

ETELÄ-SAVON JA HENANIN MAAKUNNAN LUOMUYHTEISTYÖMAHDOLLISUUDET

Sinikka Mynttinen
Aalto-yliopisto Pienyrityskeskus, 2016
Ritva Mynttinen
Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti, 2016

Mikkelin yliopistokeskus
Mikkeli University Consortium

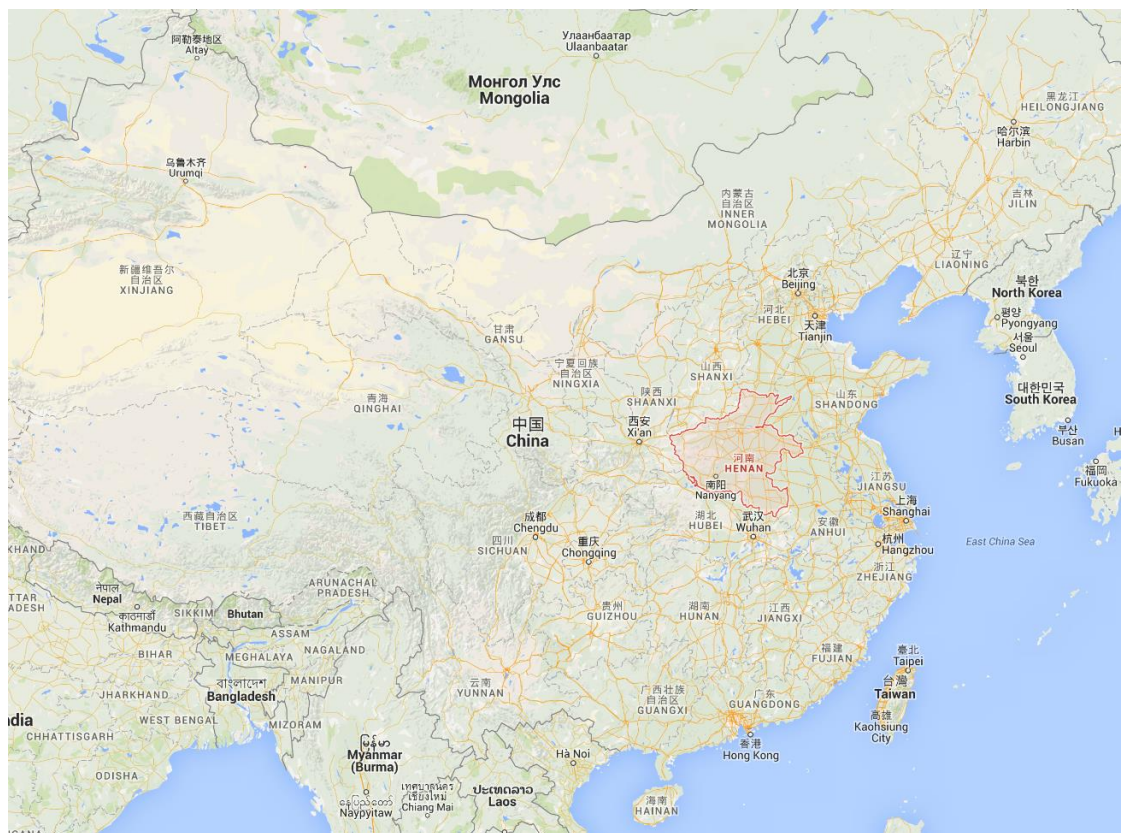
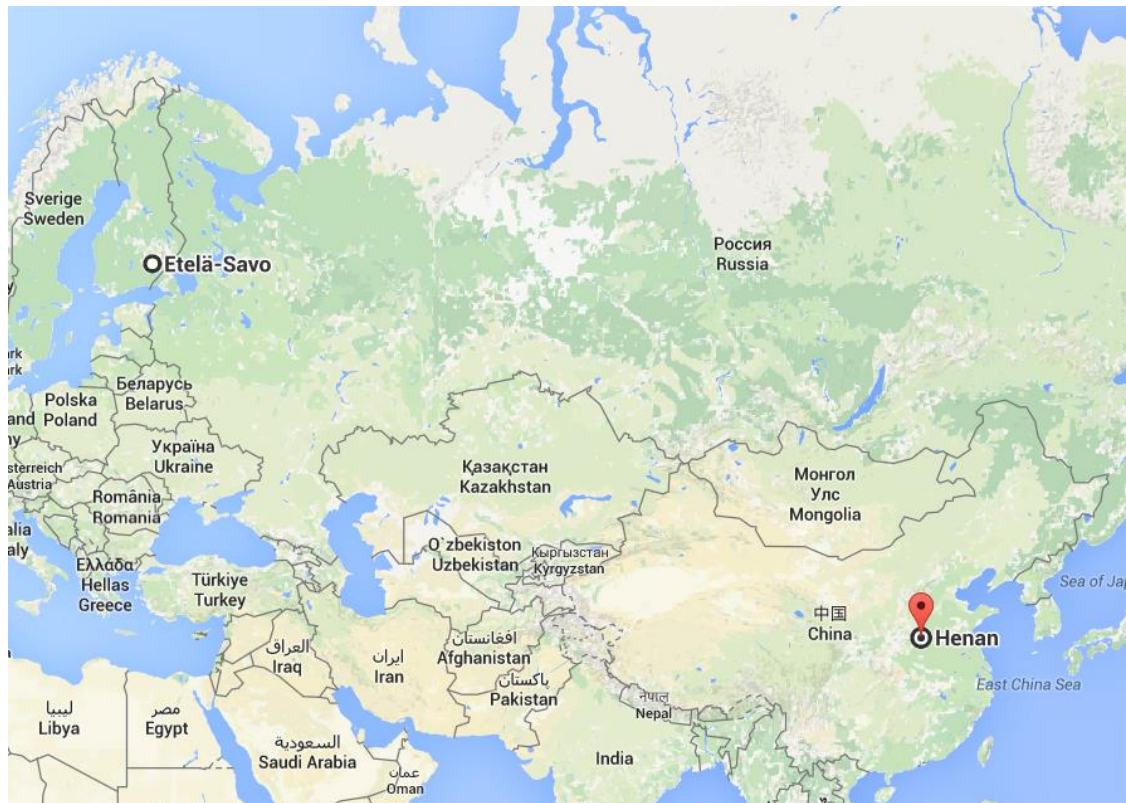
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

A!

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu
Pienyrityskeskus

Kartat google.fi/maps -haun kautta:

SISÄLTÖ:

1. Johdanto	4
2. Luomu Kiinassa	5
3. Henanin maakunnan luomualan toimintaympäristö ja mahdollisuudet	22
3.1 Luomu osana elintarviketuotantoa.....	22
3.2 Luomu kiinalaisessa yliopisto-opetuksessa ja tutkimuksessa.....	23
3.3 Etelä-Savon ja Henanin maakunnan luomualan kehittämisvaiheiden vertailu ja analyysi	26
3.4 Henanin alueen kiinnostus eteläsavolaisia luomutuotteita ja –palveluja kohtaan	28
4. Etelä-Savon toimijoiden kiinnostus ja valmiudet luomualan yhteistyöhön Henanin maakunnan kanssa	28
4.1 Etelä-Savon luomuyrittäjät.....	28
4.2 Etelä-Savon koulutus- ja kehittämisorganisaatioiden mahdollinen tuki yritysten kiinayhteistyöhön	32
5. Etelä-Savon ja Henanin maakunnan luomualan yhteistyö-yliopistot, yhteistyömuodot ja niiden rahoitusmahdollisuudet.....	34
5.1 Henanin alueen potentiaaliset yhteistyö-yliopistot	34
5.2 Yhteistyömuodot.....	36
5.2.1 Eteläsavolaisten ja Henanin maakunnan asiantuntijoiden vaihto	36
5.2.2 Eteläsavolaisten ja Henanin maakunnan kehitysprojektit	37
5.2.3 Opiskelijaliikkuvuus	37
5.2.4 Koulutusyhteistyö luomuyrittäjyyden kehittämiseksi.....	38
5.2.5 Tutkimusyhteistyö.....	38
5.3 Luomuyhteistyön rahoitusmahdollisuudet	39
5.3.1 Yritykselle suunnattuja rahoitusmahdollisuuksia.....	40
5.3.2 Hanketoiminnan, tutkimuksen ja liikkuvuuden rahoitusmahdollisuuksia	43
5.3.3 Muu rahoitus.....	50
6. Selvityksen tulosten analyysi ja suositukset	52
6.1 Suosituksia luomualan kehittämiseksi Kiinassa.....	52
6.2 Analyysi Etelä-Savon ja Henanin maakunnan luomualan yhteistyön mahdollisuuksista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä	55
6.3. Hankkeen aikana jo toteutunut tai alkanut yhteistyö	58
7. Konkreettiset ehdotukset yhteistyön kehittämisen jatkotoimenpiteiksi	60

1. JOHDANTO

Kiina ja Suomi ovat neuvotelleet yhteistyöstä niin valtakunnan kuin alueiden tasolla. Valtakunnan tasolla maiden välillä allekirjoitettiin 12.6.2015 osaamisen ja oppimisen yhteistyöasiakirja sekä siihen sisältyvä eri koulutuksen tasot kattava kiinalais-suomalainen Learning Garden -hanke. Itä-Suomen aluehallintovirasto puolestaan on jo pitkään ollut tiiviisti mukana Etelä-Savon ja Henanin maakuntien alueellisen yhteistyön edistämisessä. Itä-Suomen aluehallintovirasto ja Henanin provinssi allekirjoittivat Memorandum of Understanding (MoU) -aiesopimuksen vuonna 2012. Lisäksi yhteistyötä on syvennetty ja yhteistyön yksityiskohtia päivitetty lähes vuosittaisilla vierailuilla puolin ja toisin. Tähän tukeutuen myös Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus on rakentanut yhteistyösuhdetta Henanin maakunnan hallintoon ja alueella toimiviin yliopistoihin. Tämä on vaatinut useita yhteistyödelegaatioiden vierailuja eri kokoonpanoilla. Aalto-yliopiston Pienyrityskeskuksella on MoU mm. Henan University Economics and Law (HUEL) kanssa. On selvää, että molempia osapuolia kiinnostavat ja edistettävät yhteistyökohteet edellyttävät, että myös kiinalaisella osapuolella on aito kiinnostus yhteistyökohteen kehittämiseen. Suuren maan kohdalla, kuten Kiina, tämä toteutuu parhaiten aluetasolla, jolloin voidaan keskittyä oman alueen kehityksen kannalta tärkeisiin seikkoihin.

Kiinan panostus innovaatiotoimintansa kehittämiseen edellyttää lisää kansainvälistä korkeakoulutusyhteistyötä. Suomi kiinnostaa kiinalaisia menestyksellisen innovaatiotoiminnan maineen omaavana maana sekä myös erinomaisten oppimistulosten ja koulutuksen korkean laadun vuoksi. Toisaalta Kiina tarjoaa Suomelle valtavan potentiaalin innovaatiotoiminnan hyödyntämiseen ja edelleen kehittämiseen. Lisäksi nykypäivänä tiede, teknologia ja talous kehittyvät nopeasti, mikä haastaa maakunnat ja alueet kansainvälistymään sekä Kiinassa että Suomessa. Molemmilla mailla onkin vahva tahto kehittää korkeakoulutusyhteistyötä. Myös Henanin maakunnan ja Itä-Suomen aluehallintoviraston välisissä tapaamisissa yhdeksi keskeiseksi kiinnostuksen kohteeksi on noussut yhteistyö korkeakoulutuksen alueella.

Henan on paitsi Kiinan väkirikkain provinssi, myös vahvaa maatalousaluetta. Aluehallinnon tavoitteena on myös kehittää sekä maataloutta että ruokateollisuutta. Korkeakouluyhteistyön aiheiksi onkin alueellisissa keskusteluissa vahvistunut erityisesti yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen kehittäminen, luonnontuotteiden terveysvaikutukset, elintarviketurvallisuus ja jäljitettävyyys sekä luomutuotannon ja siihen liittyvän TKI-toiminnan edistäminen alueellisen tason yhteistyöhankkeena.

Syyskuussa 2014 Etelä-Savossa vierailleen kiinalaisen viranomaisdelegationin kanssa sovittiin, että Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus, Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti, Luomuinstituutti, Mikkelin yliopistokeskus ja Henanin maatalousyliopisto alkavat valmistella konkreettista yhteistyöhanketta. Asia eteni, kun mainitut suomalaiset osapuolet aloittivat maaliskuussa 2015 ”Etelä-Savo – Henan maakuntien luomuyhteistyön käynnistäminen”-esiselvityshankkeen. Sen rahoitus tulee EAKR:sta Etelä-Savon maakuntaliiton kautta ja kansallinen rahoitus Mikkelin

yliopistokeskukselta. Hankkeessa tuotettiin esiselvitys siitä, miten Henanin maakunnan yliopistojen ja Etelä-Savossa sijaitsevan luomututkimuksen, luomutuotannon ja luomuliiketoiminnan osaamiskeskittymän välille luodaan konkreettista yhteistyötä. Esiselvityksen tiedonkeruu toteutettiin internet-hakuina sekä englannin- että kiinankielisiltä sivustoilta. Tietoa kerättiin myös lähettämällä kysely neljälle Henanin alueen yliopistolle ja maakuntahallinnolle sekä eteläsavolaisille luomuyrittäjille ja koulutus- ja kehittämisorganisaatioille. Lisäksi kartoitettiin luomuyhteistyön potentiaalisia rahoituslähteitä. Osana esiselvityshanketta järjestettiin matka Kiinaan ja Henanin maakuntaan 22.–29.4.2015. Sen aikana vierailtiin useissa Henanin alueen yliopistoissa sekä tavattiin aluehallintoa. Matka vahvisti korkeakoulujen yhteistyötarvetta ja -halua sekä luomumaatalouden kehittämiseksi että pk-yrittäjyyden edistämiseksi.

2. LUOMU KIINASSA

Luomu tai Bio = YOU-JI

— C:0 M:40 Y:100 K:40
— C:0 M:60 Y:100 K:0

Lähteet:

Organic agriculture in China: current situation and challenges. EU-China Trade Project. 2008.
Organic Food Products in China: market overview. International Trade Centre. 2011.

Taustaa

Kiinalainen luomumaataloustuotanto perustuu perinteisille kestävän maatalouden käytännöille, jotka ovat olleet käytössä tuhansia vuosia sitten mukaan lukien viljelykierto, kompostointi ja monimuotoinen tuotanto.

Kiinan Vihreä Vallankumous 1980-luvulla oli maan hallinnon käynnistämä ja sen tavoitteena oli kasvattaa maatalouden tuottavuutta ja varmistaa siten kansallinen ruokaturvallisuus. Kiinalaisissa paikallisissa tehtaissa valmistettiin halpoja maatalouskemikaaleja valtion tuella. Kuitenkin jo vuosikymmenen kuluttua maatalouskemikaalien ympäristövaikutukset olivat ilmeisiä maaperän huonontuessa ja veden saastuessa. Maatalouskemikaalien jäämät erityisesti tuoreissa elintarvikkeissa aiheuttivat suurta huolta kiinalaisten kuluttajien ja päättäjien keskuudessa. Niinpä 1980-luvun lopulla jotkin paikallishallinnon elimet huolestuivat ympäristön tilasta ja ryhtyivät edistämään ns. kiinalaista ekologista maataloutta. Tämä eko-maatalous vauhditti myös luomumaatalouden kehittymistä (Taulukko 1). Vuonna 2005 luomusektoria vahvistettiin laatimalla kansalliset sertifiointi- ja akkreditointisäädökset mukaan lukien kansallinen luomutuotteiden logo.

Taulukko 1. Luomumaatalouden kehitysvaiheet Kiinassa.

Vuosi	Tapahtumat
1989	Maaseutu-ekologian yksikkö Nanjing'n Ympäristötieteiden instituutissa, joka pani alulle luomuliikkeen Kiinassa, nimettiin ensimmäiseksi kiinalaiseksi kansainvälisen IFOAM-järjestön jäseneksi
1990	Ensimmäinen luomusertifioitu tee (hollantilainen sertifioija SKAL) vietiin EU:hun
1992	Kiinan Maatalousministeriö perusti Kiinan Vihreän Ruoan Keskukseen tarjoamaan sertifiointipalveluja vihreän ruoan edistämiseksi -> 1993 IFOAM-jäsen
1994	Nanjing'n Ympäristötieteiden instituutti perusti Luomuruoan Kehittämiskeskuksen tarjoamaan sertifiointipalveluja sekä julkaisemaan luomustandardit.
1999	Nanjingin kansainvälinen luomuruoan tutkimus- ja konsultointikeskus (Nanjing Global Organic Food Research and Consulting Center OFRC) perustettiin Kiinan ensimmäiseksi luomuviljelyn neuvontayritykseksi
2001	Valtion Ympäristönsuojeluhallinto julkaisi luomuruoan sertifiointi- ja hallinnointitoimenpiteet. Samalla perustettiin myös Kiinan luomuvalvontaelin (CNCA).
2005	Kiinan kansalliset luomustandardit julkaistiin. CNCA julkaisi myös luomutuotteiden sertifiointin toimeenpanosäännöt.
2008	CNCA haki EU:n kolmansien maiden listalle ja neuvotteli asiasta EU Komission kanssa
2009	CNCA järjesti asiantuntijatapaamisia Kiinan kansallisen luomutuotestandardin muuttamiseksi

Alusta alkaen suurin osa Kiinan luomutuotannosta on maan itä- ja koillisosissa. Suurimmat luomumaatilojen keskittymät sijaitsevat Sisä-Mongolian, Jilinin ja Yunnanin alueilla. Tarkka tieto Kiinassa tuotetusta luomutuotevalikoimasta puuttuu. On kuitenkin todennäköistä, että kiinalainen luomumaatalous käsittää useimmat tuotteet lukuun ottamatta joitain trooppisia hedelmiä ja vihanneksia. Täsmällisen tilastoaineiston puuttuessa on myöskin hankalaa arvioida luotettavasti Kiinan luomutuotannon määriä ja arvoa. Eri lähteiden tietoja yhdistelemällä saadaan kuitenkin jokin käsitys asiasta.

Taulukko 2. Kiinan luomutuotannon määrät ja arvo.

	Kiina 2012	Suomi 2012
Luomutuotantoalue	1 900 000 ha	197 751 ha
Luonnontuotteiden keräilyalue	982 400 ha	7 007 363 ha
Osuus maatalousmaasta	0.4 %	8.7 %
Tuottajat	Ei tietoa	4 260 tilaa
Luomumarkkinan arvo (2009)	791 milj. euroa	202 milj. euroa

Lähteet: Land area: from the Certification and Accreditation Administration of the People's Republic of China (CNCA) an area of 1 602330 hectares was communicated with land use details. To this figure an estimate of IFOAM China for the area certified by foreign certifiers was added. Contact information: Dr. Wang Maohua, Certification and Accreditation Administration of the People's Republic of China CNCA and Zhejiang Zhou, Board of IFOAM Asia, China

Viime aikoihin asti kiinalainen luomumaatalous on suuntautunut suurimmaksi osaksi vientiin (Eurooppa, Pohjois-Amerikka, Japani). Pääasialliset luomuvientituotteet ovat olleet vihannesjalosteet, soijapavut, hunaja, tee, viljat, lääkeyrtit ja pavut.

Kiinalainen luomutee

Kiinan luomusektori kehittyy kokonaisuutena nopeasti samalla kuin viljelyvalikoima laajenee. Luomuteetä tuotetaan subtrooppisilla ja lauhkeilla alueilla. Kehitys sai alkunsa vientimarkkinoista, mutta vuodesta 2005 kotimainen luomuteen myynti on ollut suurempaa kuin vienti.

Yli 700 yritystä on mukana luomuteen tuotannossa. Vuoden 2011 loppuun mennessä luomuteen tuotantoala oli kasvanut noin 50 000 hehtaariin. Zhejiang'n maakunta on luomuteen tärkein tuotantoalue. Melkein kaikki vientiä harjoittavat luomuteetilat on sertifioitu EU:n ja NOP:n (US National Organic Programme) sääntöjen mukaisesti. Viennin määrä on 3000–4 000 tonnia ja sen arvo on 17.02.0 miljoonaa US dollaria. Kiinasta tuo luomuteetä noin 20 maata: US ja Saksa ovat kaksi suurinta tuontimaata. Sertifiointi-organisaatio ECOCERTin tietojen mukaan vuonna 2009 vientiteestä 57.5 prosenttia oli mustaa luomuteetä. Vihreä luomutee muodostaa 20.4 prosenttia kaikesta viedystä teestä ja seuraavina tulevat valkoinen sekä jasmiinitee.

Suurin osa luomuteen tuotannosta (80–90 %) on yrityksillä, jotka viljelevät joko omalla tai vuokramaalla. Näiden luomuteetä viljelevien yritysten ja sertifioijien mukaan tämä järjestely helpottaa luomuteen laadun kontrollointia, mikä on yksissä käsissä. Se myös mahdollistaa uusien rakennusten, välineiden sekä tuotanto- ja jalostusmenetelmien tehokkaan käytön. Luomuteen viljelijäjärjestöjen ja yritysten, jotka tekevät sopimuksia pienten teenviljelijöiden kanssa, tuotanto kattaa ainoastaan 10–20 % kaikesta luomuteestä.

Tavallisesti teen viljelyalue taloutta kohden on hyvin pieni vaihdellen 0.5–5 hehtaariin syrjäisillä vuoristoseuduilla. Luomuteen tuotannon kehittämisen näkökulmasta on tärkeää, että pienviljelijät järjestäytyvät ja perustavat osuuskuntia tai yhdistyksiä. Se parantaa heidän teensä kilpailukykyä ja sertifiointi on myös helpompaa. Se onkin nykyinen kehitystrendi Kiinan luomuteen tuotannossa. Sekä reilu kaupan että luomuteen sertifiointi on selvästi yleistynyt. Kiinassa reilu kauppa - järjestelmä on vielä hyvin alkuvaiheessa ja sen syntyyn on vaikuttanut lähinnä kansainvälinen kauppa.

Luomuteen viljelyn kehittämiseksi Kiinassa on tehty myös talouspoliittisia muutoksia, jotka liittyvät muun muassa valtionapuun sekä verojen ja sertifiointikustannusten pienentämiseen. Nämä muutokset on tehty tarkoituksena turvata luomuviljelyn vakaa kehitys. Myös pienviljelijöiden organisoituminen on tärkeä tekijä luomuviljelyn kehittymisessä positiiviseen suuntaan. Nykyisin keskushallinto sekä paikallishallinnot edistävät erikoistuneiden viljelijöiden järjestöjä: se on hyväksi koettu tapa tuoda pientuottajat ja heidän osuuskuntansa yhteen kaupallisten yritysten kanssa luomun kestävänsä kehityksen edistämiseksi.

Kiinan luomumarkkinat

Kiinan luomuelintarvikemarkkinat kasvavat noin 30 % vuosivauhtia, mutta kattavat siltikin ainoastaan 0,02 prosenttia Kiinan kokonaiselintarvikemarkkinoista. Esteinä luomun yleistymiselle pidetään mm. sen suhteellisen korkeaa hintaa sekä uskottavuus-/luotettavuusongelmia.

Luomutuotteita ostavat kuluttajat tulevat hyvin toimeentulevista perheistä, joilla on myös korkea koulutustaso. He suosivat laadukkaita tuotteita sekä mukavuutta. Heille laatua edustavat fyysinen laatu, tuoreus, turvallisuus sekä luotettava sertifiointi. Mukavuus käsittää mahdollisuuden ostaa tuotteita supermarketista sopivan kokoisissa pakkauksissa sekä ruoanvalmistuksen helppouden. Jotkut kuluttajat ostavat mieluummin tuontiluomua tai sellaisia luomutuotteita, joilla on ulkomaalainen sertifikaatti, koska niitä pidetään luotettavampina.

Kiinan luomukuluttajat voidaan jakaa kahdeksaan pääryhmään: valkokaulus-perheet (40 %); pienten lasten perheet (10 %); perheet, joilla on terveysongelmia (10 %); ulkomailta palanneet (5 %); liikemiehet Kiinan Taipeiista ja Hong Kongista (5 %); hallinnon edustajat (10 %); nuoret (3 %); ja Kiinassa asuvat ulkomaalaiset (7 %). Loput käytetään korkeatasoisissa hotelleissa ja ravintoloissa. Luomutuotteita ostetaan eniten tavallisista supermarketista ja toiseksi eniten luomutuotteisiin erikoistuneista kaupoista.

Uutistoimisto Xinhua teki toukokuussa 2015 kyselytutkimuksen, jossa tiedusteltiin kiinalaisilta heidän tietämystään luomusta. Tutkimuksen mukaan 79,1 % vastaajista oli kuullut luomusta ja tiesi suurin piirtein, mitä se tarkoittaa. Luomumerkin onnistui tunnistamaan 57,9 % vastaajista. Muun luomu-uutisoinnin ja -tutkimuksen tapaan myös tässäkin artikkelissa peräänkuulutettiin kattavampaa ja paremmin kohdennettua luomumarkkinointia, jossa esim. itse luomumerkki tuotaisiin nykyistä paremmin kuluttajien tietoisuuteen. (新华网, 2012), (陈新建, 2014). Samaisen Xinhuan tutkimuksen mukaan 34 % vastaajista ei luota luomumerkkiin täysin tai osittain. Huomionarvoista ovat myös erot eri luomumerkkien välillä. Kiinan omalla luomumerkillä varustetuista tuotteista oltiin valmiita maksamaan vähemmän kuin esimerkiksi EU:sta tai Japanista tuoduista luomuelintarvikkeista. Näyttää siis siltä, että ulkomaisten elintarvikkeiden arvostus ylettyy myös luomuun. (新华网, 2012)

”Luomuryhmittymän” teettämän tutkimuksen mukaan kiinalaisille tärkein syy ostaa luomutuotteita on terveysaspekti. Kakkosena tulee ruokaturvallisuus ja kolmanneksi eniten vastattiin luomun olevan hyväksi jälkikasvulle. Vasta neljäntenä tulee ympäristötekijä. (有机会, 2012) Samansuuntaisia tuloksia havaittiin myös China Agricultural Networkin (中国有机农业网) n. 600 kiinalaiselle luomukuluttajalle teettämässä kyselyssä. Kysyttäessä luomuruoan ostopäätökseen vaikuttavista vetovoimatekijöistä eniten (77,5 % vastaajista) mainintoja keräsivät terveyssyyt. (有机农业网, 2015) Myös muissa tutkimuksissa on havaittu terveysaspektin olevan määräävin tekijä luomua ostettaessa. (陈新建, 2014)

Luomutuonti Kiinaan

Kiina on tuonut luomuraaka-aineita elintarvikkeisiin, jotka ovat edelleen menneet vientiin: luomusokeria, kuivattuja hedelmiä, pähkinöitä ja hunajaa. Toinen tuontituotteiden ryhmä on tarkoitettu kotimaan markkinoille, jotka ovat kasvaneet nopeasti 2000-luvun puolivälistä lähtien. Tämä ryhmä käsittää pääasiassa luomutuotteita, joita Kiina ei voi itse tuottaa:

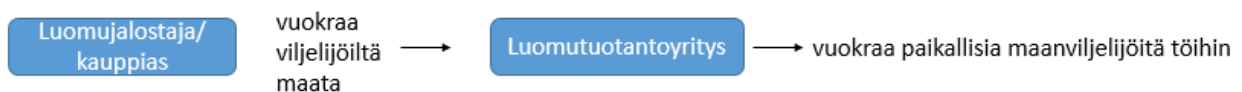
- maitotaloustuotteet (Australia, Uusi Seelanti)
- lastenruoka
- tuoreet trooppiset hedelmät (banaani, durian, ananas, pameloa, rambutan, guava)
- kuivat hedelmät
- pähkinät
- mausteet
- kvinoa
- hunaja
- kahvi
- välipalat

Tuontituotteiden täytyy täyttää kiinalaiset luomustandardit sekä sertifiointivaatimukset voidakseen tulla myydyiksi luomuna Kiinassa. Noin puolet tuontituotteista menevät jatkojalostukseen ja toinen puoli kotimaan kuluttajamarkkinoille.

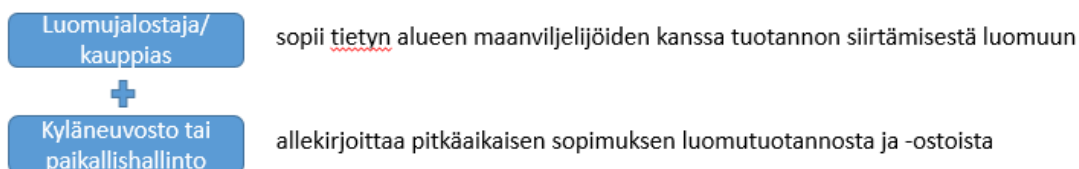
Luomutuotannon toimintamallit ja omistajusrakenne Kiinassa

Kiinan luomutuotanto perustuu enimmäkseen järjestelmiin kuin yksittäisiin maanviljelijöihin, joten Kiinassa on hyvin vähän itsenäisiä luomuviljelijöitä. Järjestelmään kuuluvan tuotannon piirissä onkin vain muutama tuhat sertifioitua luomumaatila. Yritykset ja tuottajajärjestöt ovat omaksuneet pääasiassa kolme luomutuotannon toimintamallia (Kuvio 1):

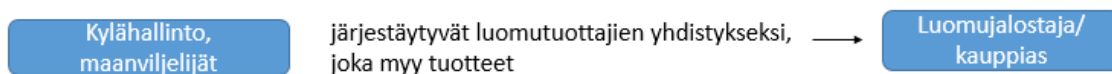
1. Yritysvuokraus

2. Sopimustuotanto

3. Maanviljelijöiden yhdistys

Kuvio 1. Tärkeimmät luomutuotannon mallit Kiinassa.

Ensimmäisessä mallissa luomujalostaja tai kauppias vuokraa maata maanviljelijöiltä ja hänen yrityksensä vastaa luomutuotannosta. Maanviljelijöille maksetaan vuokraa ja heistä tulee maan vuokranneen yrityksen työntekijöitä. Toisessa mallissa luomujalostaja tai kauppias aloittaa luomutuotannon yhteistyössä kylän tai pienen kaupungin paikallisen yhteisön tai paikallishallinnon kanssa. Alueen maanviljelijöiden kanssa sovitaan luomuviljelyyn siirtymisestä luomuyrityksen toiveiden mukaisesti. Paikallishallinto allekirjoittaa pitkäaikaisen sopimuksen tuotannosta ja sen ostosta maanviljelijöiden kanssa. Kolmannessa mallissa kyläyhteisö tai maanviljelijät organisoituvat luomuyhdistykseksi/-osuuskunnaksi, joka antaa teknistä tukea luomutuottajajäsenilleen ja ostaa heidän tuotantonsa myydäkseen sen luomujalostajille ja kauppiaille.

Kiinassa luomutuotanto on sekä valtion että yksityisten kotimaisten yritysten ja yhdistysten sekä kansainvälisten yritysten omistuksessa:

1. Valtio-omistus: Suuret valtio-omisteiset maatilat ovat siirtyneet luomutuotantoon kasvattaakseen tuotevalikoimaansa ja päästäkseen kotimaisille korkean hintatason markkinoille. Luomutuotanto edustaa usein kuitenkin vain pientä osaa niiden kokonaisliiketoiminnasta.
2. Yksityiset kiinalaiset: Maatilat, joihin yksityiset paikalliset kiinalaiset ovat investoineet, harjoittavat usein luomutuotantoa, mutta tuottaen vain osittain luomua, osittain tavanomaisia tuotteita. Ne suuntaavat sekä kotimaan markkinoille että vientiin.
3. Yksityiset kansainväliset: Kansainväliset investoijat omistavat maatilat. Ne on alun perin perustettu kansainvälisiä markkinoita varten, mutta palvelevat myös kasvavaa kotimaista kulutusta.

Monet Kiinan luomumarkkinoiden asiantuntijat uskovat markkinoiden vahvaan kasvuun, ainakin lyhyellä tähtäimellä, vaikka kuluttajat tuntevat luomumerkkiä yhä huonosti. Keskipitkän ja pitkän tähtäimen näkymät riippuvat makrotalouden kehityksestä, samoin siitä kuinka nopeasti kiinalaiset luomusäädökset muuttuvat. Jälkimmäisen odotetaan helpottavan luomutuotteiden kasvavaa tuontia sen torjumisen sijasta, kuten tilanne tällä hetkellä on. Luomutuotteet, joilla on jatkossakin hyvät näkymät Kiinan markkinoilla ovat maitotaloustuotteet, vauvojen ja lasten ruuat sekä gourmet- puolivalmisteet. Markkinat vaikuttavat olevan jo täynnä seuraavien luomutuotteiden osalta: riisi, tuoreet hedelmät ja vihannekset, liha ja vihreä tee. Ellei edellä mainituilla tuotteilla ole ainutlaatuisia ominaisuuksia, kuten terveysvaikutuksia tai tuoteinnovaatioita, niillä on alhainen markkinapotentiaali.

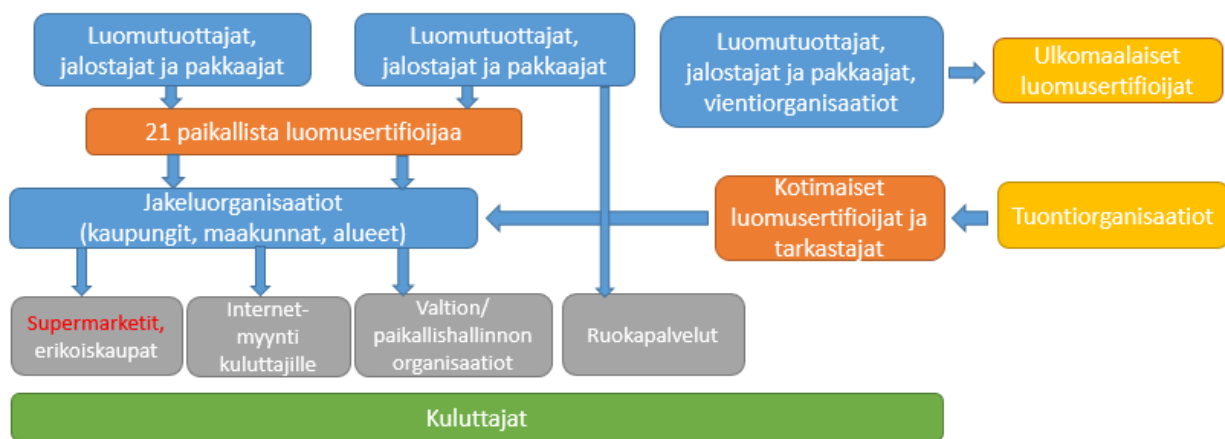
Kiinan luomumarkkinoiden jakelukanavat

Kiinalaisen luomun vähittäismarkkinoiden rakenne muodostuu tuottajista, jalostajista ja pakkaajista, maahantuojista, jakelijoista, vähittäiskauppiaista sekä ruokapalveluista (Kuvio 2). Viime vuosina vähittäiskauppiaista, jotka ovat haastaneet tuottajien valta-aseman luomun myyjinä, on tullut tärkeä toimija markkinoiden kehittämisessä.

Enemmistö luomutuottajista, -jalostajista ja muista luomuyrityksistä, jotka yksi 21 hyväksytystä paikallisesta sertifioijasta on sertifioinut, myy ainoastaan kotimaan markkinoilla. Vientituotannon sertifioi Kiinan kansantasavallan sertifiointi- ja akkreditointihallinto CNCAn hyväksymä ulkomainen sertifioija, sillä tuontimaat eivät ole hyväksyneet yhtäkään paikallista luomusertifioijaa. Toistaiseksi CNCA ei ole hyväksynyt yhtäkään ulkomaista sertifiointielintä toteuttamaan kiinalaista luomusertifiointia. Ainoa poikkeus on ECOCERT, jonka kiinalainen partneri on rekisteröitynyt kotimaiseksi sertifiointielimeksi, jolloin heertifioivat sekä kansainvälisten että kiinalaisten kansallisten standardien mukaan.

Tällä hetkellä harvat yritykset tuovat luomua Kiinan markkinoille. Tuonti hoidetaan CNCAn hyväksymien tuontikanavien kautta ja tuotteet myydään kiinalaisella luomumerkillä varustettuna. Maahantuojat, jotka myyvät ulkomaisia luomutuotteita tavanomaisina, eivät käänneä tuotemerkkien ”organic”- tai ”bio”-sanoja Kiinan kielelle.

Kaikki jakelijat toimivat kaupunki-, maakunta- tai kansalliselta pohjalta, sillä maa on liian laaja, että jakelijoilla voisi tyypillisesti olla koko maan kattavaa jakeluverkostoa. Ne saattavat kuitenkin tehdä yhteistyötä muilla alueilla olevien jakelijoiden kanssa. Kiinassa luomutuotteiden vähittäiskauppaa hoidetaan erikois kauppojen, supermarkettien, suoramyyntinä netin kautta sekä ruokapalvelujen ja viljelijätorien kautta. Perinteiset supermarketit ovat useimpien luomutuotteiden pääasiallinen myyntikanava kuluttajille. Monissa pienissä ja keskisuurissa yksityisissä luomuyrityksissä pääjohtajalla on keskeinen rooli myynnin kehittämisessä. Tyypillisesti hän keskittyy myymään suoraan valtion ja hallinnon organisaatioille pitkäaikaisten suhteiden perusteella.

Kuvio 2. Kiinan luomumarkkinoiden jakelukanavat.

Kiinan luomustandardit ja -säädökset

Kiinan Vihreiden Elintarvikkeiden tuotannon ja sertifiointistandardien kehittyminen tarjosivat perustan luomutuotannolle. Nykyisin kiinalaisia kuitenkin usein hämmentää, mitkä tuotemerkinnät edustavat Vihreitä Elintarvikkeita mitkä Saasteista Vapaita Elintarvikkeita ja mitkä luomua. Kaikkia on tarjolla. Niiden kriteereistä kerrotaan tarkemmin luvussa ”Luomusertifiointi ja -valvonta Kiinassa.”

Nykyisin Kiinan luomusäädosjärjestelmässä on erilaisia säädöksiä ja toimijoita (Taulukko 2). Monimutkaisessa järjestelmässä erilaiset toimijat asettavat määräyksiä ja sääntöjä. Saavuttaakseen jälleen kuluttajien luottamuksen Kiinan hallinto on esitellyt tiukemmat määräykset ja säännöt. Ne keskittyvät erityisesti tuotannonhallinnan ohjaukseen johtuen siitä, että viranomaisilta puuttuu kokemus peltotarkastuksista. Sen sijaan henkilöt, jotka työskentelevät sertifiointielimissä, konsulttitoimistoissa tai ruoan tuotantoyrityksissä, tuntuvat täyttävän pätevyysvaatimukset.

Kaikki suurimmat sertifiointielimet järjestävät vuosittain valmennuksia, missä he tarjoavat asiakkailleen sekä lainopillista että teknistä tietoa. Luomuyritykset käyttävät myös Internetiä tietolähteenään.

Kiinan hallituksella ei ole keskitettyä politiikkaa luomumaatalouden tukemiseksi ja rahallisesta tuesta päätetäänkin paikallisesti kussakin maakunnassa. Paikallishallinto saattaa maksaa sertifiointikustannukset ja tukea myös maksamalla aloitusinvestoinnit ja leasing-kulut takaisin yritykselle. Luomutuotannon aloittaminen ilman minkäänlaista hallinnon tukea on vaikeaa, sillä se vaatii paljon pääomia ja paikallishallinnon apua paikallisten maatilojen hallinnoinnissa.

Luomusertifiointi ja -valvonta Kiinassa

Luomusertifiointikriteerit ovat hieman erilaiset kiinalaisille luomutuotteille ja tuontiluomulle. Kiinalaisten luomutuotteiden sertifiointia määrittelee säädos GB/T 19430.1-4. Kiinan kansallinen sertifiointielin on vastuussa yleishallinnosta, kun taas useat instituutiot tekevät varsinaisen sertifiointityön.

Kiinalaisten vaatimukset ruoan turvallisuudelle ovat kolmijakoiset:

1. **Saasteista Vapaita Elintarvikkeita** määrittelee kaksi eri standardia: Saasteista vapaan ruokateollisuuden standardi (Kiinan maatalousministeriö) ja Kansalliset maataloustuotteiden turvallisuuden ja laadun standardit (Kiinan yleinen laadunvalvonnan, tarkastuksen ja takuun hallinto). Nämä sisältävät tuotteiden alkuperään liittyvät ympäristövaatimukset, luomutuotteiden laatuvaatimukset, tuotantoteknologiastandardit, tarkastus- ja takuumenettelyt jne. koskien yli 120 maataloustuotteiden luokkaa, jotka sisältävät enimmäkseen jokapäiväisen ostoskorin tuotteita kuten kasvikset, hedelmät, tee, liha, kananmunat, maitotaloustuotteet ja kala.

2. **Vihreiden Elintarvikkeiden** pakolliset standardit on laatinut kansallinen maatalousministeriö. Ne ovat nykyisin kaksitasoiset: AA ja A.

Tason AA vaatimusten mukaan tuotteiden tulee täyttää Vihreiden Elintarvikkeiden alkuperään liittyvät ympäristövaatimukset. Se merkitsee sitä, että tuotantoprosessin aikana ei sallita käytettäväksi sellaisia kemiallisia kasvinsuojeluaineita, lannoitteita, elintarvikkeiden ja rehun lisäaineita, lääkeaineita eläinten hoidossa tai muita aineita, jotka aiheuttavat vahinkoa ympäristölle ja ihmisten terveydelle. Käytettävät menetelmät rajoittuvat luomu- ja vihreään lannoitteeseen, viljelykiertoon, tai muihin biologisiin tai fysikaalisiin menetelmiin, jotka auttavat maan lannoittamisessa, tuholaisten ja hyönteisten torjunnassa ja takaavat tuotteiden laadun

Tasolla A sallitaan rajoitettu kemiallisten tuotantopanosten käyttö, kunhan myös biologisia ja fysikaalisia menetelmiä käytetään aktiivisesti. Tuotteiden laadun täytyy vastata Vihreiden Elintarvikkeiden standardeja.

3. **Luomuelintarvikkeiden** standardit ovat yhteneväiset kansainvälisten standardien kanssa.

Kiinassa luomumaatalouden olennaiset tuotantovaatimukset ovat seuraavat:

- kemiallisia kasvinsuojeluaineita, kemiallisia lannoitteita ja muita kiellettyjä aineita ei ole saanut käyttää tuotantoalueella kolmeen vuoteen
- siementen ja taimien on oltava luonnonmukaisia, geneettisesti muunneltuja siemeniä ja taimia ei saa käyttää
- tuotantotilalla tulee olla pitkän tähtäimen suunnitelma, missä otetaan huomioon lannoitus, kasvinsuojelu, viljelykierto sekä tuotantoeläinten ruokinta
- vedenlaatuun, maaperän eroosioon, tuulieroosioon jne. liittyviä ympäristöongelmia ei tilalla sallita
- koko prosessi sadonkorjuusta tuotteiden kunnostuksen, kuivauksen ja varastoinnin kautta kuljetukseen tulee olla saasteista vapaata
- tuotantotavan muutoksen tavanomaisesta luomutuotantoon tulee kestää vähintään kaksi vuotta ja sertifiointi voidaan myöntää hyljätylle tai muulle maalle, joka otetaan uudelleen viljelyyn, aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua viljelyn aloittamisesta
- tuotanto- ja kuljetusprosessiin tulee liittyä luotettava laaduntarkkailu ja jäljitettävyyss seuranta sekä täydelliset tuotanto- ja myyntiasiakirjat

Kiinalaisten luomutuotteiden ja tuontiluomun valvontaan liittyvät säännöt:

- *Management Regulations of Organic Products Certification*
- *Implementation Rules for Organic Products Certification.*

Nykyisin Kiinassa on 21 sertifiointiviranomaista, jotka ovat Kiinan kansallisen sertifiointihallinnon hyväksymiä. Yksi niistä on Kiinan luomuelintarvikkeiden sertifiointikeskus, joka on Kiinan maatalousministeriön alainen.

Taulukko 3. Kiinan luomumaatalouden sääntöjärjestelmä ja sen kehittyminen.

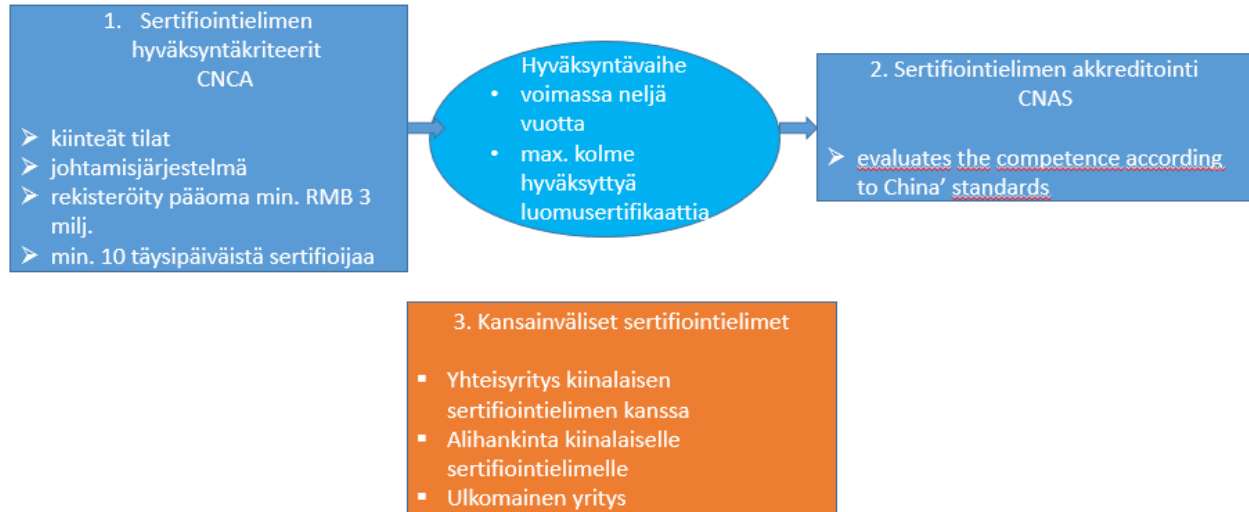
Vuosi	Yleinen sertifiointi	Velvollisuudet
2001	Kiinan kansantasavallan sertifiointi- ja akkreditointihallinto, CNCA	Valvoo kaikkea sertifiointia ja akkreditointia: ruokaturvallisuus ja ruoan laatu ml. luomuruoka
2003	Kiinan kansantasavallan sertifiointi- ja akkreditointihallinnon säännöstö	
	Kiinan kansallinen akkreditointipalvelu arvioinnin yhdenmukaistamiseksi, CNAS	Huolehtii teknisestä yhdenmukaisuuden arvioinnista
2005	Kiinan sertifiointi- ja akkreditointiyhdistys, CCAA	Hyväksyy ja rekisteröi kaikkien sertifiointielinten tarkastajat
	Luomutuotteiden sertifiointi	Velvollisuudet
2004	Kiinan kansantasavallan kansalliset standardit: Luomutuotteet	Perustuvat kansainvälisille säännöille, lisäkorostuksena saasteettomuus, kielletyt materiaalit ja laadunhallintajärjestelmä (rekisterin pito, jäljitettävyyys)
2005	Säännöt toimenpiteille luomutuotteiden sertifiointiksi	Määrittelee luomusertifikaatin ja luomutuotteet, asettaa periaatteet luomusertifiointinille, kansalliselle luomumerkinnälle, luomutuotannon vaatimuksille...
2005	Säännöt luomusertifiointin täytäntöönpanolle.	Sääntelee sertifiointielimen luomusertifiointitoimintaa
	Luomusertifiointielimet, mm. China Organic Food Certification Center	

Luomusertifiointielimen tulee ensiksikin täyttää CNCA:n asettamat vaatimukset sertifiointielinten pätevyydelle. Sen jälkeen sertifiointielimen täytyy noudattaa CNAS:n teknisiä sääntöjä saadakseen akkreditoinnin. Lisäksi sertifiointielinten tarkastajien täytyy noudattaa CCAA:n sääntöjä ja saada CCAA:n hyväksyntä.

Sertifiointielimet ja akkreditointi

Luomusertifiointielinten perustaminen on kaksivaiheinen prosessi, missä hyväksyntävaihetta seuraa akkreditointivaihe. Kaksikymmentäyksi kotimaista sertifiointielintä on hyväksytty ja akkreditoitu. Kun SEPA (State Environmental Protection Agency) alun perin hallinnoi luomusertifiointijärjestelmää, oli käytössä vain yksivaiheinen hyväksyntäprosessi. Nykyisen lainsäädännön turvin, joka tuli voimaan 2005, CNCA pyrkii viemään päätökseen muutoksen kaksivaiheiseksi prosessiksi. Lopputuloksena joukko sertifiointielimiä on CNCA:n hyväksymiä, mutta ei CNAS:n akkreditoimia. Käytännössä loput hyväksytyistä, mutta akkreditoimattomista

sertifiointielimistä menettävät hyväksyntälisenssinsä, kun neljän vuoden hyväksyntävaihe umpeutuu.

Kuvio 3. Akkreditointiprosessi.

CNCA valvoo ja ohjaa akkreditoituja sertifiointielimiä seuraavasti:

- hyväksyntä- ja akkreditointiprosessi
- vuosittainen CNAS:n toimittama tarkastus luomutilalla, -yrityksessä
- paikallinen tarkastus markkinoilla tuotteiden laadun ja merkintöjen varmistamiseksi
- erityinen tilavierailu sertifioituille maataloille johtamis- ja tuotantojärjestelmien tarkastamiseksi

Kotimaisten sertifiointielinten joukossa neljällä akkreditoidulla elimellä on arvioitu olleen 83 % markkinaosuus tarkastuksissa vuonna 2006:

- COFCC – 30 % (Maatalousministeriön alainen)
- OTRDC – 24 % (erikoistunut luomuteen sertifiointiin Kiinan maatalousakatemian alaisuudessa, Tea Research Institute)
- OFDC – 18 % (Valtion ympäristönsuojelutoimiston alainen)
- Wantai Quality Certification Co Ltd (WIT) – 11 % (itsenäinen yleissertifiointiyritys, keskittynyt johtamisjärjestelmiin, yksi korkeatasoisimmista sertifioijista Kiinassa)

COFCC on laajin luomusertifiointielin Kiinassa. Se toimii erillisten alueellisten tiimien kautta maatalousministeriön alueellisissa toimistoissa. Tämä mahdollistaa sen, että sertifioidut asiakkaat voivat helpommin lähestyä kattavia palveluja, joita tarjoavat paikallisten maatalousministeriöiden jaostot. Vaikka COFCC:llä on laajaa yhteistyötä kansainvälisten luomusertifiointiorganisaatioiden kanssa, se ei voi sertifioida kansainvälisten standardien mukaan.
OFDC on ainoa kiinalainen sertifiointielin, joka on IFOAM:n akkreditoima. Sen seurauksena OFDC tarjoaa luomutuotesertifiointia sekä Kiinan kansallisen luomutuotestandardin mukaisesti että sen oman OFDC luomusertifiointistandardin mukaan. Jälkimmäinen perustuu vaativammalle IFOAM standardille, jolloin sertifioidut luomutuottajat voivat käyttää myös IFOAM merkkiä tuotteissaan.

Osa sertifiointielimistä on liittynyt maatalousyliopistoihin tai tutkimusinstituutteihin, kun taas osa on itsenäisiä yksityisiä organisaatioita. Jotkut ovat paikallisia, kun taas toiset työskentelevät useiden maakuntien alueella. Sertifiointielimillä on oikeus toteuttaa tarkastuksia ilman etukäteisilmoitusta ja päästä käsiksi kaikkiin oleellisiin paikkoihin ja tietoihin tiloilla ja luomuyrityksissä.

Luomusertifiointijärjestelmän väärinkäytösten ehkäisemiseksi on käytössä kolme keinoa:

- **Määrien arviointi:** Vuosittaiset tuotantomäärät merkitään luomusertifikaattiin. Ne perustuvat sertifioidun alueen suuruudelle sekä arvioidulle sadon määrälle.
- **Rajoitettu logo-tarrojen hankinta:** Jokaiselle asiakkaalle annetaan tietty määrä luomulogo-tarroja sertifiointin jälkeen käyttäen hyväksi vuosittaista tuotantomäärää ja suunniteltua pakkaamista.
- **Siirtosertifikaattien käyttö:** Siirtosertifikaatit, joita sertifiointielimet saattavat julkaista luomusertifikaattien lisäksi, vahvistavat luomualkuperän aitouden ostettaessa kolmannelta osapuolelta. Esim. vietäessä Koreaan siirtosertifikaattia voidaan käyttää tuontimaassa.

Yksittäinen maatila voi saada **useita sertifikaatteja**:

- Luomusertifikaatti ja luomuun siirtymissertifikaatti
- Sertifikaatti eri tuoteryhmille (kasvinviljely- ja kotieläintuotanto, jalostus, luonnontuotteet)
- Sertifikaatti eri tuotantopaikoille
- Eri standardien mukainen sertifikaatti (kiinalainen ja kansainväliset standardit)

Sertifiointielimet tarjoavat joitain palveluja tukeakseen asiakkaitaan, esim. vuosittaisia valmennustapaamisia, ajoittaisia tiedotteita päivitetystä parhaista käytänteistä ja toimenpiteistä. Sertifiointielimet tarjoavat myös kauppapaikkoja tuottajien ja ostajien yhdistämiseksi.

Kansainvälisten sertifiointielinten sallitaan toimia Kiinassa kolmen liiketoimintamallin mukaisesti: yhteisyrityksenä kiinalaisen sertifiointielimen kanssa, kiinalaisen sertifiointielimen alihankkijana tai ulkomaisena yrityksenä. Ne ovat samojen säädösten alaisia kuin kiinalaiset sertifiointielimet, paitsi että niiden tulee saada akkreditointi Kiinan tai alueen akkreditointielimeltä. Lisäksi niiltä vaaditaan vähintään kolmen vuoden toimiminen sertifiointielimenä.

CNCA ei akkreditoi kansainvälisiä sertifiointielimiä, sillä ne on jo akkreditoitu kotimaassaan. Sen sijaan CNAS hyväksyy akkreditoinnin. Alkuperäinen hyväksyntä on yhdeksi vuodeksi ja onnistuneen tarkastuksen jälkeen sertifikaatti uusitaan seuraavaksi neljäksi vuodeksi. Kiinassa kansainväliset sertifiointielimet voivat sertifioida ainoastaan kansainvälisesti akkreditoitujen luomustandardien mukaisesti, jolloin sertifioidut tuotteet ovat vain vientiin tarkoitettuja. Poikkeus on ECOCERT:n kiinalainen kumppani, joka on rekisteröity kotimaiseksi sertifiointielimeksi. Se sertifioi sekä kansainvälisten että kiinalaisten standardien mukaisesti.

CNCA:n raportoinnin mukaan Kiinassa toimii kuusi kansainvälistä, akkreditoitua luomusertifiointielintä. Niistä neljä toimii yhteisyritysten kautta tai kokonaan ulkomaisten omistamina yrityksinä (Wholly Foreign Owned Enterprises WFOEs).

- BCS – yhteisyritys COFCC:n kanssa, joka sijaitsee Changsha:ssa, Hunanin maakunnassa
- Ympäristöstandardien sertifiointielin GmbH (CERES) – omaa toimintaa Shanghaissa
- ECOCERT
- Markkinatalouden instituutti: Institute for Market ecology (IMO) – omaa toimintaa: IMO Control China Co. Ltd Nanjing:ssa

Lisäksi sertifikaatti on myönnetty kahdelle yhdistykselle:

- Luomusadon parantamista tavoitteleva yhdistys, Organic Crop Improvement Association (OCIA), joka tekee alihankintaa kotimaiselle toimijalle OFDC Nanjing:ssa
- Japanilainen luomu ja luonnontuotteiden yhdistys, Japanese Organic and Natural Foods Association (JONA)

Luomutuotteiden tuontivaatimukset

Luomusäädökset (2005) kattavat sekä tuonnin että kotimaisen tuotannon. Nämä edellyttävät, että tuontiluomutuotteet on sertifioitu Kiinan luomustandardien mukaan ja ovat yhdenmukaisia kaikkien muiden asiaankuuluvien kiinalaisten lakien ja säädösten kanssa. Lisäksi kiinalainen säädösjärjestelmä ei tunnusta muita järjestelmiä. Tarkastus ja sertifiointi kaikissa toiminnan vaiheissa, kuten maanviljely, käsittely, jalostus ja pakkaus, täytyy olla yhdenmukaista kiinalaisten luomustandardien kanssa, jopa silloin, kun vastaavat toimenpiteet on jo luomusertifioitu muissa järjestelmissä. Esimerkiksi koska eurooppalainen luomusertifiointijärjestelmä ei vaadi laitoshyväksyntää, eurooppalainen luomusertifiointi ei ole sellaisenaan pätevä Kiinassa, vaan kiinalaisen delegaation on vierailtava tuotantolaitoksessa Euroopassa.

Tuontiluomutuotteiden tarkastajien on oltava CCAA:n rekisteröimiä. Toistaiseksi yhtäkään ulkomaista tarkastajaa ei ole hyväksytty. Vuonna 2010 CNCA julkaisi luonnoksen luomutuotteiden tuontisäännöistä muista maista ja alueilta. Nämä esitykset sallisivat molemminpuolisen hyväksynnän CNCA:n ja vientimaiden sääntelyelinten välillä siten, että Kiinan ulkopuolella sertifioidut luomutuotteet voitaisiin hyväksyä Kiinassa. Samanaikaisesti CNCA neuvottelee useiden hallitusten kanssa kahdenvälisistä sopimuksista luomusäädösten hyväksymiseksi: EU, USA, Kanada, Japani, Australia ja Thaimaa. Neuvottelujen ei kuitenkaan odoteta päättyvän kovin pian.

Luomutuotteiden vientisertifiointi maailmalla

EU, Yhdysvallat ja Japani voivat tuoda luomutuotteita vain, jos kunkin maan toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt sertifiointielimen. Sertifiointielimen hyväksyntä edellyttää yhdenmukaisuutta tuontimaan sertifiointielimelle asetettujen vaatimusten kanssa. Se voidaan saavuttaa a) keskinäisellä sopimuksella vienti- ja tuontimaan välillä tai b) siten, että tuontimaa hyväksyy suoraan sertifiointielimen. Kahdenväliset sopimukset ovat pitkälti poliittisia sopimuksia, jotka ovat riippuvaisia tahdosta ja hallitusten välisistä poliittisista neuvotteluista sekä teknisistä arvioinneista.

Yhdysvallat ja EU ovat tunnustaneet toistensa kansalliset luomustandardit ja valvontajärjestelmän yhtäläisiksi. EU:n eläintuotteet ja USA:n omenat ja persikat on jätetty sopimuksen ulkopuolelle ja ne vaativat ylimääräisen varmistuksen. Lisäksi kalanviljely ja viinintuotanto eivät ole sopimuksen piirissä. Muodolliset järjestelyt astuivat voimaan heinäkuussa 2012. EU tunnustaa nykyisin yhdentoista maan olevan yhtäläinen EU-järjestelmän kanssa: US, Argentiina, Australia, Kanada, Costa Rica, Intia, Israel, Japani, Uusi Seelanti, Sveitsi ja Tunisia.

EU on viime aikoina ottanut käyttöön uudet luomutuotteiden tuontia koskevat säädökset. Heinäkuusta 2012 EU:n alueelle on voinut tuoda ainoastaan sellaisia tuotteita, jotka on sertifioinut Euroopan Komission hyväksymä tarkastuselin tai viranomainen.

FIBL and IFOAM: The world of organic agriculture. Statistics and emerging trends 2014.

Käytännön suosituksia luomutuotteita Kiinaan vieville

On tärkeää olla huolellinen tuotevalmisteluissa ja kauppakumppanin valinnassa ennen kauppasopimuksen tekoa, sekä markkinoille tulossa. Käytännön suositukset voidaan jakaa neljään vaiheeseen (Taulukko 4):

Taulukko 4. Käytännön suositukset Kiinaan viejille.

Tuotevalmistelut	• Hyvien luomutuotteiden tärkeimmät ominaisuudet ovat "kohtuullinen hinta", "luotettavasti luomua", "hyvä laatu", "hyvä maku" ja houkutteleva pakkaus, kohtuullinen säilyvyys, tunnettu alkuperä ja hyvä saatavuus • Ottaen huomioon kiinalaisten kuluttajien huoli kotimaisten luomutuotteiden aitoudesta, Kiinaan tuotavissa tuotteissa tulee olla kansainvälisesti tunnistetun sertifiointielimen luomumerkki (IFOAM Akkreditointiohjelma, EU, USDA, JAS) • Kiinalaiset säädökset edellyttävät, että tuontituotteilla on myös kiinalainen luomumerkki • Viejien täytyy tuntea ei ainoastaan luomusäännöt vaan myös tullaus- ja ruokaturvallisuusvaatimukset * • Viejien tulee tarkastaa kiinalaisten viranomaisten asettamat ruokaturvallisuusvaatimukset, jotta erot viejän oman maan säädösten kanssa otetaan huomioon • Tuotekuvausten, erityisesti teknisen informaation, kääntäminen Kiinan kielelle helpottaa sekä tuojia että viejiä. Kuvaukset on syytä antaa kiinalaisten asiantuntijoiden oikoluettaviksi, erityisesti luomumerkki.
------------------	--

	Kiinan luomumarkkinat ovat jo täyttyneet joistain paikallisesti tuotetuista tuotteista: vihannekset, riisi, vilja ja lääkeyrtit.
Hinta	- Kiinalaiset kuluttajat ovat hintatietoisia. - Hintojen tulee olla kilpailukykyisiä massatuotteille ja kohtuullisia premium-laadun tuotteille. - Tuontikustannukset ml. tullaus ovat melko suuret, jolloin kannattaa laivata mahdollisimman suuri määrä kerralla yksikkökustannusten alentamiseksi.
Saatavuus	- Useimmat luomutuotteet myydään hypermarketeissa, kun taas premium-tuotteet myydään kalliissa supermarketeissa ja erikoiskaupoissa. - Maan suuren koon vuoksi jakelijat ovat yleensä alueellisia, eivät niinkään koko valtakunnan alueella toimivia - On tärkeää löytää hyvämaineinen ja sitoutunut kiinalainen maahantuonti-jakelukumppani huolehtimaan tuotteiden tuomisesta markkinoille, kuljettamisesta ja markkinoimisesta - Korkealaatuisten tuotteiden viejillä on usein rajallinen tarjonta, jolloin suositellaan tarkkaan valikoitua kalliiden tuotteiden vähittäismyyjää, jolla on oma maahantuonti- ja jakelujärjestelmä. - Suurten volyymien viejien kannattaa etsiä tuonti- ja jakeluyritys, joka voi huolehtia maahantuonnista, uudelleen pakkaamisesta, tuotemerkinnöistä ja jakelusta. Lisäksi yritys voi auttaa markkinoinnissa erilaisissa vähittäismyyntikanavissa. - On suositeltavaa pyrkiä tapaamaan kasvokkain maahantuoja, joista useimmat ovat läsnä Kiinan luomumessuilla **
Markkinointi- viestintä	- Kun viejä on löytänyt maahantuoja-jakelijan, sen tulisi kutsua maahantuoja katsomaan tuotanto- ja jalostuslaitoksia edistääkseen liikesuhdetta. Myös myynninedistämis-toimenpiteistä ja -kustannuksista tulee keskustella, mikäli ne jaetaan. - Myynninedistämiseen liittyvistä toimenpiteistä kuten tuote-esitteiden kääntämisestä Kiinan kielelle, artikkeleiden julkaisemisesta kiinalaisissa terveystieteissä, tuotetestauksesta sekä ilmaisista näytteistä on tärkeää sopia. - Myynninedistämisen tulee painottua luomun aitouteen ja tuotteen laatuun, erityisesti kun tuotteella on ravinto- ja terveysvaikutteisia arvoja. - Myös ympäristön puhtaus ja ekosysteemin kestävyys lähtömaassa ovat esille tuotavia seikkoja. - Pakkauksen tulee olla selkeä ja houkutteleva niin, että siitä käy ilmi vientimaalle tunnusomaisia piirteitä - Markkinamenestyksen säilyttämiseksi tuoteinnovaatiot ovat tarpeen: tuotteen laadun, pakkauksen tai markkina-alueen laajentamisen tuoma lisäarvo

	• Yhteistyön kiinalaisen maahantuonti-jakeluorganisaation kanssa tulisi auttaa viejää ymmärtämään kiinalaisen kohderyhmän vaatimukset.
--	--

* Informaatiolähteitä:

- General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the China PRC: www.aqsiq.gov.cn/
- Chinese Ministry of Commerce: www.mofcom.gov.cn/
- Chinese consular offices
- The United Nations Food and Agriculture Organization (FAO): "A Practical Manual for Producers and Exporters from Asia: Regulations, Standards, and Certification for Agricultural Exports".

** Kiinassa järjestettäviä luomumessuja:

- BioFach China, toukokuun lopussa Shanghaissa (www.biofachchina.com)
- Organic China Expo (OCEx), syyskuun lopussa Pekingissä (www.ocex.com.cn)
- China Nutrient & Healthy Food & Organic Products Exhibition (CINHOE), syyskuun puolivälissä Guangzhou:ssa (<http://aisffv021325.5jw.cn>)

Länsimaisten elintarvikkeiden kysyntä Kiinassa kasvaa ja monet suuret kiinalaiset kauppaketjut etsivät jatkuvasti uusia tuotteita. Kiinalainen kuluttaja kiinnittää huomiota erityisesti elintarvikkeiden laatuun, puhtauteen ja tuoteturvallisuuteen. Se avaa merkittävän markkinamahdollisuuden myös eteläsavolaisten luomutuotteiden viennille Kiinaan. Vaikka vain osalla kiinalaisista on mahdollisuus panostaa länsimaiseen ruokaan ja juomaan, on huomattava hyvätuloisen keskiluokan nopea kasvu ja heidän kulutuskäyttäytymisensä.

Edellä mainitut luomutuotteiden Kiinan viejille annetut suositukset korostavat henkilösuhteita ja niiden pitkäaikaisen rakentamisen merkitystä kaupankäynnin edellytyksenä. Vientiä tavoittelevien eteläsavolaisten luomuyritysten onkin syytä tarkastella Kiinan markkinoita vähintään 3-5 vuoden perspektiivillä. Lisäksi vientiyrityksen henkilöstön läsnäolo paikanpäällä on tärkeää. Toisin sanoen vientiponnisteluihin on varattava sekä aikaa että rahaa. Koska eteläsavolainen ja suomalainenkin yritys on Kiinan markkinoilla pieni ja hukkuu helposti massaan, on syytä hakea kumppanuuksia tai edettävä isompien yritysten rinnalla. Osana verkostoa luomun auditointikustannukset voidaan pitää kohtuullisina ja suuremmalla joukolla on mahdollista rakentaa vahvemmin mielikuvaa Etelä-Savosta laadukkaiden ja terveellisten ruokien ja juomien viejänä.

Kiinan luomun ongelmia ja haasteita

1. Luomuyritykset:
 - tuholais- ja tautitorjunnan rajallinen keinovalikoima, ekologisten kasvinsuojeluaineiden kustannukset sekä voimakas riippuvuus k.o. kasvinsuojeluaineista, koska vaihtoehtoisia kasvinsuojelun menetelmiä ei yleisesti tunneta.
 - tarve kehittää strategisia liiketoimintasuunnitelmia markkinoinnin kehittämiseksi
 - työvoiman saatavuus on heikentynyt nuoremman sukupolven muuttaessa maaseudulta kaupunkeihin. Myös työvoimakustannukset ovat kasvussa.
 - tiedon tarve Kiinan luomumaatalouden viljelytekni- sen ja hallinnollisen tason parantamiseksi. Tietotarpeiden tunnistaminen ja tunnustaminen verrattuna kehittyneisiin maihin hyödyttäisi Kiinan luomusektoria.
2. Vientiyritykset:
 - useiden luomusertifikaattien tarve ja kustannus: USA:n, EU:n ja Japanin markkinat.
3. Luomumaatilat:
 - hallintojärjestelmän heikkoudet luomutiloilla, esim. kannustimien puute ryhtyä luomuviljelijäksi ja pieni tilakoko. Paikallisille maanviljelijöille tarkoitettu taloudellinen kannustin harjoittaa luomuviljelyä on paras menettely ja se korvaa myös matalampia satoja.
 - pienillä tiloilla johdonmukainen ja läpinäkyvä luomutuotantomenetelmien soveltaminen on vaikeampaa kuin suurilla tiloilla vaatien suurempia hallinnollisia resursseja.
4. Vaikeus löytää hyväksytyjen kansainvälisten sertifiointielinten listaa CNCA:n nettisivuilta.
5. Rajallinen määrä riittävän kokeneita tarkastajia rajoittaa kapasiteettia koko toimialalla sekä vaikeuttaa sertifiointielinten satunnaisia tarkastuskäyntejä asiakkaiden luona.
6. Vuodesta 2005 Kiinan luomusäädöksiin on kuulunut kansallinen luomumerkki sekä luomulle että siirtymävaiheessa olevalle luomulle. Sittemmin siirtymävaiheen merkistä on virallisesti luovuttu. Luomutuotteiden merkintä kotimaisilla markkinoilla aiheuttaa kuitenkin usein sekaannusta, sillä markkinoilla on myös tuotteita, joilla on sekä luomu- että vihreän ruoan logot
7. Luomutuotteita ja siirtymävaiheessa olevia luomutuotteita ei aina pidetä erillään valmistusvaiheessa.
8. Jäljitettävyyssjärjestelmä on hyvin epäilyttävä, sillä siitä puuttuu usein tilan tietojen, pakkaamon tai jalostamon ja tuotteen lähettäjän raportti.
9. Siellä, missä luomutuotantoalueet muodostuvat yksityisten sopimusviljelijöiden peltotilkuista, on vaikea hallita muutostilanteita, joissa yksittäinen paikallinen viljelijä lähtee tai liittyy sopimustuotantoon tai vaihtaa peltotilkkuja.
10. Siellä, missä luomuyritys, jolla on oma tuotantoalue, tekee sopimuksen kolmansien osapuolten kanssa – maatalousyritykset muissa maakunnissa – on olemassa riski, että sopimuskumppanit eivät varmista, että toiminta on luomustandardien mukaista.
11. Kaupalliset sertifiointielimet törmäävät joskus rajatapauksiin, missä on houkutus asettaa kaupallinen hyöty etusijalle myymällä luomusertifikaatti.

12. Ottaen huomioon tiedon puutteen sekä ammattitaitoisen luomuneuvonnan ja teknisen tuen puuttumisen, on olemassa mahdollisuus intressiristiriitoihin sen kautta, että sertifiointielimet tarjoavat myös kauppapaikkoja ostajien ja tuottajien kohtaamiselle. Koska sertifiointielimet saavat myös tuloa näistä kauppapaikoista, se saattaa aiheuttaa intressiristiriidan sertifiointitoimenpiteiden kanssa Kiinalaisten akkreditointi- ja sertifiointielinten olisi mahdotonta selvittää, tulevatko nämä maksut Kiinan ulkopuolelta. Huom! ECOCERT on kehittänyt kauppapaikan asiakkailleen, jotka he ovat luomusertifioineet Kiinassa.

3. HENANIN MAAKUNNAN LUOMUALAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA MAHDOLLISUUDET

(Lähde: Kyselyvastaukset Henanin maakuntahallinnosta sekä matkan aikana kerätyt tiedot)

Henanin provinssi on pinta-alaltaan 167 000 km² laaja, asukkaita on 106 miljoonaa. Henan on Kiinan kolmanneksi väkirikkain provinssi, jonka kehitystä keskushallinto tukee. Henanin historia on pitkä ja sillä on rikas kulttuuriperintö. Aluetta on kehitetty ”Keski-Kiinan alueeksi”, mm. nopean rautatieverkoston risteyskohdaksi.

3.1 Luomu osana elintarviketuotantoa

Henanin maatalous on vahvaa ja ruokateollisuus on yksi alueen kehityspilareista. Maakunta on keskeinen osa Kiinan elintarviketuotantoa (n. 30 %), mm. ¼ Kiinan vehnästä tuotetaan Henanin alueella. Myös kotieläintuotanto on vahvaa. Provinssin hallinnon tavoitteena on kehittää maataloutta, vaikka kaupunkejakin laajennetaan jatkuvasti muuttoliikkeen takia. Ruokateollisuus on yksi provinssin kuudesta kehityskohteesta – ja Henanin aluehallintovirastossa ja yliopistoissa on vahvaa kiinnostusta myös luomutuotannon kehittämistä kohtaan. Ruoantuotannon volyymin ohella huomio on siirtynyt yhä enemmän ruoan laatuun ja turvallisuuteen sekä ympäristön tilaan. Siksi luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä, elintarviketurvallisuutta ja jäljitettävyyttä pidetään alueella tärkeinä. Lisäksi varakuvernöörin mukaan Henan tarvitsee erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden kehittämistä tuetaan mukaan lukien pienviljelijä- ja pk-yritysvaltainen luomutuotanto.

Pellot kuuluvat tyypillisesti kyläyhteisölle, jolta niitä voidaan vuokrata ja joka jakaa ne vuokratilajilijöille. Vuokraajat voivat olla yksittäisiä viljelijöitä tai yrityksiä. Kyläyhteisössä kuitenkin pääsääntöisesti päätetään, mitä tuotteita milläkin peltoalueella viljellään. Vaikka kylien johto/päätöksentekielimet valitaan demokraattisesti alueilla, vallan väärinkäyttöä eri muodoissa esiintyy valitettavan usein. Lisäksi yhä kiihtyvä muutto kaupunkeihin on vaikeuttanut riittävän työvoiman saantia viljelytöihin.

Luomutuotanto aloitettiin Henanissa vuonna 2008. Sitä vauhditti laki erikoistuneiden maataloustuottajien osuuskunnista (2007). Henanin alueen oma luomutuotanto on kuitenkin vielä

vähäistä verrattuna moniin muihin Kiinan alueisiin. Luomumaatalouden omistusrakenne Henanin maakunnassa on sekä osuuskunta- että yritysvaltainen. Vuoden 2014 loppuun mennessä Henanissa oli rekisteröityneitä osuuskuntia 96 655 käsittäen kaikkiaan 3,8 milj. maaseututaloutta. Niistä 28 853 oli erikoistunut kasvinviljelyyn, 7 328 kotieläintuotantoon, 27 119 maatalouden tuotantotavaroiden kauppaan, maataloustuotteiden myyntiin, jalostukseen, kuljetukseen ja varastointiin sekä 18 843 teknologia- ja tiedonkäsittelypalveluihin.

Keskimääräinen luomutilan koko on 47,2 ha. Henanin alueella tuotetaan vuosittain luomuna mm. riisiä 710 000 kg, vehnää 400 000 kg, bataattia 835 000 kg, kiinalaisia taateleita 2 380 000 kg ja turnipseja 1 500 000 kg. Kaikkiaan alueella tuotetaan 23 luomutuotetta ja luomuyrityksiä on seitsemän. Kaikki luomussa oleva maatalousmaa on viljelymaata, laidunmaa ei ole luomussa. Eniten Henanin alueella kulutetaan luomuna riisiä. Luomutuotteet ovat 2–3 kertaa kalliimpia verrattuna tavanomaisesti tuotettuihin.

Kiinan luomuelintarvikkeiden sertifiointikeskus järjestää aika ajoin koulutusta luomutarkastajille. Lisäksi asiaankuuluvat valtion, maakunnan ja kunnan toimet järjestävät luomuvalmennusta tuottajille.

Elintarvikkeita, kuten muitakin hyödykkeitä myydään kiihtyvällä vauhdilla internetissä. Maassa on alueellisia näyttelyhalleja, missä kuluttajat voivat halutessaan käydä tutustumassa tuotteisiin ennen niiden tilaamista. Nettikaupasta ostetut tuotteet toimitetaan asiakkaille sähkökäyttöisillä moottoriajoneuvoilla, usein pienmoottoripyörillä.

Lähteet: Henanin aluehallinnon tapaaminen Kiinassa 24.4.2015
Henanin maakuntahallinnolta saadut tiedot perustuvat Kiinan luomusertifiointikeskuksen selvityksiin.

3.2 Luomu kiinalaisessa yliopisto-opetuksessa ja tutkimuksessa

(Lähde: Kiinankieliset Internet-sivustot)

Kiinan hallinto korostaa maanviljelijöiden ammatillista koulutusta ja teknistä valmennusta sekä tieteellisten saavutusten soveltamisen edistämistä. Vuodesta 1990 hallitus on pannut täytäntöön useita ohjelmia ja toimenpiteitä kuten maataloudentutkimus-, teknologia- ja koulutusohjelmien yhdistämisen, Vihreän sertifiointin projektin, nuorten maanviljelijöiden valmennusprojektin, valmennusprojektin maanviljelyksen uudistumiseksi sekä maaseudun työntekijöiden valmennusprojektin.

Yleisesti ottaen luomuun liittyvässä liiketoiminnassa nähdään Kiinassa paljon potentiaalia. Kesällä 2015 kiinalaisessa mediassa uutisoitiin laajalti luomumaatalouden olevan 'yksi kaikkein rahakkaimmista opiskelualoista' (有机农业竟成 2015 高考最赚钱专业?, 2015). Esimerkiksi

Zhikunedu-sivuston tekemässä listauksessa luomumaatalous on kolmantena heti biotekniikan (bioengineering) ja digitaalisen median jälkeen (Zhikunedu, 2015).

Hieman nurinkurisesti tilanne näyttäisi olevan kuitenkin se, ettei luomumaataloutta tai muuta siihen suoranaisesti liittyvää alaa voi ainakaan tällä hetkellä opiskella yhdessäkään kiinalaisessa yliopistossa pääaineena. Kiinalaisilla internet-foorumeilla luomumaataloudesta kiinnostuneita ohjataan opiskelemaan esimerkiksi puutarhanhoitoa tai maataloutta ja markkinointia yleisellä tasolla. (百度知道, 2014) Sama tilanne on ilmeisesti myös ammattikoulutuksen suhteen. Ihmisiä neuvotaan opiskelemaan alaa itsenäisesti internetin avulla. (百度知道, 2015) Joissakin yliopistoissa, esim. China Agricultural University, on mahdollista opiskella joitain luomumaatalouteen liittyviä kursseja.

Luomututkimukseen liittyvät julkaisut ovat määrällisesti olleet tasaisessa nousussa, joskin vuonna 2005 ne näyttivät vähentyneen jyrkästi, minkä jälkeen niitä alettiin taas tuottaa enemmän (胡文忠, 2010). Mitä tulee luomututkimuksen aihepiireihin, niin Yuan Yuan (袁媛) ja Lu Jian-fei (陆建飞) artikkeli kiinalaisesta luomututkimuksesta vuodelta 2012 käy kattavasti läpi kiinalaisen luomututkimuksen eri aihealueita. Alla on listaus tärkeimmistä teemoista:

- ympäristöystävälliset lannoitteet ja niiden käyttö sekä maaperän ja vesivarojen vastuullinen käyttö
- tuholaisten ja kasvitautien torjunta
- luomutuotteiden markkinointi: ostokanavat, luottamusongelma, luomuruokakuluttajien kuluttajakäyttäytyminen
- erilaiset luomumaatalouden toteuttamismallit
- luomumaatalouden kehitystarpeet maantieteellisesti (maakunnittain)
- luomuelintarviketeollisuus
- luomun ympäristöystävällisyys ja muut positiiviset vaikutukset
- luomuruokateollisuuden kehitysehdotukset
- hallinnon osalta esim. sertifiointin kehittäminen
- luomuruokamarkkinoiden kehittäminen
- luomumaatalouden tutkimus- ja kehitystyö
- luomun näkyvyyden parantaminen kuluttajille

Luomumaatalouden ja luomutuotteiden kannalta keskeiset hallintoelimet ovat Valtion Ympäristönsuojeluvirasto, joka toi luomuviljelyn Kiinaan sekä Kiinan kansantasavallan sertifiointi- ja akkreditointihallinto (CNCA), joka vastaa nykyisin luomusertifiointista. Luomutuotannon kehitystä edistävät ja rahoitusta myöntävät ministeriöt ovat maatalousministeriö, kauppaministeriö, kehitys- ja uudistuskomitea sekä tiede- ja teknologiaministeriö.

Valtion Ympäristönsuojeluviraston alaisuuteen perustettiin vuonna 1994 Luomuruoan kehittämiskeskus Nanjingin Ympäristötieteiden instituuttiin. Se oli ensimmäinen organisaatio, joka ryhtyi edistämään sekä luomutuotantoa, tutkimusta että sertifiointia. Sen jälkeen Maatalous-

ekologinen tutkimusinstituutti, Kiinan maatalousyliopiston (China Agricultural University) alainen Luomumaatalouden teknologiakeskus, Nanjingin maatalousyliopiston (Nanjing Agricultural University) alainen Luomumaatalous- ja luomuelintarvikeinstituutti, Etelä-Kiinan maatalousyliopisto (South China Agricultural University) sekä Kiinan Maataloustieteen Akatemian alainen Teen tutkimuksen instituutti ovat perustaneet useita luomututkimus-, neuvonta-, ja sertifiointilaitoksia. CNCA:n alainen Kiinan sertifiointi- ja akkreditointi-instituutti on merkittävässä roolissa sertifiointiin ja akkreditointiin sekä päätöksentekoon liittyvässä luomututkimuksessa.

Agri.gov.cn: [Ministry of Agriculture](#)

Ncsu.edu: [China Agricultural University](#)

Ofdc.org.cn: [Organic Food Development Centre \(OFDC\) of Nanjing Environmental Research Institute](#)

Ccai.cc: [China Certification and Accreditation Institute \(in Chinese only\)](#)

Ofrcc.com: [Nanjing Global Organic Food Research and Consulting Center](#)

Mep.gov.cn: [State Environmental Protection Agency \(SEPA\)](#)

Kiinan luomuruoan kehittämis- ja sertifiointikeskus (Organic Food Development and Certification Center of China OFDC)

Add: 8 Jiang-Wang-Miao Street, Nanjing 210042, China

Tel: +86-(0)25-85287249

Fax: +86-(0)25-85287242 / 85420606

Email: xiao@ofdc.org.cn

www.ofdc.org.cn

Luomuruoan kehittämiskeskus (OFDC) on luomuliikkeen pioneeri Kiinassa. Se perustettiin 1994. Keskus tekee tutkimusta luomuun liittyvistä politiikoista, standardeista, käytännön teknologiasta, tuotannonsuunnittelusta, julkisuudesta, valmennuksesta sekä luomu- ja ekomaatalouden laaduntarkkailusta. Se tarjoaa myös teknistä tukea hallituksen päätöksentekoa varten.

Keskuksen tehtäviä:

- Sertifiointihakemusten käsittely ml. luomumaanviljely, luomukotieläintilat, luomutuotteiden käsittely ja jalostus sekä kauppa
- Sertifiointipäätösten tekeminen sekä sertifikaattien myöntäminen
- Sertifiointitarkastusten toteuttaminen
- Luomulogojen käytön ohjaus ja valvonta
- Sisäinen ja ulkoinen tiedonvaihto sekä kansainvälinen yhteistyö

OFDC julkaisee neljännesvuosittain Organic Food Times -lehteä, joka on ensimmäinen Kiinan sisäinen luomumaatalouden ja luomuruoan tiedotuskanava. Vuodesta 1997 julkaisulla on ollut aktiivinen rooli Kiinan luomun kehittämisessä. Organic Food Times raportoi Kiinan luomumaatalouden, -jalostuksen ja -kaupan viimeisimmistä näkökulmasta samoin kuin luomumaatalouden tekniikoista. Julkaisua lukevat sekä luomutuottajat ja -jalostajat että

kauppiaat, valmentajat, tutkijat ja kuluttajat. Julkaisu on hyvä tietolähde myös päättäjille ja viranomaisille.

Nanjingin kansainvälinen luomuruoan tutkimus- ja konsultointikeskus (Nanjing Global Organic Food Research and Consulting Center OFRC)

Add: 8 Jiangwangmiao Street, Nanjing 210042, China

Xi Yunguan

Tel/Fax: +86-25-85287062

Email: ofrcc@ofrcc.com

<http://www.ofrcc.com/en/>

Nanjing Global Organic Food Research and Consulting Center (OFRC) perustettiin vuonna 1999 Kiinan ensimmäiseksi luomuviljely- ja neuvontayritykseksi. Keskus on kerännyt yhteen yli 100 kiinalaisen ja kansainvälisen professorin, tutkijan sekä neuvojan kokemuksen ja asiantuntijuuden luomusertifioinnin, luomumaatalouden, ekomaatalouden, ja ympäristönsuojelun alalta. Se on auttanut yli 300 yritystä ja maatilaa saavuttamaan tavoitteen luomuun siirtymisestä ja luomusertifioinnista.

3.3 Etelä-Savon ja Henanin maakunnan luomualan kehittämisvaiheiden vertailu ja analyysi

Etelä-Savossa luomutuotanto on aloitettu monilla tiloilla 1990-luvulla, kun taas Henanin maakunnan luomutuotanto käynnistyi vasta vuonna 2008. Luomutuotantoon siirtymisen syitä ei Henanin maakunnassa ole tarkemmin tutkittu, sen sijaan Etelä-Savossa luomuun siirtymisen syiksi ovat osoittautuneet kustannussäästöt, lannoitteiden kalleus, ekologisuus sekä työn mielekkyys ja haastavuus. Kun viime aikoina eteläsavolaisia tiloja on siirtynyt luomuun erityisesti sukupolvenvaihdosten yhteydessä, vauhditti luomuun siirtymistä Henanin alueella laki erikoistuneiden maataloustuottajien osuuskunnista (v. 2007). Se tarjosi maaseututalouksille mahdollisuuden ryhtyä luomuviljelyyn tavanomaista viljelyä kannattavamman liiketoiminnan toivossa. Niinpä Henanissa luomutilojen omistus on osuuskunta- tai yritysvaltaista. Etelä-Savon luomutilat ovat pääsääntöisesti maatalousyrityksiä.

Etelä-Savossa oli vuonna 2014 noin 270 luomualkutuottajaa ja peltopinta-alasta 13.6 % (9 654 ha) oli luomussa. Henanin luomutuotanto on sen sijaan vielä vähäistä. Etelä-Savossa luomutuotanto on myös Henania monipuolisempaa. Siinä, missä Etelä-Savon tärkeimmät tuotantosuunnat luomussa ovat maito-, kasvis- ja naudanlihantuotanto, viljellään Henanin alueella lähinnä luomuriisiä, -vehnää ja -kasviksia. Etelä-Savossa viljellään luomuna myös viljoja; vehnää, kauraa, ruista ja ohraa. Pääasiallisen tuotantosuunnan mukaisesti kaikki luomussa oleva maatalousmaa on Henanin maakunnassa viljelymaata, laidunmaa ei ole luomussa. Sen sijaan Etelä-Savossa merkittävä osa luomuviljelyalasta on nurmiviljelyssä (4 646 ha). Kooltaan Etelä-Savon ja Henanin luomutilat eivät ero merkittävästi toisistaan, 38,1 /47,2 ha.

Henanin alueella tuotetaan vuosittain luomuna mm. riisiä 710 000 kg, vehnää 400 000 kg, bataattia 835 000 kg, kiinalaisia taateleita 2 380 000 kg ja turnipseja 1 500 000 kg. Lukujen perusteella voidaan arvioida, että Henanin alueen luomutuotanto on kasvien osalta määrällisesti suurempaa kuin Etelä-Savossa, missä luomuvihannesten tuotantomääriä ei kuitenkaan tavanomaisten vihannesten tapaan tilastoida. Sen sijaan laskennallisia arvioita satomääristä on mahdollista tehdä. Etelä-Savossa tuotetaan sekä luomuvihanneksia että -marjoja vähän lukuun ottamatta porkkanaa, sipulia ja kerä- ja parsakaalia, joiden tuotantomäärät ovat niin suuret (1,3 milj. kg), että ne menevät valtakunnan markkinoille. Luomuperunaa tuotetaan noin 15 000 kg vuodessa. Kaikki menee irtotuotteena ja pesemättä lähikauppoihin. Arvion mukaan luomumansikan ja luomumustaherukan satotaso on noin 85 000 kg Etelä-Savon maakunnassa. Luomumarjoista alueella tuotetaan mansikkaa, vadelmaa, mustaherukkaa, pensasmustikkaa ja tyrniä. Pääasiassa marjat kerätään tiloilta itsepoimintana. Jonkin verran myydään ruokakaupoissa, suoraan tiloilta tai esim. ruokapiirien kautta. Vihannesten osalta jatkojalostus käsittää lähinnä kuorimopalveluita, marjojen osalta tehdään makeisia, mehuja ja hilloja sekä pakastetaan mm. rahtityönä. Lisäksi Etelä-Savossa kasvatetaan 7 % koko Suomen luomulehmistä, 5 % luomuemolehmistä ja reilut 7 % luomulihanaudoista. Kaikki liha ei kuitenkaan päädy luomuna kuluttajalle asti, sillä luomustatus ei säily kaikilta osin jatkojalostuksen yhteydessä. Myös vasikoiden luomujatkokasvatustiloista on puute.

Sekä Henanin että Etelä-Savon alueella nykyinen luomutuotanto ei riitä kysynnän kasvuun. Molemmilla alueilla tavoitteena on myös luomutuotteiden jalostusasteen nostaminen. Etelä-Savossa luomujalostusta harjoittavia yrityksiä on noin 25, Henanissa seitsemän. Sekä Kiinassa että Suomessa luomutuotteet ovat kalliimpia verrattuna tavanomaisesti tuotettuihin. Vaikka valtaosa luomuelintarvikkeista myydään molemmissa maissa supermarkettien kautta, voidaan Kiinassa luomutuotteiden nettikaupan olettaa olevan laajempaa kuin Suomessa.

Etelä-Savon ja Henanin luomualan toimintaympäristöt eroavat merkittävästi toisistaan. Henanin alueella laajempi kiinnostus luomutuotantoa kohtaan on vasta hiljattain herännyt, kun Kiina on laatinut viralliset, valtakunnalliset luomusäädökset ja saanut luomusertifiointin ja -valvonnan (2005) käyntiin sekä lain erikoistuneiden maataloustuottajien osuuskunnista voimaan (2007). Etelä-Savolla on pitkä etumatka luomutuotannon kehittämisessä, joka alkoi jo varhain 1990-luvulla. Nykyisin alueella sijaitsee valtakunnallisen luomututkimusverkoston, Luomuinstituutin, koordinaatioyksikkö. Sen ohella luomualan tutkimus- ja kehittämistoimintaa harjoittavat Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti, Luonnonvarakeskuksen Mikkelin yksikkö sekä Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus. Myös Mikkelin ammattikorkeakoulu ja Etelä-Savon ammattiopisto ovat sisällyttäneet luomua opintokokonaisuuksiinsa. Lisäksi tuottajien neuvontaorganisaatio ProAgria Etelä-Savo tarjoaa tiloille konkreettista opastusta luomutuotannossa sekä siihen liittyvässä sertifiointissa ja luomuvalvonnassa. Henanin maakunnassa luomututkimusta ja/tai -koulutusta on rajoitetusti ainoastaan Henanin maatalousyliopistossa ja Henanin yliopistossa. Sen sijaan luomutuottajien neuvonta- ja valmennusorganisaatiota ei Henanin alueella tunneta.

3.4 Henanin alueen kiinnostus eteläsavolaisia luomutuotteita ja –palveluja kohtaan

Henanin maakunnan kiinnostus eteläsavolaisia luomutuotteita ja –palveluja kohtaan on tullut ilmi Aalto-yliopiston Pienyrityskeskukseen ja Henanin maakuntahallinnon eri kokoonpanoilla toteutetuissa tapaamisissa samoin kuin hankkeessa matkan aikana Kiinaan ja Henanin maakuntaan 22.–29.4.2015. Sekä yliopistoissa että Henanin aluehallinnossa on oltu erittäin kiinnostuneita Etelä-Savon luomutuotannosta ja –tuotteista. Kiinassa ruoan puhtaus ja jäljitettävyyden ovat useiden elintarvikkeisiin liittyvien väärennösten ja jopa kuolemantapausten vuoksi suuressa arvossa. Kiinalaisten kuluttajien keskuudessa vallitsevan uskottavuus-/luotettavuusvajeen katsotaankin olevan esteenä maan luomuelintarvikemarkkinoiden ripeämmälle kasvulle. Se on johtanut myös ulkomaisten luomutuotteiden kasvavaan suosioon. Monet kuluttajat pitävät luotettavampina sellaisia luomutuotteita, joilla on ulkomaalainen sertifikaatti. Eteläsavolaisista luomutuotteista luonnontuotteet kuten metsämarjat ja niistä valmistetut jatkojalosteet ovat jo herättäneet kiinnostusta Kiinassa. Eteläsavolaisten puhtaiden luonnontuotteiden mahdollisuudet kiinnostavat myös Henanissa mm. lääkinnällisten ominaisuuksiensa vuoksi. Erityisesti tapaamisissa yliopistojen edustajien kanssa korostui kiinnostus Etelä-Savoa kohtaan hyvänä kumppanina luomualan tutkimus- ja kehitysyhteistyössä sekä siihen liittyvässä yrittäjyydessä. Yhteistyöaloina nousivat esiin luomumaa- ja elintarviketalouden edistäminen, luonnontuotteiden terveysvaikutukset, elintarviketurvallisuus ja jäljitettävyyden sekä yrittäjyyden ja pk-yritysten kehittäminen. Näitä kuvataan tarkemmin kappaleessa 5. ”Etelä-Savon ja Henanin maakunnan luomualan yhteistyö-yliopistot, yhteistyömuodot ja niiden rahoitusmahdollisuudet”. Yliopistoyhteistyö mahdollistaa asteittain eteläsavolaisten luomualan yrittäjien liiketoimintakokeilut kiinalaisten osapuolten kanssa luoden edellytyksiä alkavien ja kokeneempien yritysten verkostoitumiseen, tuotekehitykseen ja kumppanien hakuun. Tässä toiminnassa on mahdollista hyödyntää muun muassa hankkeita, yrittäjävaihtoa, hautomoyhteistyötä ja seminaareja.

4.ETELÄ-SAVON TOIMIJOIDEN KIINNOSTUS JA VALMIUDET LUOMUALAN YHTEISTYÖHÖN HENANIN MAAKUNNAN KANSSA

4.1 Etelä-Savon luomuyrittäjät

Etelä-Savo – Henan luomuyhteistyön käynnistäminen -hankkeessa selvitettiin eteläsavolaisten yrittäjien kiinnostusta ja valmiuksia luomuyhteistyöhön Henanin tai yleisimmin Kiinan kanssa, kiinnostavia yhteistyön muotoja, mahdollisuuksia, esteitä, tuen tarvetta sekä näkemyksiä tällaisesta yhteistyöstä laajemmin Etelä-Savon kannalta. Selvityksessä lähestyttiin 37 yritystä sähköisellä e-lomakekyselyllä, soittamalla tai kummallakin tavalla. Vastauksia saatiin 16 yritykseltä.

E-lomakkeen kysymykset toimivat myös puhelinhaastattelujen runkona. (Kyselylomake liitteessä 1).

Kohdeyrityksiksi valittiin 1) yrityksiä, joiden kaikki tuotteet ovat luomua ja saattaisivat sopia vientiin, 2) yrityksiä, joiden toiminnasta osa on luomua, 3) yrityksiä, joiden toiminnassa ei ole lainkaan luomua, mutta jotka ovat osoittaneet kiinnostusta luomuun tai jotka nähtiin muuten potentiaalisiksi yrityksiksi aloittamaan Kiinaan suuntautuvan luomutuotteiden tuotannon tai jatkojalostuksen, 4) aktiivisia luomualan yrityksiä, joilla saattaisi olla näkemystä asiaan Etelä-Savon kannalta.

Aineistoa kertyi alkutuotannosta, jatkojalostuksesta sekä ravintolatoiminnan alalta.

Yrittäjäselvityksen lisäksi lähestyttiin myös koulutus- ja kehittämisorganisaatioita, mistä kerrotaan kohdassa ”Etelä-Savon koulutus- ja kehittämisorganisaatioiden mahdollinen tuki yritysten kiinayhteistyöhön”.

Kiinnostus, esteitä ja mahdollisuuksia

Muutama yrittäjä oli kiinnostunut luomutuotteiden viennistä – Kiina ja esimerkiksi sen terveysvaikutteisten tuotteiden markkinat yhtenä vaihtoehtona. Luomu mainittiin valiksi nimenomaan viennissä. Itse asiassa eräs yrittäjä kertoi yhden vientikauppansa peruuntuneen, koska hänellä ei ollut tarjota tuotteita luomuna. Enimmäkseen kiinnostusta omalla kohdalla ei kuitenkaan ollut; Kiina-viennissä ei katsottu olevan mitään potentiaalia tai relevanssia omalla kohdalla. Yleisemmin luomuvienti Kiinaan saatettiin kyllä nähdä mahdollisuutena Etelä-Savolle. Lisäksi osa yrityksistä odotti Etelä-Savon metsien luomusertifiointia, jolloin saataisiin lähiraaka-ainetta vientituotteiden kehittämiseen, minkä jälkeen asiaa voitaisiin katsoa uudelleen. Lisäksi pari vastaajaa oli jo kokonaan luopunut yritystoiminnasta tai jähdyttelemässä sitä, joten luonnollisesti yritystoiminnan kehittäminen vienninkään suuntaan ei enää kiinnostanut.

Moni koki, että oma tuotanto tai jatkojalostus on liian vähäistä Kiinan isoille markkinoille tai että omat tuotteet eivät soveltuneet kiinanvientiin (esim. tuore liha, leipä, kasvikset, valkosipuli). Ihmeteltiin, miten eteläsavolaiset tuotantovolyymit yleensäkin riittäisivät kattamaan mitään markkinoita Kiinassa? Yrityksen kaikille tuotteille saattoi myös jo olla markkinat Suomessa, toimintaa ei tällä hetkellä pystytty laajentamaan, yritystoiminta oli vielä liian alussa tai vientimarkkinoita etsittiin nyt muualta kuin Kiinasta. Ehdotettiin myös, että vastattaisiin kasvavaan luomun kysyntään lähialueilla ennen kuin viedään Kiinaan. Lisäksi mainittiin Japani. Olisivatko japanilaiset luonteeltaan lähempänä suomalaisia kuin kiinalaiset? Silloin kaupankäynti olisi helpompaa.

Luomutuotteiden sertifiointi Kiinan markkinoille on kallista, ja se tulee tehdä joka vuosi. Tämä oli osalla vastaajista tiedossa, ja se koettiin suurena esteenä itsellä ja yleensäkin. Kattaisiko tuotteista saatu kate koskaan auditointikuluja? Isoilla yrityksillä, kuten Valiolla, tähän voisi olla varaa. Myös

luomutuotteiden tuonti nousi keskusteluissa esille. Luottamusta kiinalaisiin luomutuotteisiin ylipäättään sekä niiden puhtauteen ei löytynyt – eikä siten innostusta niiden tuontiin.

Muista mahdollisista yhteistyömuodoista kiinnosti oman yrityksen toiminnan esittely kiinalaisille opiskelijoille tai muille kiinalaisille vieraille kasvokkain tai opetusvideolla, jos vain ajankohta onnistuisi ja tarkempi aihe saataisiin sovittua tarkoituksenmukaisesti. Osallistumista kehittämishankkeisiin ja opintomatkalle Kiinaan harkittiin. Muutaman toiveena oli päästä tutustumaan luomutuotantoon Kiinassa ja näkemään, voiko siihen luottaa; ehkä Kiinassakin on puhtaampia alueita.

Yleisemmin Etelä-Savon kannalta luomuyhteistyö Kiinan kanssa nähtiin mahdollisuutena eri syistä: Kiinassa markkinoita riittää. Omat, kotimaiset tuotteet lienevät huonossa maineessa kiinalaisten keskuudessa, joten ulkomaiset tuotteet kiinnostanevat. Puhdas, pohjoinen ruoka, tuotteet puhtaista metsistä ja luomu osana sitä varmaan kiinnostaisi saastuneessa Kiinassa. Kiinalaisten myötä voitaisiin saada Etelä-Savoon lisää kaupallisuutta, lisätuloja ja uusia matkailijavirtoja.

Pohdittiin myös, että tavanomaisella tuotteella pääsisi Kiinan markkinoille todennäköisesti helpommin kuin luomutuotteella, koska luomun auditointi on niin kallista. Luomun sijasta elintarvikkeita voitaisiin myydä puhtaudella, pohjoisuudella, skandinaavisuudella, jollain, mitä ruotsalaiset eivät ole vielä rekisteröineet omaan käyttöönsä. Toisaalta kysyttiin: ”Tarvitaanko isoja avauksia ulkomaille, ennen kuin isot kotimaiset toimijat kiinnostuvat luomusta?”

Joka tapauksessa osa vastaajista totesi, että on tarkkaan mietittävä, mitä Kiinaan viedään ja miten. Kysyttiin, löytyykö Etelä-Savossa riittävästi tekijöitä esim. luomuluonnontuotejalosteille? Löytyykö uskallusta tai edes mahdollisuutta vaikka näyte-erien lähettämiseen? Ehdotettiin useamman yrityksen yhteisponnistuksia ja yhteistä brändiä.

Tuotteet

Mahdollisista vientituotteista keskusteltaessa mainittiin useimmiten marja-, yrtti- ja keruutuotejalosteet. Puhuttiin Suomen superfoodeista, hyvin pitkälle jalostetuista ja hyvin säilyvistä tuotteista sekä marjojen jalostamisesta Etelä-Savolle tuttuna toimintana. Mainittiin marjajauheet ja muut jalosteet niin viljellyistä marjoista kuin metsämarjoistakin, puhtaat mehut, villiyrtit ja viljellyt yrtit, nokkonen, kuivatut ja ehkä myös pakastetut marjat, luonnonkosmetiikka sekä metsäsienijalosteet ja -pakasteet, esim. satoisasta kangasrouskusta, jota suomalaiset eivät itse osaa kovin hyvin käyttää.

Luomuraaka-ainetta keruutuotejalosteisiin olisi luonnollisesti hyvä saada läheltä, nyt sitä on hankittavissa lähinnä Pohjois-Suomessa. Jonkin verran verkostoja ja yritystoimintaa kyllä olisi jo raaka-aineen hankintaan Etelä-Savossa. Jalostusyhteistyö yrittäjien välillä voisi myös tulla kyseeseen, kunhan tuotekehitys on ensin tehty. Yhtenä ehdotuksena oli myös monen yrittäjän yhteisen kuivurin hankkiminen Etelä-Savoon tai laajemmallekin alueella. Toisaalta todettiin, että marjat kannattaisi lähettää Keski-Eurooppaan, esimerkiksi Belgiaan, Saksaan tai Hollantiin,

kuivattaviksi ja pakattaviksi – varsinkin nyt, kun riittävää kuivauskapasiteettia Kiinan markkinoita ajatellen ei Suomessa kaiketi liene. Kuivaussesonki on lyhyt ja esimerkiksi sienet on saatava kuivaukseen melkein heti poiminnan jälkeen.

Tuoretuotteita, kuten lihaa ja tuorekasviksia, ei nähty järkeväksi kuljettaa kauas Kiinaan. Paremmiin säilyviä maitotuotteita kylläkin ehdotettiin, hieman arvellen myös pakastettua lihaa. Näitä tosin ennemmin valtakunnallisessa mittakaavassa kuin Etelä-Savon näkökulmasta

Perunasta puhuttiin. ”Syödäänkö Kiinassa pääasiassa vain riisiä vai myös perunaa?” Peruna on ekologinen viljellä, säilyy vähällä energialla helposti vuoden ja on myös ravinteikas. Esitettiin, että Etelä-Savosta vietäisiin Kiinaan perunansiementä sekä taitoa sen luomuviljelyyn.

Luomuelintarvikkeiden lisäksi ehdotettiin vientiin luomua sivuten puhtauteen liittyvää teknologiaa, bioenergia- ja jäteosaamista, luomuviljelyosaamista ylipäätään ”meikäläisillä opeilla paikallista, kiinalaista tuotantoa” ja erikseen perunan luomuviljelyosaamista.

Valmiudet, haasteita ja tukitoiveet

Selvitykseen vastanneiden valmiudet mahdolliseen Kiina-yhteistyöhön luomualalla vaihtelivat. Osalla jo oli vientikokemusta Eurooppaan ja/tai Aasiaan, verkostoja, joitakin kontakteja kiinalaisiin, hyvä englannin kielen taito, yhteistyötä muiden keskisuurten ja suurten yritysten kanssa, tietoa viennistä sekä tuotantotiloja ja -laitteitakin riippuen siitä, mitä tuotteita vientiin valmistettaisiin. Joidenkin yritysten tuotevalikoima oli laaja tai muutoin hyvä; tuotteet saattoivat jo sinällään sopia vientiin tai niiden pohjalta olisi hyvä kehittää vientiartikkeleita Kiinaan. Oma tuotekehitystään löytyi jonkin verran, mutta tukea toivottiin silti muun muassa kiinalaisten makumielityksien ymmärtämiseen. Lisäksi muutama yrittäjä toimii tälläkin hetkellä aktiivisesti yrityksensä viennin kehittämiseksi, mm. osallistumalla kansainvälisille messuille, tapaamalla mahdollisia ostajia ja lähettämällä näytteitä heille sekä osallistumalla vienninkehittämishankkeeseen saaden tukea muun muassa markkinointimateriaalin tekoon. Toisaalta haasteita nähtiin ja tukea kaivattiin lähes kaikkiin yllä mainittuihin asioihin.

Yksittäisen yrityksen on haastavaa aloittaa yhteistyötä ja vientiä Kiinaan. Kysyttiinkin, kuka voisi organisoida avuksi? Tarvittaisiinko useampikin taho? Toivottiin valmista sabluunaa toimintaan sekä organisaattoria, joka tukee viennissä, tuntee asiakkaat (myös loppukäyttäjät), markkinoi, kerää tuotteet ja järjestää kuljetukset Kiinaan. Yrittäjää helpottaa, jos tarvitsee vain huolehtia tuotteet yhteen pisteeseen Suomessa, mistä organisaattori toimittaa ne eteenpäin. Nähtiin tärkeäksi myös, että Kiinan päässä on määrätietoinen taho, joka vie asiaa eteenpäin ja markkinoi. Jos itse pitää markkinoida, on se kallista, haastavaa ja hidasta, ja siihen kuluukin kauppohenkilö, jos riittääkään. Myös myyntiväylien rakentamisessa pitää olla vähintään kärsivällisyyttä. Ilmeisesti nettikauppankaan perustaminen ei onnistu Kiinassa noin vain.

Mainittu organisaattori voisi tietysti olla varsinainen ostajakin tai sitten olisi kaksi henkilöä. Joka tapauksessa, hänen tai heidän toivottiin olevan rehellisiä sekä tuntevan riittävästi Kiinaa ja sen

lainsäädäntöä, kuten luomun auditointia, tullimääräyksiä ja elintarvikelainsäädäntöä. Organisoijaksi ehdotettiin esimerkiksi suomalaista, joka on käynyt Kiinassa ja osaa kieltä, on oikeasti alan asiantuntija, pitää suomalaisten yritysten puolta, pysyy erossa lahjonnasta ja ehkäisee kopiointia.

Jostain tarvitaan rahoitus viennin organisoinnille, mutta arveltiin, ettei yrityksillä liene mahdollisuutta kovinkaan paljoa maksaa. Siis rahallista tukea tarvitaan. Vienti vaatii pääomaa. Tukeeko kukaan pieniä, kehityksen alussa olevia yrityksiä tässä? Oli tunne, että esimerkiksi Finnvera tukee vain jo hyvin menestyviä ja kannattavia yrityksiä.

Tukea toivottiin myös luotettavien yhteistyökumppanien ja muiden kontaktien löytämiseen, suhdetoimintaan, markkinapotentiaalin kartoitukseen, markkinointiin, tuote-etikettien tekoon ja tuotekohtaisten kuljetuslämpötilojen selvittämiseen. Esitettiin, että esimerkiksi kv-opiskelijat voisivat järjestää tuote-esittelyjä kiinalaisiin kauppoihin. Viennin kustannusten selvittäminen nähtiin hyvin tärkeänä, tuki siihen ei olisi haitaksi. Kustannukset on osattava laskea ja niistä on sovittava etukäteen. Tulee tietää, mitä kuluja aiheutuu missäkin viennin vaiheessa, ettei tule yllätysmenoja – varsinkaan silloin, kun kuorma on jo matkalla. Myös lainopillinen apu sopimusten teossa ja tarkistamisessa on tervetullutta.

Tietoa kaivattiin myös kiinalaisten toimintatavoista ja paikallisesta kulttuurissa; miksi asiat tehdään, kuten tehdään? Kulttuuri on hyvin erilainen kuin Suomessa. Kulttuuri on tunnettava. Lisäksi tietoa ja tukea toivottiin vientiyhteistyöhön ja vientiprosesseihin ylipäättään. Ehdotettiin, että kerrottaisiin suomalaisten hyvistä vientikokemuksista ja opittaisiin niistä: miten Kiinan markkinoille on päästy, millä keinoin menestytään.

Uhkana nähtiin sekä omalta että muiden yrittäjien kohdalla se, että tuotekehitykseen käytettäisiin turhaan aikaa ja rahaa. Huoletti, jos toiminta jäisikin vain keskustelutasolle, asiat etenisivät liian hitaasti, byrokratiaa olisi ihan liikaa eivätkä omat resurssit riittäisi. Rahteja epäiltiin kalliiksi, mitä jos kuljetuksissa on ongelmia, entä jos törmätään huijareihin?

4.2 Etelä-Savon koulutus- ja kehittämisorganisaatioiden mahdollinen tuki yritysten Kiina-yhteistyöhön

Yritysselvityksen lisäksi lähestyttiin eteläsavolaisia koulutus- ja kehittämisorganisaatioita opisto-, keski- ja korkea-asteella. Tavoitteena oli saada käsitys heidän kiinnostuksestaan Kiina-yhteistyöhön, arvioida mahdollisia luomuyhteistyön muotoja Etelä-Savon ja Henanin välillä sekä pohtia sitä tukea, jota koulutusorganisaatiot voisivat tarjota eteläsavolaisten yrittäjien pyrkimykseen kansainvälistyä Kiinan suuntaan. Koulutusorganisaatioille lähetettiin sama e-lomakekysely kuin yrittäjillekin. Kysely kohdistettiin organisaatiosta riippuen johtajille, rehtoreille, kehittämispäälliköille, kv-koordinaattoreille tai luomua lähellä olevien alojen professoreille.

Koulutus- ja kehittämisorganisaatioilla on monipuolisesti valmiuksia ja kiinnostustakin osallistua Kiina-yhteistyöhön. Kyseeseen voivat tulla muun muassa tutkimus-, kehittämis- ja koulutushankkeet, tutkija-, asiantuntija- ja opiskelijavaihdot, oppimateriaalituotanto, yhteiskoulutusten toteutus, opetuksen järjestäminen lähi- ja etäopintoina sekä opettaminen, joita kaikkia voitaisiin tapauskohtaisesti harkita suunnattavaksi tukemaan luomualan yhteistyötä Etelä-Savon ja Henanin välillä.

Tuotekehitykseen olisi tarjolla tiloja sekä tekijöiksi opiskelijoita opettajineen esimerkiksi Etelä-Savon ammattikoulussa. Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan kampuksen kotitaloustieteen opiskelijoita kiinnostaa puolestaan elintarvikevienti, ja kampukselta löytyy perehtyneisyyttä liiketoimintaan Aasiassa ja opetuskokemusta Kiinassa. Mikkelin ammattikorkeakoululla on yhteistyökumppaneita Kiinassa, mutta ei vielä sopimuksia ruoka-alalla. Restonomiopintojen kansainvälistyminen myös Kiinan suuntaan kiinnostaa. Aalto-yliopiston Mikkelin kampuksen kansainvälisen liiketoiminnan kandidaatti- eli BScBA-ohjelmassa opiskelee myös kiinalaisia, jotka voivat opinnäytteissään selvittää eteläsavolaisten yritysten kansainvälistymiseen liittyviä haasteita. Opetus verkon yli Kiinaan on vaihtoehto, jossa voidaan hyödyntää muun muassa Otavan Opiston monipuolista verkko-opetusosaamista. Opiston henkilökunnasta löytyy lisäksi kokemusta ystävyyskaupunki- ja koulukumppanuustoiminnassa Kiinan kanssa.

Koulutusvientiin on perehdytty eri oppilaitoksissa. Esimerkiksi Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa on kokeiltu ruuan laatuun (ml. luomu) liittyvää koulutusta venäläisille Suomessa, mihin liitettiin opintokäyntejä eteläsavolaisiin yrityksiin ja ruoka-alan kohteisiin. Samalla tavoin voitaisiin myös kiinalaisille tehdä tunnetuksi alueen yritystoimintaa. Helsingin yliopiston muissa yksiköissä on kehitetty myös muun muassa ruoan turvallisuuteen liittyvää koulutusvientiä Kiinaan. Otavan opiston johdolla on runsaasti koulutusvientikokemusta Etelä-Amerikkaan ja Lähi-itään. Esedu on suuntautunut Venäjälle. Koulutusvientiä kannattaa tarkastella myös Etelä-Savon ja Henanin näkökulmista, vaikkakin Suomen koulutusvienti vaatii vielä yhteistä kehittämistä kokonaisuudessaan.

Luomu ja kestävä kehityksen kysymykset ovat mukana organisaatioiden toiminnassa eri tavoin ja kiinnostavat. Toivetta tosin oli, että Kiina-yhteistyö ei rajoittuisi vain luomuun.

Toisaalta Kiina-yhteistyö myös mietitytti: Miten päästään tuumasta toimeen – ja tuloksiin? Onko yhteistyö toiminnan ja talouden näkökulmasta kannattavaa? Miten resurssit riittävät, mistä järjestyy rahoitus yhteistyön valmisteluun ja toimintaan? Hankalaksi ja esteenäkin nähtiin Suomen ja Kiinan pitkä välimatka, toiminnan järjestelyt käytännössä, kieli, kulttuurierot ja suomalaisen osaamisen soveltuvuus kiinalaiseen toimintaympäristöön (maaperä, kasvukausi, kasvit jne.). Lisäksi, jos pitkän tähtäimen suunnitelmat puuttuvat, saattaa tuloksena olla vain haaskattuja investointeja. Pienten organisaatioiden ei myöskään kannata alkaa keskenään kilpailla asiassa. Parempi on toimia yhdessä – ja olla siten Kiinankin suuntaan vahvempia ja uskottavampia. Toinen kysymys sitten on, mihin kaikkeen resurssit riittävät. Nimittäin kontakteja eri puolille Kiinaa on jo – ja nimenomaan eri suunnille. Kuinka monella riittää resursseja vahvistaa yhteistyötä myös Henanissa mahdollisten muiden kontaktien lisäksi?

5.ETELÄ-SAVON JA HENANIN MAAKUNNAN LUOMUALAN YHTEISTYÖ-YLIOPISTOT, YHTEISTYÖMUODOT JA NIIDEN RAHOITUSMAHDOLLISUUDET

Etelä-Savon ja Henanin maakunnan luomualan yhteistyöyliopistot ja yhteistyömuodot vahvistuivat vierailulla huhtikuussa 2015. Yhteistyöyliopistot ovat Henan Agricultural University (HAU), Henan University, SIAS International University ja Henan University of Economics and Law (HUEL). Eri osapuolia kiinnostaviksi yhteistyöaloiksi osoittautuivat luomumaatalouden ja luomuelintarviketalouden edistäminen, luonnontuotteiden terveysvaikutukset, elintarvikeeturvallisuus ja jäljitettävyyden sekä yrittäjyyden ja pk-yritysten kehittäminen.

Tärkeimmiksi yhteistyömuodoiksi sovittiin asiantuntijavaihdot ja opiskelijaprojektit, jotka luovat pohjaa ja vahvistavat pitkän tähtäimen yhteistyöedellytyksiä yliopistojen välillä tutustuttamalla alueiden toimintaympäristöihin ja kieleen. Yhdessä koulutuksen kehittämissyhteistyön, yritys yhteistyön sekä akateemisen tutkimusyhteistyön kanssa ne luovat edellytyksiä jatkuvalla tietämyksen vaihdolle. Yhteistyön käynnistäminen edellyttää rahoitusmahdollisuuksien monipuolista hyödyntämistä.

5.1 Henanin alueen potentiaaliset yhteistyö-yliopistot

Henan Agricultural University (HAU)

Osoite: 63#Nongye Road, Zhengzhou 450002, Henan, China

<http://www.henau.edu.cn>, <http://www.csc.edu.cn/laihua/universitydetailen.aspx?collegeId=273>

Henan Agricultural University on valtion yliopisto, joka sijaitsee Zhengzhou'ssa. Yliopistossa voi nykyisin opiskella useita aloja. "College of Agriculture" sisältää mm. maataloustuotteiden standardointiin ja kauppaan sekä kiinalaiseen perinteiseen lääketieteeseen liittyviä opintoja. Yliopiston tutkimusaiheita ovat mm. viljelysatojen laadun ja määrän parantaminen, vedenkäytön tehokkuus ja veden säästö, maan tuottavuuden parantaminen, tarpeidenmukainen eloperäinen ja kemiallinen lannoitus, sekaviljely, esim. vehnä ja pähkinä, peltoekologia, kuten lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön rajoittaminen, kuluttajakäyttäytyminen sekä maanviljelijöiden käyttäytyminen ja asenteet. Yliopiston laitos "College of Food Science and Technology" on paneutunut mm. luomuelintarvikkeiden jatkojalostukseen ja pakastetun ruoan tutkimukseen. Yliopistolla on myös koeviljelmiä sekä merkittävää omaa maataloustuotantoa ja -elintarvikejalostusta.

Yhteisiä tutkimus- ja kehittämisaiheita:

- luomupuopintojaksojen ja oppimateriaalien tuottaminen yliopisto-opetukseen ja kiinalaisen luomuketjun täydennyskoulutukseen verkko-oppimisympäristöä hyödyntäen
- maanviljelijöiden suhtautuminen luomutuotantoon, vanhempien viljelijöiden muuttuvat asenteet

- miten rohkaista viljelijöitä siirtymään luomuun?

Henan University

Osoite: Ming Lun Street / Jin Ming Avenue , Zip Code: 475001/475004, Kaifeng, Henan, China
<http://www.henu.edu.cn/en/front/index.php>

Henanin yliopisto sijaitsee Kaifengissa. Vuonna 2008 Henanin aluehallinto ja Kiinan opetusministeriö allekirjoittivat yhteistyösopimuksen Henanin yliopiston tulevan kehityksen tukemiseksi. Henanin yliopisto pääsi virallisesti niiden yliopistojen listalle, joita aluehallinto ja ministeriö yhdessä kehittävät. Henanin yliopiston tavoitteena on olla Kiinan huippuyliopistojen joukossa vuoteen 2020 mennessä. Yliopistolla on 11 opiskelualaa, joiden joukossa on mm. kauppatieteet ja maatalous. Yliopisto harjoittaa tutkimusta useissa merkittävässä tutkimuslaboratorioissa kuten alueellisessa ”Key Laboratory of Natural Medicine and Immuno-engineering”, jossa tutkitaan yrttien ja muiden luonnonlääkkeiden koostumusta ja terveysvaikutuksia.

Yhteisiä tutkimus- ja kehittämisaiheita:

- suomalainen yrttituotanto ja luomuviljely sekä niihin liittyvä tutkimusyhteistyö
- vertailevaa tutkimusta esim. luonnontuotteiden terveysvaikutuksissa, yhteiskunnallisissa aiheissa sekä ruoan laatu- ja turvallisuuskysymyksissä

SIAS International University

Osoite: 168 East Renmin Road, Xinzheng, Henan 451150, China
<http://en.sias.edu.cn/>

SIAS International University on amerikkalaisten vuonna 1998 perustama yliopisto. Se on ensimmäinen Kiinan valtion tutkintokomitean (Degree Committee of the State Council in China) hyväksymä sekä kiinalaisen että amerikkalaisen korkeakoulututkinnon myöntävä yliopisto. SIAS on myös Kiinan opetusministeriön valtuuttama yliopisto. Yliopistolla on yhteys kiinalaiseen ja amerikkalaiseen yliopistoon: Zhengzhou University, China ja Fort Hays State University, Kansas, USA. SIAS yliopistossa opetetaan laajalti eri aloja. Yliopistossa vierailee ulkomaisia opettajia ja opetuksessa käytetään englanninkielisiä materiaaleja. SIAS International University julkisti uuden virtuaalikampuksen toukokuussa 2015: SIAS Academy for Global Entrepreneurship. Sen tavoitteena on kehittää opiskelijoiden yrittäjyysvalmiuksia ja -taitoja sekä luoda henkilökunnan sekä paikallisen yhteisön keskuuteen yrittäjyyshenkeä. SIAS yliopiston yhteydessä toimiva SIAS Amidi -yrityshautomo on osa kansainvälistä ketjua. Se tarjoaa palveluja yrityksille sekä oppimisalustan yliopiston opiskelijoille, jotka voivat hakea yritysideoita kehittämiseksi toimistotilaa kolmeksi kuukaudeksi. Etelä-Savo – Henan luomuyhteistyön käynnistäminen - hankkeen matkan aikana huhtikuussa 2015 allekirjoitettiin Memorandum of Understanding (MoU) SIAS International University:n ja Aalto-Pienyrityksen välillä.

Yhteisiä tutkimus- ja kehittämisaiheita:

- vertailevia tutkimus- ja kehitysprojekteja pk-yritysten parissa
- yhteistyö start-up yritysten kehittämiseksi mm. seminaarien ja tapahtumien kautta, mihin molempien yliopistojen yrityshautomotoiminta tarjoaa puitteet
- yrittäjyyden ja pk-yritysten kansainvälistymisen kehittämiseen yhteisiä koulutusosioita

Henan University Economics and Law (HUEL)

Osoite: Jinshuidong Road 01, Zhengzhou 450046, Henan, China

<http://www.inchina.cc/home/studyinchina/user/hnufe/en/about.htm>

Henan University Economics and Law on valtion yliopisto, joka sijaitsee Zhenzhoussa. HUEL yliopistossa voi opiskella kuutta ainekokonaisuutta, joista tärkeimmät ovat taloustieteet (ml. maa- ja metsätaloustieteet), johtaminen ja lakitietous. Yliopistolla on laajaa kansainvälistä toimintaa ja mm. vaihto-ohjelmia.

Yhteisiä tutkimus- ja kehittämisaiheita:

- pk-yritysten liiketoiminta, maatalousekonomia ja maatalouden liiketalous
- luomuyrittäjien liiketoimintaosaamisen parantaminen
- opiskelijaprojektien edistäminen molemmissa maissa pk-yritysten kansainvälistämiseksi

5.2 Yhteistyömuodot

5.2.1 Eteläsavolaisten ja Henanin maakunnan asiantuntijoiden vaihto

Asiantuntijavaihto sisältää vierailevat luennoitsijat sekä kehittämis- ja tutkimushankkeiden asiantuntijavaihdot. Asiantuntijaluentoja toteutetaan joko verkkoluentoina tai vierailuluentoina esim. kesäkouluissa noin kolmen viikon periodiopetusjaksoilla Henanin maakunnan yhteistyöyliopistoissa. Vierailulukennoitsijoita voi myös saapua Henanista Etelä-Savoon. Vaihtoa varten kartoitetaan ja listataan suomalaisten korkeakoulujen Etelä-Savossa toimivien yksikköjen asiantuntijoita, joilla on kiinnostusta osallistua asiantuntijavaihtoon Kiinan kanssa.

Esimerkkejä:

Aalto-yliopisto kauppakorkeakoulu/Pienyrityskeskus – SIAS International University - Henan University Economics and Law (HUEL)

- Pienyrityskeskuksen asiantuntijaluentoja pk-yrittäjyyden- ja luomuliiketoiminnan aloilla kesäkoulussa tai lyhyillä opetusjaksoilla
- SIASn professorien asiantuntijaluentoja Mikkelissä aiheena esim. ”Kaupankäynti Kiinassa”
- yhteistyön jatkaminen asiantuntijavaihtojen muodossa vuoden 2017 jälkeen

Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti – Luomuinstituutti - Henan University – Henan Agricultural University

- asiantuntijaluentoja elintarvikkeiden laadun, turvallisuuden ja jäljitettävyyden, sekä luomuruokajärjestelmän ja luonnontuotteiden aloilta
- yhteistyön jatkaminen asiantuntijavaihtojen muodossa vuoden 2017 jälkeen

5.2.2 Eteläsavolaisten ja Henanin maakunnan kehittämishankkeet

Työelämä- ja yritys yhteistyön kehittämishankkeiden tavoitteena on kartoittaa pk- ja start-up -yritysten yhteistyömalleja Suomen ja Kiinan välillä: esim. partnereita verkostoitumiseen ja tuotekehitykseen. Sen avulla edistetään myös alkavien yritysten verkostoitumista ja yhteistyötä: seminaarit ja tapahtumat, yrittäjävaihto, hautomoyhteistyö.

Esimerkkejä:

Aalto-yliopisto/Pienyrityskeskus – Henan University Economics and Law (HUEL)

- yhteinen kehitysprojekti luomuyrittäjien liiketoimintaosaamisen parantamiseksi

Aalto-yliopisto/Pienyrityskeskus – SIAS International University

- molempien yliopistojen yrityshautomotoiminta tarjoaa puitteet yhteistyölle start-up yritysten kehittämiseksi mm. seminaarien ja tapahtumien kautta
- yhteisiä vertailevia tutkimus- ja kehitysprojekteja pk-yritysten parissa

5.2.3 Opiskelijaliikkuvuus

Opiskelijavaihtoja Kiinaan toteutetaan suomalaisten yliopistojen virallisten kiinalaisten yhteistyöyliopistojen kanssa kahdenvälisinä vaihtoina, China Scholarship Council -apurahojen tai kiinalaisten yliopistojen oman rahoituksen turvin sekä erilaisen ulkopuolisen rahoituksen, kuten CIMOn Erasmus+ ja Fellowship -ohjelmien kautta Tällä hetkellä Henanin alueen yhteistyöyliopistojen joukossa ei ole Aalto-yliopiston eikä Helsingin yliopiston virallisia yhteistyöyliopistoja, mutta muut mainitut toimintamuodot ovat mahdollisia. Myös opiskelijaprojektien toteuttaminen esim. kehittämishankkeiden yhteydessä voi olla mahdollista.

Esimerkkejä:

Aalto-yliopisto – Helsingin yliopisto – SIAS International University

- SIAS International University tarjoaa 10 opiskelijastipendiä per yliopisto mahdollistaakseen suomalaisille opiskelijoille lukukauden, lukuvuoden tai lyhyemmän kesäopiskelun SIAS:ssa. Lisäksi maksavat omien vaihto-opiskelijoidensa asumis- ja yöspidon Suomessa.

Aalto-yliopisto – Helsingin yliopisto – Henan University

- China Scholarship Council myöntää opiskeluapurahoja kiinalaisille opiskeluun ulkomailla sekä ulkomaalaisille opiskeluun Kiinassa nimeämässään yliopistoissa. Henanissa apurahaa voi hakea Henanin yliopistoon.

5.2.4 Koulutusyhteistyö luomuyrittäjyyden kehittämiseksi

Koulutuksen kehittämissyhteistyössä kehitetään luomualan verkko-opetusta ja oppimateriaalia kiinalaisen ja suomalaisen korkeakouluopetuksen ja luomuketjun tarpeisiin. Edistetään yhteisten koulutusosioiden ja opiskelijaprojektien kautta yrittäjyyttä ja pk-yritysten kansainvälistymistä. Yhteistyössä hyödynnetään laajasti Aalto-yliopiston kokemuksia yrittäjyyden edistämisestä opiskelijoiden ja start-up-yritysten keskuudessa (Aalto Start-Up Center, Aalto Center for Entrepreneurship, Start-Up Sauna, Aalto University Design Factory).

Esimerkkejä:

Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti – Luomuinstituutti - Henan Agricultural University (HAU)

- Yliopistojen asiantuntijoiden yhteistyönä neuvotellaan luomuopintojaksojen ja oppimateriaalien tuottamisesta yliopisto-opetukseen ja kiinalaisen luomuketjun täydennyskoulutukseen verkko-oppimisympäristöä hyödyntäen.
- Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti on tuottanut runsaasti luomualan opetusmateriaalia, esim. verkkoluentoja, tietokortteja, oppikirjan ja opetusvideoita. Näiden pohjalta sekä uutta materiaalia tarpeen mukaan valmistaen voidaan tuottaa maksullista oppimateriaalia kiinalaisen luomutuotannon edistämiseksi. Myös oppimateriaali, jolla suomalaisille luomualalle tähtääville opiskelijoille tehdään tunnetuksi kiinalaisia luomumarkkinoita, olisi hyödyksi.
- Asiantuntijavaihtojen aikana testataan opetuksen aihepiirejä verkko- ja/tai vierailuluentoina.

Aalto-yliopisto kauppakorkeakoulu/Pienyrityskeskus - SIAS International University - Henan University - Henan University Economics and Law (HUEL)

- Yrittäjyyden ja pk-yritysten kansainvälistymisen kehittämiseen yhteisiä koulutusosioita
- Opiskelijaprojektien edistäminen molemmissa maissa pk-yritysten kansainvälistämiseksi

5.2.5 Tutkimusyhteistyö

Tutkimusyhteistyön tavoitteena on edistää tutkijavaihtoa ja julkaisutoimintaa sekä käynnistää yhteisiä tutkimushankkeita.

Esimerkkejä:

Aalto-yliopisto/Pienyrityskeskus – Henan Agricultural University (HAU)

- vertaileva asenne- ja käyttäytymistutkimus luomumaanviljelijöiden ja -elintarviketuottajien parissa Henanin ja Etelä-Savon maakunnissa (suhtautuminen luomutuotantoon, kannustimet luomutuotantoon siirtymisessä, liiketoimintaorientaatio)

- yhteisen tutkimusartikkelin julkaiseminen tavoitteena yhteistyön jatkuminen

Aalto-yliopisto/Pienyrityskeskus – Henan University Economics and Law (HUEL)

- tutkimusyhteistyötä maaseudun pk-yritysten liiketoiminnan ja kasvuyrittäjyyden alalla
- yhteisen tutkimusartikkelin julkaiseminen tavoitteena yhteistyön jatkuminen

Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti – Luomuinstituutti – Henan University

- tutkimusyhteistyö luonnontuotteiden alalla, esim. luonnontuotteiden terveysvaikutukset tai vertaileva tutkimus Suomessa ja Kiinassa
- yhteisen tutkimusartikkelin julkaiseminen tavoitteena yhteistyön jatkuminen

Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti – Luomuinstituutti - Henan University – Henan Agricultural University

- tutkimusyhteistyötä elintarvikkeiden turvallisuuden, laadun tai jäljitettävyyden aloilla
- yhteisen tutkimusartikkelin julkaiseminen tavoitteena yhteistyön jatkuminen

5.3 Luomualan yhteistyön rahoitusmahdollisuudet

Luomualan yhteistyön voi hakea rahoitusta useasta lähteestä riippuen tavoitteesta, toimijoista ja toimenpiteistä. Mahdollisuuksia:

- suoraan yritysten kansainvälistymiseen suunnatut avustukset, lainat, takaukset ja muu tuki
- hankerahoitukset tutkimukseen, kehittämiseen ja/tai koulutukseen. Hakijoina ovat yleensä kehittämis-, tutkimus-, neuvonta- ja koulutusorganisaatiot, ja joissain tapauksissa myös yritykset. Yritykset ovat mukana toimijoina, osarahoittajina ja/tai kohderyhminä.
- rahoitukset, joilla edistetään yrittäjien, opiskelijoiden, tutkijoiden ja muiden asiantuntijoiden liikkuvuutta Suomen ja Kiinan välillä
- muu rahoitus, kuten lukukausimaksut ja sijoittajat

Useita rahoitusmuotoja ja toimenpiteitä kannattaa hyödyntää rinnakkain monipuolisen yhteistyön rakentamiseksi. Alueellista luomuyhteistyötä voisi olla hyvä kehittää myös osana laajempaa Suomi-Kiina-yhteistyötä ja siihen liittyviä hankkeita. Silloin rahoitusmahdollisuuksiakin on enemmän.

Seuraavassa kerrotaan ensin nimenomaan yrityksille suunnatuista rahoitusmahdollisuuksista, sitten yleisemmin hanketoiminnan, tutkimuksen ja liikkuvuuden rahoitusmahdollisuuksista ja muusta rahoituksesta. Myös jälkimmäisistä löytyy mahdollisuuksia yrityksille, mutta erityisesti tutkimus-, kehittämis- ja koulutustoimijoille. Rahoitusten mittakaava, luonne ja myöntöperusteet vaihtelevat hyvinkin paljon eri lähteiden välillä. On syytä harkita, mikä on mihinkin tavoitteeseen tarkoituksenmukaisin lähde.

5.3.1 Yritykselle suunnattuja rahoitusmahdollisuuksia

Valtion harkinnanvarainen kehittämisavustus yritysten kansainvälistymiseen ja muu yritysrahoitus / Työ- ja elinkeinoministeriö ja ELY-keskus

ELY-keskukset myöntävät harkinnanvaraista valtionavustusta pienten ja keskisuurten yritysten toimintaan ja investointeihin, kun ne aloittavat, uudistavat tai kasvattavat toimintaansa. Erityisenä painopisteenä on kansainvälistyminen. Tavoitteena voi olla kehittää yrityksen kansainvälistymisvalmiuksia, liiketoimintaa ja liikkeenjohtoa, kartoittaa markkinoita, tehdä selvityksiä, joita tarvitaan tuotteen tai palvelun tuomiseksi uusille markkinoille sekä osallistua ulkomailla pidettäville messuille tai näyttelyyn. Hyväksyttäviä kuluja ovat mm. yrityksen henkilöstön palkka- ja matkamenot, ulkopuolisten palvelujen ja asiantuntijoiden käyttö sekä kulut messu- ja näyttelyosallistumisesta. Varsinaiseen vientitoimintaan ja markkinointiin, mainontaan, myynti- tai jakeluverkon perustamiseen tai muihin vientitoiminnan juokseviin kustannuksiin avustusta ei myönnetä. Avustusta voi saada enintään 50 % hyväksytyistä menoista.

Kehittämisavustusvaroista voidaan myöntää pk-yrityksille rahoitusta myös Horisontti2020-projektien valmisteluun (ks. kuvaukset Horisontti 2020 -ohjelmasta jäljempänä). Lisäksi tarjolla on maaseudun yritysrahoitusta, jota voi hakea esim. verkostoitumiseen ja toiminnan lisäämiseen.

Lisätietoja:

<http://www.ely-keskus.fi/web/ely/yrityksen-kehittamisavustus>

[https://www.tem.fi/yritykset/yritysten kansainvalistymisen edistaminen/tuki yrityskohtaisiin hankkeisiin](https://www.tem.fi/yritykset/yritysten_kansainvalistymisen_edistaminen/tuki_yrityskohtaisiin_hankkeisiin)

<http://www.ely-keskus.fi/web/ely/maaseudun-yritysrahoitus>

Kansainvälistymisavustukset yritysten yhteishankkeisiin / Työ- ja elinkeinoministeriön elinkeino- ja innovaatio-osasto ja Pirkanmaan ELY-keskus

Pk-yrityksille voidaan myöntää avustusta toimintaan, jolla tehdään tunnetuksi suomalaista vientitarjontaa ja osaamista ulkomailla ja uusilla markkina-alueilla sekä laajennetaan markkinaosuuksia. Yhteishankkeissa tulee olla mukana vähintään neljä yritystä. Avustusta myönnetään 25–65 %, yleensä enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustusta voidaan käyttää seuraavaan:

- tiedotus kansainvälisissä näyttelyissä ja niihin osallistuminen näytteilleasettajana
- konsulttipalvelut, joita hankitaan yritysten vientivalmiuksien parantamiseksi
- markkinatutkimukset ja strategiaselvitykset, jotka ostetaan ulkopuolisilta ja yrityksistä riippumattomilta tahoilta
- yhteisvientipäällikön toiminnan kustannukset. Kyseessä on henkilö, jonka viejät ovat palkanneet yhdessä kotimaahan tai ulkomaille vetämään vientiverkostoa tai vientirengasta.
- laajemmalle yritysryhmälle toteutettu kumppanuusohjelma
- seminaarit, tuote-esittelyt ja muut vastaavat tilaisuudet

- yhteiset koulutustilaisuudet, joilla parannetaan yritysten vientivalmiuksia
- markkinaselvitysmatkat ulkomaille
- ulkomaisten ostajien, asiantuntijoiden, vaikuttajien tai lehtimiesten vierailut Suomeen
- ulkomailla toteutettava tiedotus, kuten yleisluonteinen lehti- tai TV-mainonta, vientitarjontaa esittelevät yhteisesitteet, videot, internet-mainonta sekä muut vieraskieliset julkaisut
- laajat viestintäkampanjat ja tiedotusohjelmat sekä niiden käynnistämisen ja toteutukseen liittyvä suunnittelu ja tutkimus, aineiston hankinta
- muut markkinointia ja yritysten kansainvälistymistä edistävät toimenpiteet ministeriön harkinnan mukaan.

Lisätietoja:

<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2215>

http://www.tem.fi/files/41308/Yhteishankkeet_esite.pdf

Hanke- ja innovaatorahoitus tavoitteena uudet liiketoimintamahdollisuudet ja kansainvälistyminen / Tekes

Innovaatorahoituskeskus Tekes tukee yritysten, yliopistojen, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja julkisten palvelujen tuottajien tutkimus- ja kehitysprojekteja sekä innovaatiotoimintaa. Tärkein rahoituksen kohde ovat kansainvälistyvät sekä kasvua ja liiketoiminnan uudistamista hakevat pienet ja keskisuuret yritykset.

Tekesin rahoitus yrityksille on joko lainaa tai avustusta. Yritysten tulee rahoittaa aina osa kustannuksista itse. Laina on matalakorkoista, vakuuksia ei tarvita. Osa lainasta voidaan jälkikäteen muuttaa avustukseksi, jos projektin tuloksia ei perustelluista syistä saavuteta, eikä niitä näin ollen voida hyödyntää. Rahoitus sopii esimerkiksi tutkimukseen ja tuotekehitykseen, liiketoiminnan ja organisaation kehitykseen sekä kansainvälisen kasvun suunnitteluun.

Lisätietoja: <http://www.tekes.fi/rahoitus/rahoitusta-yritysten-kehitysprojekteihin/>

Tukea liiketoimintasuunnitelman teettämiseen Market Access -ohjelmissa / Tekes

Tekesillä on Market Access -ohjelma, jossa suomalaiset pk-yritykset voivat hankkia käytännön tietoa Kiinasta, kehittää liiketoimintasuunnitelmiaan ja löytää ratkaisuja Kiinaan suuntautuvan liiketoimintansa haasteisiin. Tekes rahoittaa ohjelmiin valittujen pk-yritysten kustannuksia 65 % tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatorahoituksella, joka on ensisijaisesti de minimis -tukea tai Nuoret innovatiiviset yritykset -rahoituksella.

Kyseessä on yhteistyö arvostettujen Tsinghuan yliopiston/Tsinghua School of Economics and Management (Peking) ja Fudan yliopiston/Fudan School of Management (Shanghai) kanssa. Näiden yliopistojen MBA-tutkinnoissa opiskelee paikallisia markkinoita tuntevia, osaamistaan päivittäviä alan ammattilaisia. Yritysten kanssa sovitaan aihe ja työn laajuus, minkä mukaan

opiskelijatiimit toteuttavat projektin. Samalla he tekevät tutkintonsa lopputyön. Työn osa-alueita voivat olla analyysi liiketoimintojen toteutettavuudesta, tuote- ja markkina-analyysit, suunnitelma markkinoille menoon, kehitysstrategia ja liiketoimintasuunnitelma sisältäen mm. ydinalueet, verkostoitumisen, jakelun ja rahoitussuunnitelman. Työ tehdään 1–2 lukukauden aikana. Sitä valvovat yliopiston professorit tai muu opetushenkilökunta. Prosessi vaihtelee yliopistoittain. Se sisältää esim. videokonferensseja ja matkoja. Kuluja voi syntyä palkoista, matkoista, ostopalveluista sekä yleiskuluina.

Lisätietoja:

<https://www.tekes.fi/ohjelmat-ja-palvelut/kasva-ja-kansainvalisty/market-access-program/> >

Fudan iLab Program (Kiina)

<https://www.tekes.fi/ohjelmat-ja-palvelut/kasva-ja-kansainvalisty/market-access-program/> >

Tsinghua FinLab (Kiina)

Kansainvälistymislainat ja -takaukset sekä vientitakuu / Finnvera

Finnvera tarjoaa yrityksille kansainvälistymislainaa ja -takausta sekä vientitakuuta. Laina tai takaus voidaan myöntää suomalaiselle yritykselle, kun niiden ulkomaille perustettava tai siellä toimiva tytär- tai osakkuusyritys tai toimipaikka investoi tai tarvitsee rahoitusta kehittämiseen tai kasvuun. Mahdollista on myös omistusosuuden hankinta, lisäys tai osakepääoman korottaminen ulkomaisessa tytär- tai yhteisyrityksessä. Pelkästään myyntikonttorin perustamiseen lainaa ja takausta ei myönnetä.

Vientitakuulla puolestaan vientiyritys voi vakuuttaa yrityksensä luottoriskeiltä, jotka liittyvät saataviin ulkomaiselta ostajalta tai kaupan keskeytymiseen valmistusaikana. Riskit voivat olla kaupallisia, kuten ostajan maksukyvyttömyys ja -haluttomuus tai poliittisia, kuten sota ostajamaassa. Yksi Finnveran toimipisteistä sijaitsee Mikkelissä.

Lisätietoja: <https://www.finnvera.fi> > Tuotteet

Sijoitukset, lainat, välirahoitus ja takaukset yritystoimintaan kehittyvissä maissa / Finnfund

Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund) on kehitysrahoitusyhtiö, joka rahoittaa kehitysmaissa ja Venäjällä toimivia tai niihin perustettavia yrityksiä, joilla on myönteisiä kehitysvaikutuksia kohdealueelle. Kohdemaihin kuuluu myös Kiina. Rahoituskeinoja ovat osakepääomasijoitus, investointilaina, pääomalaina tai muu välirahoitus tai näiden yhdistelmät sekä poikkeustapauksissa myös takaukset.

Lisätietoja: <http://www.finnfund.fi>

Konferenssituki verkostoitumiseen ja liiketoimintatuki kehitysmaihin suuntautuvaan liiketoimintaan / Finnpartnership

Finnish Business Partnership Programme - Finnpartnership tarjoaa yrityksille konferenssitukea, jota voi hyödyntää kansainväliseen verkostoitumiseen. Tuella pyritään lisäämään suomalaisten yritysten osallistumista kansainvälisiin kehityskonferensseihin, joita OECD/DAC:n listalla olevat viralliset kehitysapukelpoiset järjestöt järjestävät liittyen muun muassa kehitysmaihin, kehitys- ja ilmastopolitiikkaan, yritys vastuuseen sekä kehitys- ja ilmatorahoitukseen. Ulkoasiainministeriö määrittelee vuosittain tukikelpoiset konferenssit. Vuonna 2015 sellaisia olivat esimerkiksi Third International Conference on Financing for Development, Etiopiassa ja The United Nations Climate Change Conference COP21, Ranskassa. Tukea voi saada 50 % konferenssin osallistumismaksusta ja lennoista. Tapauskohtaisesti on harkittava, mistä konferensseista olisi hyötyä yhteistyöhön Kiinan kanssa.

Lisätietoja: http://www.finnpartnership.fi/www/fi/conference_support

Kehitysmaihin suuntautuvan liiketoiminnan kehittämishankkeisiin myönnetään tukea yrityksille sekä myös muille toimijoille.

Lue lisää kohdasta 4.3.2. tai sivuilta:

http://www.finnpartnership.fi/www/fi/business_partnership_support

Tukea voimakasta kansainvälistä kasvua hakeville yrityksille / Horisontti 2020

Euroopan Unionin Horisontti 2020 -ohjelma tukee merkittävästi myös yrityksiä. Pk-yritykset voivat osallistua yhteishankkeisiin esimerkiksi yliopiston tai tutkimuslaitoksen kanssa. Ohjelmassa on myös erityinen pk-instrumentti. Se on tarkoitettu voimakasta kansainvälistä kasvua hakeville pk-yrityksille. Tavoitteena on innovaatioiden kaupallistaminen. Pk-instrumentti sisältää vaiheittaisen rahoituksen ja muun tuen kaupallistamissuunnitelmaan (tuki 50 000 e), hanketoteutukseen/kokeiluun (tuki 70 %) ja kaupallistamiseen (tuki sparrausta ym.). Myös itsessään näiden Horisontti 2020 -hankkeiden valmisteluun voi hakea esimerkiksi yritysten kehittämisavustusta ELY-keskuksista.

Lisätietoja:

<http://www.tekes.eu/horisontti-2020/teollisuuden-johtoasema/innovointi-pienissa-ja-keskisuurissa-yrityksissa/>

<http://www.tekes.eu/osallistujan-opas/valmistelurahoitus/>

5.3.2 Hanketoiminnan, tutkimuksen ja liikkuvuuden rahoitusmahdollisuuksia

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus / ELY-keskukset

Voittoa tavoittelemattomat julkiset ja yksityiset yhteisöt sekä säätiöt voivat hakea harkinnanvaraista avustusta hankkeisiin, joissa pyritään edistämään alueen pk-yritysten käynnistymistä, kasvua tai kehittymistä ja vaikuttamaan niiden toimintaympäristöön.

Avustusta voidaan myöntää yrityksille tarpeellisiin selvityksiin ja palveluiden kehittämiseen, yritysten yhteistyön edistämiseen sekä muihin hankkeisiin, jotka parantavat yritysten toimintaympäristöä ja kehittymisedellytyksiä. Kehittämisavustuksella voitaisiin esimerkiksi edistää Kiinan markkinoille tähtäävien luomuyritysten yhteistyötä tai yhdistää alueellisia voimia neuvonnassa asiaan liittyen.

Lisätietoja: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/yritysrahoitus>

Rahoitusta kansainvälisiin yhteishankkeisiin, tutkijaliikkuvuuteen ja infrastruktuuriin / Horisontti 2020

Euroopan Unionin Horisontti 2020 -ohjelma rahoittaa yritysten, tutkimuslaitosten, yliopistojen ja esimerkiksi kuntien tai sairaaloiden yhteisiä hankkeita, tutkijoiden liikkuvuutta sekä infrastruktuurien kehittämistä. Tavoitteena on saada Eurooppaan kasvua ja uusia työpaikkoja sekä parantaa eurooppalaisten yritysten asemaa globaalissa kilpailussa. Käyttäjälähtöisten ratkaisujen kehittämistä ja pilotointia korostetaan. Hankkeiden kokonaisbudjetit ovat yleensä useita miljoonia euroa ja osallistujia yhteishankkeisiin tulee olla vähintään kolmesta eri EU- tai liittännäismaasta. Joissain hankemuodoissa osallistujia voi olla muualtakin, kuten Kiinasta – ja siihen myös kannustetaan jossain määrin.

Horisontti 2020 -ohjelma (H2020) koostuu kolmesta pilarista eli osa-alueesta alateemoineen: huipputason tiede, teollisuuden johtoasema ja yhteiskunnalliset haasteet. Elintarvikkeiden turvallisuus sekä kestävä maa- ja metsätalous on mukana yhteiskunnallisten haasteiden alateemoissa. Luonnonmukaisen maa- ja elintarviketalouden kysymykset sopisivat teemaan hyvin.

Ohjelmassa on useita hankemuotoja, kuten tutkimus- ja innovointitoimet (tuki 70–100 %), tutkimuksen koordinointi- ja tukitoimet mm. konferenssien järjestämiseen, selvityksiin ja tiedottamiseen (100 %) ja pk-instrumentti (ks. tarkemmin kohdassa 4.4.1). Hakemukset tehdään vastaamaan sopivaa hakukuulutusta tavoitteineen. Hakukuulutuksia pääsee selaamaan Horisontti 2020 -osallistujaportalissa. Tukea voi saada myös Horisontti-hankkeiden valmisteluun.

Kiinalaiset eivät automaattisesti saa rahoitusta Horisontti 2020 -ohjelmasta, joten Kiinan hallitus ja EU ovat sopineet yhteisestä rahoitusmallista, jolla tuetaan suomalaisten ja kiinalaisten yliopistojen, tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteishankkeita. Sen myötä Kiinan tiede- ja teknologiaministeriö (MOST) osoittaa vuosittain 28 miljoonaa euroa kiinalaisille osapuolille, jotka osallistuvat Horisontti-hankkeisiin. MOST järjestää haut kiinalaisille tätä varten; vuonna 2016 haut ovat maaliskuun ja heinäkuun loppuun mennessä.

Lisätietoja:

<http://www.tekes.eu/horisontti-2020/>

<http://www.tekes.eu/osallistujan-opas/>

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal>

Valtakunnallista ja alueellista rahoitusta kehittämishankkeisiin / ESR, EAKR, Maaseuturahasto

Tarkemmin määriteltyihin yhteistyökohteisiin voidaan rahoitusta hakea valtakunnallisissa ja alueellisissa rahoitushauissa, alueellisesti esimerkiksi Etelä-Savon maakuntaliiton tai Etelä-Savon ELY-keskuksen kautta ja valtakunnallisesti hausta riippuen esim. eri ELY-keskusten, maakuntaliittojen tai Tekesin kautta.

Lisätietoja:

<https://www.rakennerahastot.fi/>

<https://www.maaseutu.fi/fi/hakijalle>

<https://www.ely-keskus.fi/web/ely/eu-rahoitus>

<http://esavo.fi/eu-ohjelmat>

Liiketoimintatuki yrityksille, yliopistoille, tutkimuslaitoksille ja muille toimijoille /

Finnpartnership

Finnish Business Partnership Programme - Finnpartnership tarjoaa liikeyrityksille tukea, jonka tavoitteena on edistää suomalaisten ja kehitysmaiden liiketoimintaa ja samalla vaikuttaa myönteisesti kehitysmaissa. Myös Kiina on kohdemaana. Se lasketaan ns. ylemmän keskitulotason kehitysmaaksi.

Tukea voivat hakea yritykset, julkiset liikelaitokset tai siten toimivat julkisen sektorin laitokset, tutkimuslaitokset, yliopistot, osuuskunnat, kauppakamarit tai vastaavat organisaatiot, kaupallista toimintaa harjoittavat tai edistävät kansalaisjärjestöt tai yhdistykset sekä edellä mainittujen yhteenliittymät. Tukea voi hakea kehitysmaihin suuntautuvien etabloitumis- ja tuotantohankkeiden suunnittelu-, kehitys- ja koulutusvaiheisiin. Toiminnan tulee tähdätä pitkäaikaiseen, kaupalliseen yhteistyöhön ja liiketaloudellisesti kannattavaan toimintaan. Tukitaso on 30–50% ja se on lähtökohtaisesti vähämerkityksistä eli niin kutsuttua de minimis -tukea.

Haettaviin hankkeisiin voi liittyä esimerkiksi yhteisyrityksen tai tytäryrityksen perustaminen kohdemaahan, kehitysmaatuonti, alihankinta-, huolto-, franchise- tai lisensiointisopimus, kaupallisen tai tuotteistetun teknologian tai ratkaisun kehittäminen ja kokeilu, ammattikoulutus ja tuki paikalliselle koulutustoiminnalle, liikeyrityksen identifiointi, esihanke- ja hankeselvitykset, liiketoimintasuunnitelman teko sekä ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointi. Hyväksyttävää kuluja ovat useimmat oman henkilökunnan ja ulkopuolisten asiantuntijoiden matka-, majoitus-, päiväraha- ja palkkakustannukset (matkat kohdemaahan tai muuhun hankkeeseen oleellisesti liittyvään maahan). Hakijan normaalin liiketoiminnan kustannuksia ei tueta eikä tukea myönnetä pelkästään vientiyhteistyöhön myyntiagentin tai jakelijan kanssa.

Lisätietoja: http://www.finnpartnership.fi/www/fi/business_partnership_support

Hanke- ja innovaatorahoitus sekä tutkijoiden liikkuvuus tavoitteena uudet liiketoimintamahdollisuudet ja kansainvälistyminen / Tekes

Yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset voivat saada Tekesin tutkimusrahoitusta hankkeisiin, joissa on mukana yrityksiä (elinkeinoelämän kanssa verkottunut tutkimus) sekä hankkeisiin, joissa jalostetaan tutkimuksesta liikeideoita (tutkimusideoista uutta ideaa ja liiketoimintaa). Tekes jakaa myös EAKR-rahoitusta tutkimusorganisaatioille julkisen tutkimuksen rahoituksena. Lisäksi katetaan hankkeiden tutkijoiden liikkuvuuden kustannuksia.

Elinkeinoelämän kanssa verkottuneessa tutkimuksessa Tekes kattaa tyypillisesti 60 % hankkeen kustannuksista. Yritysten odotetaan yleensä rahoittavan 10 % kustannuksista ja osallistuvan ohjausryhmään. Suositeltavaa on myös osallistua hankkeen valmisteluun. Tutkimushankkeen tulokset toimivat pohjana yritysten omalle tutkimus- ja kehitystyölle. Suoraa tuotekehitystä ei yrityksille voi hankkeissa tehdä, mutta mukana olevat yritykset voivat ensisijaisesti neuvotella tulosten hyödyntämisestä.

Hankkeissa tärkeää on kehitettävän teknologian tai osaamisen uutuusarvo ja haastavuus sekä projektin vaikutukset liiketoiminnan kehittymiseen ja yhteiskuntaan. Haut liittyvät Tekesin ohjelmiin, joissa ei tällä hetkellä ole suoranaisesti kiinalaisten kanssa tehtävään luomuyhteistyöhön sopivaa ohjelmaa. Uusia ohjelmia on kuitenkin valmisteilla ja niiden sisältöihin voi vaikuttaa mm. avoimissa valmisteluseminaareissa.

Tutkimusideoista uutta tietoa ja liiketoimintaa -hankkeissa valmistellaan tutkimusideoiden kaupallistamista, mihin kohdistetaan vähintään 40 % hankkeen kustannuksista. Kiinayhteistyön kannalta tässä voisi ajatella esim. tutkimukseen pohjautuvien, terveysvaikutteisten luomutuotteiden kaupallistamista Kiinan markkinoille useiden erityyppisten yritysten näkökulmasta. Yritysten osallistumista hankkeeseen ei edellytetä eikä mikään yritys voi ensisijaisesti neuvotella tulosten hyödyntämisestä. Yritysten edustajat voivat kuitenkin toimia ohjausryhmässä. Haku on kahdesti vuodessa, keväällä ja syksyllä.

Julkista tutkimusta voidaan tapauskohtaisesti rahoittaa myös EAKR-rahalla. Rahoitus on normaalisista enintään 90 % ja laajoissa kansainvälisissä hankkeissa 95 %. Tulosten hyödyntämisestä kiinnostuneiden yritysten odotetaan osallistuvan yleensä 10 % kokonaiskustannuksista. Hakukuulutuksia eri teemoilla, julkaistaan usein, mitä kannattaa seurata. Hakuteemat liittyvät Suomen rakennerahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 tavoitteisiin.

Lisätietoja: <http://www.tekes.fi/rahoitus/tutkimusorganisaatiot/>

Aasia-ohjelma korkeakoulujen koulutusyhteistyöhankkeille / CIMO

Korkea-asteen yhteistyöhankkeille Suomen ja Kiinan välillä voi hakea rahoitusta Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMOn Aasia-ohjelmasta. Noin 30 hakemuksesta on yleensä rahoitettu 5–7 hanketta. Hankkeet ovat kaksivuotisia. Suomalainen yliopisto jättää hakemuksen. Konsortiossa tulee olla vähintään yksi yliopisto Kiinasta ja Suomesta mieluiten useampi. CIMO:lla on oma yhteyshenkilö Kiinassa, Lukia Yang.

Lisätietoja: http://www.cimo.fi/ohjelmat/aasia_toiminnot.

Fellowship -ohjelma jatko-opiskelijoille / CIMO

CIMO Fellowship -ohjelma jakaa apurahoja maisteritasoisen tutkinnon suorittaneille, ulkomaalaisille jatko-opiskelijoille erityisesti väitöskirjatyön alkuvaiheeseen suomalaisissa yliopistoissa. Ensisijaisesti henkilöille, jotka tulevat tekemään suomalaiseen yliopistoon koko väitöskirjaa tai kaksoistutkintoa. Apurahaa voidaan hakea kaikille tieteenaloille ja kaikkien ulkomaiden kansalaisille, mutta päätöksissä painottuvat CIMOn strategian mukaisesti Venäjä, Kiina, Intia, Chile, Brasilia ja Pohjois-Amerikka. Apurahaa hakevat suomalaisten yliopistojen laitosten edustajat, jotka toimivat stipendiaatin isäntinä ja sitoutuvat hänen kanssaan yhteisiin tavoitteisiin. Isäntälaitos vastaa kaikista käytännön järjestelyistä, mm. tarjoamalla työskentelytilat ja -välineet sekä järjestämällä majoituksen. Apurahan suuruus on 1.500 EUR/kk ja apurahakauden kesto on 3–12 kk. Apurahahakemus jätetään vähintään viisi kuukautta ennen suunnitellun apurahakauden alkua. Hakuaika on jatkuva.

Lisätietoja:

http://www.cimo.fi/ohjelmat/apurahat/jatko_opiskelu_ja_tutkimusapurahat_suomeen/cimo_fellowships

Erasmus+ -tukea globaaliin liikkuvuuteen / CIMO

CIMO:ta voi hakea tukea opiskelijoiden, opettajien ja henkilökunnan liikkuvuuteen Euroopan ulkopuolisiin kumppanimaihin, myös Kiinaan. Jatkossa voidaan tukea myös korkeakouluopiskelijoiden harjoitteluvaihtoa. Vaihto on korkeakoulujen tai liikkuvuuskonsortioiden välistä. Liikkuvuuskonsortiolla tarkoitetaan yhteenliittymää, johon kuuluu yhden maan sisällä vähintään 2 korkeakoulua ja 1 muu organisaatio. Muut organisaatiot voivat olla yrityksiä tai muita yksityisiä tai julkisen työelämän tai koulutusalan organisaatioita. Kansallisesta toimistosta (eli Suomessa CIMOsta) haetaan konsortion akkreditointia, joka on edellytys tuen myöntämiselle. Akkreditointia myönnetään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Erasmus+ -liikkuvuustuki painottuu liikkuvuuteen, joka saapuu Suomeen. Sitä myönnetään kuitenkin myös toiseen suuntaan. Tukea hakee suomalainen korkeakoulu tai liikkuvuuskonsortio kummassakin tapauksessa. Opiskelijavaihdon kesto on 3–12 kk, opettaja- ja henkilökuntavaihdon kesto 5 pv–2 kk, opettajavaihdossa on opetettava vähintään 8 tuntia/viikko.

Kukin korkeakoulu voi jättää vain yhden hakemuksen per hakukierros. Oman hakemuksen lisäksi korkeakoulu voi olla mukana myös liikkuvuuskonsortiossa. Liikkuvuuteen osallistuvat korkeakoulujen opiskelijat, opettajat ja muu henkilökunta puolestaan hakevat apurahaa omasta korkeakoulustaan. Vaihdot perustuvat korkeakoulujen välisiin sopimuksiin, jotka on oltava valmiina ennen vaihtojen alkamista, mutta ei välttämättä vielä liikkuvuustukea haettaessa.

Lisätietoja:

http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/korkeakoulutukselle/avaintoimi_1_globaali_liikkuvuus
http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/korkeakoulutukselle/avaintoimi_1_liikkuvuuskonsortio
[t](#)

Opiskeluapurahat opiskeluun Kiinassa ja Suomessa / China Scholarship Council (CSC)

China Scholarship Council myöntää opiskeluapurahoja niin kiinalaisille opiskeluun ulkomailla kuin ulkomaalaisille opiskeluun Kiinassa. Suomalaiset opiskelijat hakevat apurahaa Suomessa CIMOn kautta, mutta lopullisen päätöksen tekee Kiinan viranomainen. Apurahaa haetaan lukuvuodeksi (10,5 kk) opintoihin Chinese Government Councilin nimeämässä kiinalaisessa yliopistossa. Henanissa opiskeluapurahaa voi hakea Henanin yliopistoon.

Haku koskien lukuvuotta 2015–2016 päättyi CIMO:ssa 16.3.2015. Seuraava haku ajoittunee maaliskuulle 2016. China Scholarship Council maksaa asunnon, opiskelumateriaalin, terveydenhoidon lukukausien aikana sekä kuukausittaisen apurahan. Lisäksi vuonna 2015 CIMO maksoi matka-avustuksen, 1 000 e. Hakijan tulee osata kiinaa, ikäraja on 35 v. (maisteriopiskelija) ja 40 v. (tohtoriopiskelija).

Lisätietoja:

http://www.cimo.fi/ohjelmat/apurahat/apurahat_korkeakouluopintoihin_ulkomaille/maakohtaiset_apurahat/hakijalle/maa%202
<http://en.csc.edu.cn/>

Yliopistojen oma rahoitus liikkuvuuteen ja tutkimushankkeisiin / HY, Aalto-yliopisto ja kiinalaiset yhteistyöyliopistot

Liikkuvuuteen:

- Kanslerin matkaraha Helsingin yliopiston tohtorikoulutettavien tieteellisiin ulkomaanmatkoihin
- Helsingin yliopiston rahastojen tieteenalarahastojen matka-apurahat tohtorikoulutettaville
- Helsingin yliopiston kahdenvälinen tutkija- ja opettajavaihto, matkatuki Aasiaan kohdistuviin matkoihin todellisten kulujen mukaan, kuitenkin korkeintaan 1800 euroa. Perustuu kahdenvälisiin vaihtosopimuksiin, joita ei toistaiseksi ole vielä tehty Henanin yliopistojen kanssa.

- Mikkelin yliopistokeskuksen matka-apurahat yliopistokeskukseen kuuluvien organisaatioiden henkilökunnalle
- Ruralia Visiting Scholars Programme

Tutkimukseen:

- Helsingin yliopiston kolmivuotisten tutkimushankkeiden määrärahat vuosiksi 2017–2019, tarkoitettu lupaaville Helsingin yliopiston tutkijoille, jotka ovat suorittaneet tohtorintutkinnon vuosien 2010–2014 aikana. Tuetaan itsenäistymistä tutkijanuralla ja oman tutkimusryhmän perustamista Helsingin yliopistoon.

Lisätietoja: Yliopistojen omilta sisäisiltä internetsivuilta

Henanin alueen yhteistyöyliopistot (Henan University, Henan Agricultural University, SIAS, Henan University of Economics and Law) ovat ilmaisseet mahdollisuuden rahoittaa osan vaihtojen kustannuksista, esimerkiksi omien opiskelijoidensa matka-, asumis- ja ylläpitokustannukset Suomessa. SIAS-yliopisto tarjosi myös yhteistyöyliopistoille tutkija- ja asiantuntijastipendejä lukuvuodeksi, puoleksi lukuvuodeksi tai kesäksi. Lisäksi SIAS esitti voivansa lähettää vierailevia professoreja Suomeen.

Liikkuvuusrahoitus tutkijoille, tuki seminaarien järjestämiseen ja yhteishankerahoitus / Suomen Akatemia

Suomen Akatemia tukee korkealaatuista ja uusiin tieteellisiin läpimurtoihin tähtäävää tutkimusta, tutkijatehtäviä ja tutkimusympäristöjä eri tavoin. Kiinaan liittyen Akatemialla on yhteistyösopimukset kolmen kiinalaisen tutkimusrahoittajaorganisaation kanssa: National Natural Science Foundation of China (NSFC), Chinese Academy of Science (CAS) ja Chinese Academy of Social Science (CASS). Yhteistyö CASSin kanssa kattaa humanistiset tieteet, kulttuurin, oikeustieteet, sosiaalitieteet, taloustieteet ja yhteiskuntatieteet. Muut alat tulevat katetuiksi puolestaan yhteistyössä NSCFin ja CASin kanssa.

Yhteistyösopimusten perusteella Akatemia rahoittaa kiinalaistutkijoiden työskentelyä Suomessa ja suomalaistutkijoiden työskentelyä Kiinassa. Lisäksi se tukee tutkijoidenvälisten seminaarien järjestämistä. Kiinalaiset sopimustahot osallistuvat rahoitukseen.

Suomen Akatemian liikkuvuusrahoitus kattaa suomalaisen tutkijan osalta edestakaisen matkan kotipaikkakunnalta Suomessa vierailukohteeseen Kiinassa. Kiinalainen rahoittaja (NSCF, CAS tai CASS) maksaa suomalaistutkijan majoituksen ja elämiskustannukset Kiinassa. Vierailun tulee kestää vähintään viikko. Kiinalaiset tutkijat puolestaan hakevat rahoitusta suomenvierailuunsa omilta rahoittajiltaan Kiinassa, minkä jälkeen hakemukset tulevat Suomen Akatemiaan kiinalaisten rahoittajien esittäminä. Vierailuhakemukseen tulee liittää suomalaisen tutkijan lähettämä kutsu kiinalaiselle. Akatemia osallistuu vierailuun liittyvien majoituksen ja elämiskustannuksien kattamiseen Suomessa. Vierailu voi kestää korkeintaan vuoden.

Suomalainen tutkija voi hakea henkilökohtaista apurahaa osallistuakseen Kiinassa järjestettävään suomalais-kiinalaiseen seminaariin, mikäli seminaari liittyy hänen tutkimukseensa. Apuraha on tarkoitettu matka- ja oleskelukustannuksiin, mutta ei seminaarin osallistumismaksuihin. Tämä lisäksi suomalaisen tutkimusryhmän johtaja voi hakea määrärahaa suomalais-kiinalaisen yhteisseminaarin kohtuullisiin järjestelykuluihin Suomessa.

Lisäksi Suomen Akatemia toteuttaa yhteishankehakuja NSCFin, CASin ja CASSin kanssa. Teemat ja rahoittajatahot vaihtelevat vuosittain.

Lisätietoja:

<http://www.aka.fi/fi/tiedepoliittinen-toiminta/kansainvalinen-toiminta/globaaliyhteisty/aasia/kiina/>

Säätiöiltä ja rahastoilta tukea hankkeiden rahoittamiseen ja henkilökohtaisia apurahoja

Suomessa on lukuisia säätiöitä ja rahastoja, joista voi hakea rahoitusta eri tarkoituksiin. Aiheesta riippuen sopiva kanava voi löytyä myös kiina-yhteistyön rahoitukseen. Listoja säätiöistä, rahastoista ja niiden sidosryhmistä: <http://www.saatiopalvelu.fi/saatiot-verkossa.html>

Suomalaisten ja Suomessa asuvien haettavissa olevista rahoituslähteistä, erityisesti säätiöistä ja rahastoista, kerrotaan myös Aurora-tietokannassa, <http://www.aurora-tietokanta.fi>. Suomalaisia ja ulkomaalaisia rahoittajia on lueteltu noin 800. Tietokantaa päivitetään jatkuvasti uusilla rahoitustiedoilla rahoittajien ilmoitusten mukaan. Tietokannan tiedot tuottaa Turun yliopisto ja järjestelmää ylläpitää Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry.

Eräs kiinayhteistyön rahoittamiseen sopiva säätiö:

Joel Toivolan säätiö

Joel Toivolan säätiö jakaa vuosittain apurahoja yhteiskuntatieteelliseen ja humanistiseen Kiinan-tutkimukseen sekä kiinan kielen opintoihin. Apurahoja myönnetään henkilökohtaisina tutkija-apurahoina, henkilökohtaisina matkastipendeinä sekä hankeapurahoina.

Lisätietoja: <http://www.joeltoivolansaatio.fi>

5.3.3. Muu rahoitus

Yliopistojen lukukausimaksut

Joulukuussa 2015 hyväksyttiin yliopistolakiin muutos, joka sallii lukukausimaksujen perimisen EU:n ja ETA:n ulkopuolelta tulevilta uusilta opiskelijoilta. Lukukausimaksut tulevat käyttöön samanaikaisesti kaikissa suomalaisissa yliopistossa syksyllä 2017. Se koskee vieraskielistä, mutta ei suomen- tai ruotsinkielistä opetusta. Kerätyillä maksuilla voidaan muun muassa toteuttaa, kehittää ja markkinoida kansainvälisiä koulutusohjelmia sekä rahoittaa apurahaohjelmia lukuvuosimaksua maksaville opiskelijoille.

Lukuvuosimaksu on vähintään 1500 euroa. Korkeakoulut voivat itse määritellä lukuvuosimaksun suuruuden. Se voi vaihdella korkeakoulujen ja koulutusohjelmien välillä. Esimerkiksi Helsingin yliopistossa lukuvuosimaksu on suuruudeltaan 10 000–25 000 euroa koulutusohjelmasta riippuen. Ohjelmakohtaiset maksut päätetään uusien opiskelijoiden kohdalla vuosittain. Apurahoina voidaan myöntää täysiä tai osittaisia lukuvuosimaksuhuojennuksia sekä elinkustannusstipendejä. Apurahat myönnetään opiskelijan oman hakemuksen perustella ja myös toisen vuoden opiskelijoille.

Lisätietoja:

http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2015/10/ETA.html?lang=fi&extra_locale=fi

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/lukuvuosimaksut-eueta-alueen-ulkopuolisille-uusille-opiskelijoille-syksylla-2017>

6. SELVITYKSEN TULOSTEN ANALYYSI JA SUOSITUKSET

6.1 Suosituksia luomualan kehittämiseksi Kiinassa

(Lähde: Organic agriculture in China: current situation and challenges. EU-China Trade Project. 2008.)

Kiinan luomualan kehittämiseksi on esitetty monia toimenpiteitä, jotta Kiina voisi osoittaa parempaa uskottavuutta ja osaamista kansainvälisille kauppakumppaneilleen. Keskeisimmät niistä liittyvät kiinalaisen luomusertifiointin parempaan läpinäkyvyyteen, kiinalaisten sertifiointielinten ja luomustandardin akkreditoimiseen kansainvälisesti, paikallisten luomutuottajien osaamisen parantamiseen, maan mikrobiologiaan ja kasvinsuojeluaineisiin liittyvän tutkimuksen vahvistamiseen, luomuelintarvikkeiden jäljitettävyyden parantamiseen ja Kiinan keskushallinnon tuen vahvistamiseen luomusektorin kehittämiseksi.

Kiinan viranomaisten, kuten CNCA tai CNAS tulisi kehittää luomumaatalouteen keskittyvä nettipohjainen informaatio-alusta. Se käsittäisi listan kaikista kotimaisista ja kansainvälisistä luomusertifikaateista, jotka Kiinan akkreditoidut sertifiointielimet ovat myöntäneet kiinalaisille luomuyrityksille. Sen tulisi sisältää myös tiedot käyttöohjeineen ekologisista kasvinsuojeluaineista ja luomulannoitteista, jotka on rekisteröity kiinalaisen luomumaatalouden käyttöön samoin kuin luomusiemenistä, erityisesti vihannesten siemenistä. Lisäksi kansainvälinen akkreditointi, esim. IFOAM-akkreditointi, olisi toteutettava kotimaisille luomun sertifiointielimille sekä luomustandardille. Sertifiointielinten roolia tulisi myös selventää ja kehittää riippumattomia organisaatioita, jotka voisivat tehdä luomutarkastuksia tilanteissa, joissa nykyisillä sertifiointielimillä on intressiristiriita. Tällainen tilanne syntyy esimerkiksi, kun sertifiointielin tarkastaa luomuyritystä, jolle se myös tarjoaa kauppapaikkaa luomutuotteiden myymiseksi.

Luomuneuvonta on Kiinassa vähäistä. Sen tueksi tarvitaan verkkoalusta, josta viljelijät voivat hakea tietoa mm. luomuviljelytekniikasta ja hallinnollisista asioista. Esimerkiksi akkreditoituja sertifiointielimiä tulisi rohkaista tarjoamaan alusta sertifioiduille jäsenilleen.. Alustaa voisi toteuttaa hakemalla tietoa ulkomaanvierailuilla. IFOAM voisi toimia resurssina tiedon vaihdossa.

Luomutuotannon tutkimusta ja kehittämistä olisi vahvistettava seuraavilla alueilla:

- kasvituholaisten ja -tautien hallinta kaikkialla alueilla, missä ilmasto ei luonnostaan tuhoa niitä
- keinoja maan viljavuuden hoitoon maaperäanalyyysien ja kompostoinnin lisäksi
- rikkakasvien hallinta siellä, missä työvoimaa rikkakasvien torjuntaan ei riitä tai se on kallista
- monimuotoisen paikallisen ekosysteemin kehittäminen, mikä itsessään parantaa luonnonmukaista tautien ja tuholaisten hallintaa
- maan mikrobiologiaan ja kasvinsuojeluaineisiin liittyvä tutkimus

Luomutuotteiden jäljitettävyydessä on runsaasti parantamista. Jäljitettävyys on kiinalaisen luomutuotantojärjestelmän merkittävin heikkous ja sillä alueella tekninen apu voisi olla hyödyllistä. Lisäksi tulisi ottaa käyttöön standardoidut toimintamenetelmät varmistamaan luomutuotteiden ja ei-luomutuotteiden erillään pito.

Luomutuotantoa tuetaan pääasiassa paikallis- ja maakuntahallinnon tasolla. Sen sijaan keskushallinto ei tarjoa tällä hetkellä tukea luomusektorin kehittämiseksi. Tähän voi olla syynä se, että luomuasiat ovat useamman ministeriön alaisuudessa ja luomun osuus kotimaisesta ruoan tarjonnasta on pieni. Viljelytekninen ja markkinointituki auttaisivat luomutuottajia kehittämään toimintaansa. Kiinan hallinnon kasvava tuki auttaisi asiassa eniten. Keskeisiä toimenpiteitä ovat:

- CNAS:n tarkastuskäyntien aloittaminen rekisteröityjen sertifiointielinten keskuudessa
 - sertifiointielinten tarkastuskäyntien lisääminen luomumaatiloilla
 - tavanomaisten kasvinsuojeluaineiden jäämien testaamisen laajentaminen
- luomuelintarvikkeista: luomumaatilan hakiessa sertifiointia ja uusintatarkastusten yhteydessä sekä lopputuotteiden yllätystestejä vähittäiskaupassa

Uhkia	Mahdollisuuksia
Ekologiset kasvinsuojeluaineet: Voimakas riippuvuus kasvinsuojeluaineista alueilla, jotka eivät sovellu luomutuotantoon esim. suuren kasvitauti- ja tuholaispaineen takia ja koska ei tunneta riittävästi muita kasvinsuojelumenetelmiä kuin kasvinsuojeluaineet. Kestämätön tuotanto: Luonnontuotteiden kestämaton keruu. Työvoima: Työvoimakustannusten kasvu ja työvoimapula maaseudulla. Ylihinnoittelu: Pienimuotoisen luomutuotannon yksikkökustannusten voimakas nousu estää luomutuotteiden kilpailukykyisen vähittäishinnan kehittymisen ja vähentää kulutuskysyntää. Logistiikkakustannukset: Kuljetusten kallistuminen syrjäisiltä tuotantopaikoilta, joiden luonnonympäristö usein sopii luomutuotantoon. Intressiristiriidat: Intressiristiriidat, kun sertifiointielimet sekä tarkastavat että tarjoavat kauppapaikkoja luomutoimijoille Tarkastuskapasiteetti: Pula kokeneista henkilöistä, jotka olisivat sopivia pätevytyymään tarkastajiksi.	Laajentuminen: Luomutuotannon kestävä kehittäminen ympäristöltään hyvin soveltuvilla alueilla. Kansainvälinen tunnustus: Läpinäkyvän ja kansainvälistä tasoa olevan (esim. IFOAM akkreditointi) kotimaisen sertifiointitoiminnan kehittäminen. Kotimaan markkinat: Kotimaisten kuluttajamarkkinoiden kehittäminen ottaen huomioon huolen ruokaturvallisuudesta sekä hiljattain esiinnousseesta ympäristön kestävydestä. Kansainväliset markkinat: Kansainvälisen standardin mukaisen luomusertifiointin kehittäminen erityisille vientituotteille hyödyntäen kansainvälisten markkinoiden nopeaa kasvua esim. EU:n alueella Maaseudun kehittäminen: Maaseututalouden kehittäminen korkean hintaluokan ja työvoimavaltaisen luomutuotannon avulla. Palveluiden tukeminen: Luomumaatalouden tukeminen kehittämällä maatalouden edellytyksiä yleisesti. Tavanomainen maatalous: Luomumaatalouden hyödyntäminen johtamaan myös tavanomaista maataloutta kohti kestäviä tuotantomenetelmiä, esim. viljelymaan kasvukunto.
Heikkouksia	Vahvuuksia
Ympäristö: Monet luonnonympäristöt ovat sopimattomia luomumaatalouteen korkeiden kasvitauti- ja tuholaispaineen vuoksi, mikä vaatii viljelijöitä turvautumaan biokasvinsuojeluaineisiin Maatilojen rakenne: Kiinalaisen maatalouden pientuottajarakenne ei sovi peltokasveille kuten riisi, koska sen yksikkökustannuksia alentavaan, kilpailukykyiseen tuottamiseen tarvitaan paljon peltopinta-alaa Standardien täytäntöönpano: Maatilojen neuvonta luomumaatalouden standardien tuntemiseen on vähäistä. Syinä ovat Kiinan valtavan koko, vaihtelevat ekosysteemit sekä talouden, yhteiskunnan ja erityisesti maatalouden kehitysvaihe. Maanviljelijöiden tekninen taso: Tiedon puute luomutuotantoon liittyvistä järjestelmistä ja vähäinen johtamiskokemus. Tukipalvelut: Pula ammattitaitoisista tukipalveluista, kuten konsulteista sekä puute rahasta, jolla potentiaaliset asiakkaat voisivat ostaa tarvitsemiaan tukipalveluja. Tiedon saanti: Sertifiointielinten täytyisi jakaa tietoa. Kuluttajaluottamus: Kuluttajien heikko luottamus luomutuotteiden sertifiointiin Luomusiemenet: Kiinassa ei ole tarjontaa kotimaisista tai kansainvälisistä luomusiemenistä.	Ympäristö: On olemassa joitakin erittäin hyvin luomumaatalouteen soveltuvia luonnonympäristöjä, joissa ilmastosta on vain vähän kasvitauteja ja -tuholaisia. Maatilojen rakenne: Kiinalainen maatalous rakentuu yksityisille, pienille maatiloille, joilla on pitkä kokemus työvoimavaltaisesta ja kestävästä maataloudesta ja jotka soveltuvat siten hyvin työvoimaa vaativien lajien, kuten kasvien ja teen viljelyyn. Kansallinen luomusäädösten järjestelmä: Se kehittyy jatkuvasti selvittääkseen sekä kansalliset että kansainväliset huolenaiheet. Kilpailukykyinen sertifiointitoiminta: Kilpailu sertifiointielinten välillä parantaa niiden palveluita. Tutkimus: Runsaasti tutkimustoimintaa tavanomaisesta maataloudesta.

6.2 Analyysi Etelä-Savon ja Henanin maakunnan luomualan yhteistyön mahdollisuuksista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä

Etelä-Savossa luomutuotantoa on harjoitettu pitkään verrattuna Henanin maakuntaan. Toisaalta Henanissa luomutuotanto on lähtenyt vuoden 2008 jälkeen ripeästi liikkeelle ja aluehallinto on kiinnostunut sen kehittämisestä, onhan Henanin alue tärkeä Kiinan maatalouden kannalta. Molemmilla alueilla on merkittävää luomukasvisten tuotantoa, vaikka muuten Etelä-Savon luomutuotanto on monipuolisempaa kuin Henanissa. Yhtäläisyyksiin kuuluu myös luomualan pk-yritysvaltaisuus, tuotannon riittämättömyys kasvavan kysynnän tarpeisiin ja alhainen paikallinen jalostusaste. Toisaalta alueiden välillä on merkittäviä eroja luomutuotannon toimintaympäristössä. Etelä-Savossa on useita luomun tutkimusta, kehittämistä ja koulutusta harjoittavia toimijoita. Lisäksi tuottajille on tarjolla luomuneuvontaa. Henanissa luomuun keskittyvää koulutusta, kehittämistä tai tutkimusta on hyvin vähän, kuten muuallakin Kiinassa. Sen sijaan luonnontuotteisiin, erityisesti niiden terveysvaikutuksiin, liittyvä tutkimus on kehittynyttä. Kiinassa ja Henanissa luomuneuvonta on myös vähäistä, vaikka tarve on ilmeinen, sillä luomutuottajilla on usein todettu olevan hyvin ohuet tiedot luomutuotannon erityispiirteistä.

Lyhyellä tähtäimellä Etelä-Savon ja Henanin maakunnan välillä luomualan yhteistyön hyvänä toimintatapana voidaan pitää yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä eri muodoissaan. Asiantuntijavaihto, opiskelijaliikkuvuus ja mahdolliset opiskelijoiden projektityöt vahvistavat edellytyksiä yliopistoyhteistyöhön myös pitkällä tähtäimellä, koska niiden kautta tutustuu alueiden toimintaympäristöihin ja kieleen. Kehittämishankkeet sekä koulutus- ja tutkimusyhteistyö puolestaan tarjoavat hyvät puitteet yhteisten teemojen ja alueitten yritystoiminnankin edistämiseen. Tavoitteena yhteistyössä on alueellisen ja luomualan elinvoimaisuuden, yritystoiminnan ja kilpailukyvyn kehittäminen sekä Etelä-Savossa että Henanissa. Myös Etelä-Savon keskiasteen ja opistotason koulutusorganisaatioilla olisi annettavaa yhteistyöhön, vaikkei vastaaviin toimijoihin olekaan suhteita Henanissa.

Pitemmän aikavälin tavoitteena on eteläsavolaisten luomuelintarvikkeiden viennin edistäminen Kiinaan. Lähtökohtana toimii Etelä-Savon ja Henanin alueiden, aluehallintojen ja kaupunkien yhteisymmärrys ja sen vahvistaminen sekä edellä mainittu korkea-asteen yhteistyö. Samalla kehitetään pk-yritysten yhteistyömalleja, liittyen esimerkiksi alkavien ja kokeneempien yritysten verkostoitumiseen, tuotekehitykseen ja kumppanien hakuun. Tässä hyödynnetään muun muassa hankkeita, yrittäjävaihtoa, hautomoyhteistyötä ja seminaareja. Tarkoituksena on mahdollistaa asteittain suomalaisten luomualan yrittäjien liiketoimintakokeilut kiinalaisten osapuolten kanssa.

Toistaiseksi tosin Etelä-Savossa on vasta harvakseltaan kiinnostusta luomutuotteiden vientiin Kiinaan, valmiuksia kenties laajemminkin. Voi myös olla, että Keski-Eurooppa, lähialueet tai esimerkiksi Japani kiinnostavat Kiinaa enemmän. Lisäksi luomutuotteiden vienti Kiinaan on nykytilanteessa haastavaa ja kallista. Tämä johtuu osittain kiinalaisen luomusertifiointin erityispiirteistä, osittain suuren markkinan asettamista haasteista. Lisäksi henkilösuhteet ja niiden

pitkäaikainen rakentaminen on keskeistä Kiinan toimintaympäristössä. Luomuun liittyvään ruoka- ja muuhun matkailuun saattaisi sitä vastoin olla jo nyt enemmänkin mahdollisuuksia. Matkailijoiden myötä voidaan myös levittää Kiinaan tietoa maukkaista, suomalaisista luomutuotteista.

Kiinnostus ja alat korkea-asteen yhteistyöhön vahvistuivat Etelä-Savo – Henan luomuyhteistyön käynnistäminen -hankkeessa tehdyn Henanin matkan aikana huhtikuussa 2015. Yhteistyöaloja ovat luomumaatalouden ja -elintarviketalouden edistäminen, luonnontuotteiden terveysvaikutukset, elintarviketurvallisuus ja jäljitettävyyden sekä yrittäjyyden ja pk-yritysten kehittäminen. Tutkimus-, kehittämis- ja koulutusyhteistyö näillä sektoreilla näyttääkin tällä hetkellä potentiaalisemmalta kuin vientitoiminta.

Hankkeessa kysyttiin myös eteläsavolaisten luomua tuottavien tai siitä mahdollisesti kiinnostuneiden yrittäjien näkemyksiä luomutuotteiden viennistä Kiinaan. Heidän keskeisiä ehdotuksiaan ja toiveitaan eteläsavolaisten luomutuotteiden vienninedistämiseen olivat: usean yrityksen yhteiset vientihankkeet, yhteislaitteet ja mahdollisesti yhteinen brändi, pohjoisen puhtaan ruoan korostaminen, valmis luomuviennin toimintamalli, viennin organisaattori/vientipääällikkö, määrätietoinen ja asiantunteva, vientiä edistävä taho Kiinan päähän, tuki luotettavien yhteistyökumppanien löytymiseen, suhdetoimintaan, markkinointiin ja tuotekehitykseen kiinalaiseen makuun, tietoa vientiprosesseista ja niiden vaiheista kustannuksineen, lainsäädäntöineen ja sopimuksineen, markkinointiselvitykset, tietoa kiinalaisesta kulttuurista ja toimintatavoista sekä hyvien vientikokemusten esittely ja niistä oppiminen. Nämä ovat kaikki konkreettisia aiheita, joiden edistämistä hankkeissa tai muuna yhteistyönä alueellisesti tai valtakunnallisesti kannattaa jatkossa harkita.

Vientituotteiksi ehdotettiin useimmiten hyvin säilyviä, kenties pitkällekin jalostettuja marja-, yrtti- ja keruutuotejalosteita, kuten marjajauheita luomuna. Eteläsavolaisten metsien luomusertifiointia odotettiin, koska silloin saataisiin luomuraaka-ainettakin omasta maakunnasta. Kiinnostava ehdotus oli perunan siemenen ja sen luomuviljelyosaamisen vienti. Se olisikin ekologinen vaihtoehto Kiinan ruokahuoltoon, mikäli se vain saataisiin istumaan kiinalaiseen ruokakulttuuriin ja makutottumuksiin. Lisäksi koulutusvienti oppimateriaaleineen on mahdollisuus sekä korkea-asteella että luomuketjun toimijoiden, varsinkin viljelijöiden täydennyskoulutuksessa. Tosin suomalaisten oppien soveltaminen kiinalaiseen viljely-ympäristöön ja toimintaan voi olla haastavaa.

Esitetyn yhteistyön rahoittamiseen on useita, joskin osa varsin kilpailtuja, rahoituskanavia. Asiantuntija- ja opiskelijaliikkuvuuden edistämiseen soveltuvat CIMO Aasia-ohjelma, CIMO Erasmus+-rahoitus, Mikkelin yliopistokeskuksen matka-apurahat, Ruralia Visiting Scholar Programme sekä muu yliopistojen oma liikkuvuusrahoitus. Lisäksi Suomen Akatemia rahoittaa kiinalaistutkijoiden työskentelyä Suomessa ja suomalaistutkijoiden työskentelyä Kiinassa, samoin Tekes. CIMOn Fellowship -ohjelma puolestaan tukee väitöstutkimuksensa alussa olevia

ulkomaalaisia vaihto-opiskelijoita. China Scholarship Council jakaa apurahoja kiinalaisille ja suomalaisille vaihto-opiskelijoille.

Teemasta riippuen kehittämistoimet voivat sopia valtakunnallisten ja alueellisten EAKR-, ESR-, Maaseuturahaston ja säätiöiden hakuihin. Tekesin hanke- ja innovaatorahoitus taas auttaisi kehittämään esimerkiksi marja- ja keruutuoteuutuuksia vientiin yhdessä yritysten kanssa tai kaupallistamaan tutkimusyhteistyön ideoita. Lisäksi ELY-keskuksista on haettavissa kehittämisavustuksia yritysten toimintaympäristöjen, esim. vientiin tähtäävien yritysverkostojen edistämiseen.

Laajempaa tutkimusta ajatellen Suomen Akatemia järjestää yhteishankehakuja kiinalaisten tutkimusrahoittajakumppaneiden kanssa sekä tukee kiinalais-suomalaisten yhteisseminaarien järjestämistä Suomessa. Euroopan Unionin Horisontti2020 -ohjelma puolestaan rahoittaa isoja, vähintään kolmen EU- tai liitännäisvaltion yhteistutkimuksia esimerkiksi ruoan turvallisuuden ja kestäväen maatalouden alalta. Kiinan tiede- ja teknologiaministeriö osoittaa omille toimijoilleen rahoituksen osallistua Horisontti-hankkeisiin.

Koulutusyhteistyöhön voi soveltuvien osien hakea rahoitusta samoista lähteistä kuin kehittämishankkeisiin. Lisäksi CIMOn Aasia-ohjelma tukee korkeakoulujen kaksivuotisia koulutusyhteistyöhankkeita. Kansainvälisiä koulutusohjelmia voidaan myös kehittää ja toteuttaa suomalaisissa yliopistoissa syksyllä 2017 käyttöön otettavilla lukukausimaksuilla.

Yritykset voivat hakea suoraan tukea toimintansa kansainvälistymiseen. Sopivia kanavia eteläsavolaisille yrityksille voisivat olla valtion harkinnanvarainen kehittämisavustus (TEM/ELY), kansainvälistymisavustukset yritysten yhteishankkeisiin (TEM/ELY), Finnveran vientitakuu ja liiketoimintasuunnitelman teettäminen Market Access -ohjelmassa (Tekes). Lisäksi yritysten kannattaa harkita osallistumista (ml. omarahoitus) yritysedustajana esimerkiksi mahdollisiin Tekes- tai EAKR-rahoitteisiin hankkeisiin alueella.

Verkostot ovat voimaa yhteistyön edistämisessä. Kannattaa tarttua myös valtakunnallisen toiminnan mahdollisuuksiin, koota yritysten yhteishankkeita, harkita yritysrenkaiden yhteistä vientipääällikköä sekä punnita muuta yritysyritysyhteistyötä. Team Finland Etelä-Savon -alueverkosto puolestaan tarjoaa erinomaisen foorumin käsitellä alueen yhteistyötä Kiinan suuntaan, ja sopia työnjaostakin eri organisaatioiden välillä. Verkosto kattaa kaksikymmentä eri koulutus-, kehittämis-, viranomais-, järjestö-, neuvonta-, verkosto- tai muuta toimijaa, jotka tarjoavat kansainvälistymispalveluja yrityksille. Kannattaa myös hakea onnistuneita vienti- ja yhteistyöesimerkkejä Suomen lisäksi muistakin Pohjoismaista.

Luomutuotanto ja -elintarvikkeiden jatkojalostus on Kiinassa vielä uusi asia. Tarvitaan paljon, jotta maa koettaisiin uskottavammaksi ja osaavaksi kansainvälisessä luomukaupassa. Esimerkiksi pk-yritysten luomutuotteiden vienti Kiinaan tulee tällä hetkellä liian kalliiksi mm. moninkertaisen

sertifiointimenettelyn vuoksi. Tulevaisuus haastaa kuitenkin suomalaiset elintarvikealan yritykset kansainvälistymään ja löytämään laatutuotteilleen maksukykyisiä asiakkaita. Kiinan suuntaan tämä on mahdollista varsinkin siten, että tutkimus- ja projektiyhteistyön kautta päästään esittelemään kiinalaisille ns. huipputuotteita, joiden kysyntä kasvaa voimakkaasti tulevaisuudessa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi terveysvaikutteiset luomuluonnontuotteet ja luomuhunajajalosteet. Eteläsavolaisilla yrityksillä on nyt mahdollisuus päästä eturiviin tutkimus- ja kehitysprojekteissa kiinalaisten yliopistoyksiköiden kanssa.

Yhteistyön vahvistaminen on nyt ajankohtaista, koska suhteita on rakennettu pitkään ja yhteisymmärrys saavutettu. Etelä-Savo – Henan –hankkeen aikana yhteistyö vahvistui Henanin alueen yliopistojen, aluehallinnon, kansainvälisiä asioita hoitaviin organisaatioihin ja ystävyysseuran kanssa. Tarve ja kiinnostus asialle ovat ilmeisiä. Jotta monipuolinen yhteistyö suomalaisten ja kiinalaisten osapuolten välillä käynnistyy ja sujuu, tulee asiaa pitää yllä säännöllisesti ja vastavuoroisesti sekä osapuolten tavata ensisijaisesti paikanpäällä. Jos yhteistyössä onnistutaan, voidaan sitä monistaa myös muille alueille ja aloille.

6.3. Hankkeen aikana toteutunut tai alkanut yhteistyö

Etelä-Savo – Henan luomuyhteistyön käynnistäminen -hankkeen aikana on raportin suositusten mukainen yhteistyö jo edennyt.

Liikkuvuus:

- Apulaisprofessori, Ph. D. Fanyi Ma, Henanin yliopiston saapuu vierailevaksi tutkijaksi Helsingin yliopiston Ruralia-instituuttiin kahdeksi kuukaudeksi (1.5.– 30.6.2016). Fanyi Ma työskentelee yliopistonsa Luonnonlääkelaboratoriossa (Key Laboratory Natural Medicine & Immune Engineering). Hänelle ominta tutkimusala ovat ruokien lisäaineet. Vierailuun sisältyy muun muassa yhteistutkimusten suunnittelua ja luennointia. Emäntänä toimii tutkimusjohtaja Carina Tikkanen-Kaukanen, joka on erikoistunut luomu- ja terveysvaikutteisiin elintarvikkeisiin.
- Aalto-yliopiston Pienyrityskeskukseen Start-Up Center sai kutsun SIAS yliopiston ja sen Amidi yrityshautomon järjestämään Plug and Play Start Up -tapahtumaan toukokuussa 2015. Projektijohtaja Marika Paakkala osallistui tapahtumaan ja esitteli siellä Pienyrityskeskksen hautomotoimintaa. SIAS osallistui vierailun kustannuksiin.

Opiskelijoiden projektityöt:

- Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti kehittää Luomualan projektityökurssia osana maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan opetusta. Kurssia testataan kevätlukukaudella 2016. Sen aikana opiskelijat hakevat ryhmätöissään eri menetelmin ratkaisuja luomualan

haasteisiin. Yksi ryhmistä, jossa on mukana myös kaksi kiinalaista opiskelijaa, käsittelee luomumarjatuotteiden vientiä Kiinaan: tuotekehitystä, markkinoita ja vientiprosessia.

- Hankkeen aikana Aalto-yliopiston International Business -kandidaattiohjelman opiskelija haki harjoitustyönään tietoa luomun tilanteesta Kiinassa.

Rahoitushakemus koulutus- ja tutkimusyhteistyö sekä tutkija- ja asiantuntijaliikkuvuudelle:

- Hankkeessa käytyjen neuvottelujen pohjalta valmisteltiin ja haettiin rahoitusta jatkotoimenpiteille CIMOn Aasia-ohjelmasta. Hakemuksen nimi: ”Henan – Itä-Suomi – hanke alueellisen korkeakouluyhteistyön kehittämiseen teemoina yrittäjyys, luomu, luonnontuotteet, elintarvikkeiden laatu ja turvallisuus”. Kaikki neljä yhteistyöyliopistoa Henanissa sitoutuivat tähän kaksivuotiseen liikkuvuushankkeeseen. Rahoitusta ei tällä kertaa saatu, mutta suunnitelmaa voidaan hyödyntää myöhemmissä hauissa.

7. KONKREETTISET EHDOTUKSET YHTEISTYÖN KEHITTÄMISEN JATKOTOIMENPITEIKSI

Seuraavassa ehdotetaan toimenpiteitä ja niiden toteuttajia yhteistyön jatkamiseksi tämän Etelä-Savo – Henan luomuyhteistyön käynnistäminen -hankkeen jälkeen (Taulukko 5). Toteuttajissa on mainittu ensisijaisesti tahot, jotka olivat mukana mainitussa hankkeessa, ja jotka ovat jo alustavasti neuvotelleet asioista Henanissa. Kuitenkin myös muissa Etelä-Savon organisaatioissa kannattaa arvioida toimenpiteiden soveltumista omalle kohdalle. Kiinnostusta aiheeseen on ilmennyt ainakin Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan kampuksella, Mikkelin ammattikorkeakoulussa, Etelä-Savon ammattiopistossa ja Otavan Opistossa.

Taulukko 5. Ehdotuksia Etelä-Savo – Henan luomuyhteistyön käynnistäminen jatkotoimenpiteiksi ja niiden rahoitusmahdollisuuksia

TAVOITTEENA: Alueellisen ja luomualan elinvoimaisuuden, yritystoiminnan ja kilpailukyvyn kehittäminen Etelä-Savossa ja Henanissa korkea-asteen yhteistyön kautta. Eteläsavolaisten luomuelintarvikkeiden viennin edistäminen Kiinaan.	
YHTEISTYÖALAT: Luomumaatalouden ja luomuelintarviketalouden edistäminen, luonnontuotteiden terveysvaikutukset, elintarvikeeturvallisuus ja jäljitettävyyden, yrittäjyyden ja pk-yritysten kehittäminen	
KOULUTUSYHTEISTYÖ JA LUENNOITSIJAVAIHTO	
Toimenpide	Toteuttajat
Yhteiset luomuoopintojaksot yliopisto-opetukseen ja kiinalaisen luomuketjun täydennyskoulutukseen verkko-opetuksena. Neuvottelut, suunnittelu ja tuotanto.	Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti – Luomuinstituutti - Henan Agricultural University (HAU)
Oppimateriaali yliopisto-opetukseen kiinalaisen luomutuotannon edistämiseksi. Neuvottelut, uuden materiaalin tuotanto sekä tuotanto soveltaen olemassa olevaa materiaalia.	HY/Ruralia-instituutti – Luomuinstituutti - Henan Agricultural University (HAU)
Oppimateriaali kiinalaisista luomumarkkinoista, suunnattu suomalaisille opiskelijoille ja eteläsavolaisille yrittäjille. Neuvottelut, suunnittelu, toteutus.	HY/Ruralia-instituutti – Luomuinstituutti – Aalto-yliopisto/Pienyrityskeskus – Henan University – Henan Agricultural University (HAU)
Yhteiset koulutusosiot yrittäjyyden ja pk-yritysten kansainvälistymisen kehittämiseen Suomessa ja Kiinassa. Neuvottelut, suunnittelu, toteutus.	Aalto/PYK - SIAS International University - Henan University - Henan University Economics and Law (HUEL)

Opiskelijaprojektit molemmissa maissa pk-yritysten kansainvälistämiseksi. Suunnittelu, toteuttaminen säännöllisesti.	Aalto/PYK – HY/Ruralia – SIAS International University - Henan University – Henan University Economics and Law (HUEL) – Henan Agricultural University (HAU)
Aalto-yliopiston kokemukset yrittäjyyden edistämisestä opiskelijoiden ja start-up-yritysten keskuudessa. Hyödyntäminen laajasti koulutusyhteistyössä kiinalaisten kanssa.	Aalto/PYK (Aalto Start-Up Center, Aalto Center for Entrepreneurship, Start-Up Sauna, Aalto University Design Factory).
Aalto-yliopiston asiantuntijaluennot kesäkoulussa tai lyhyillä intensiiviopintojaksoilla Kiinassa, aiheet: pk-yrittäjyys ja luomuliiketoiminta	Aalto/PYK – SIAS International University – Henan University Economics and Law (HUEL)
Helsingin yliopiston ja Luomuinstituutin asiantuntijaluennot Kiinassa ja verkon välityksellä, aiheet: elintarvikkeiden laatu, turvallisuus ja jäljitettävyyys, luomuruokajärjestelmä, luonnontuotteet	Luomuinstituutti ja HY/Ruralia – Henan University, Henan Agricultural University
Kiinalaisten professorien asiantuntijaluennot Suomessa liiketoiminnan alalta, esim. kaupankäynnistä Kiinassa	SIAS International University – Aalto-yliopisto kauppakorkeakoulu
Kiinaan liittyvän koulutusyhteistyökeskustelun aloittaminen ja vahvistaminen eteläsavolaisten koulutusorganisaatioiden kesken.	Aalto/PYK – HY/Ruralia – Itä-Suomen yliopisto, Savonlinnan kampus – Mikkelin ammattikorkeakoulu – Etelä-Savon ammattiopisto – Otavan Opisto
OPIKELIJALIIKKUVUUS	
Toimenpide	Toteuttajat
Henanin yliopistoihin liittyvistä vaihto-opiskelumahdollisuuksista ja stipendeistä tiedottaminen, kohteena opintoneuvontaa antavat kv-koordinaattorit	Aalto/PYK – HY/Ruralia

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISYHTEISTYÖ SEKÄ TUTKIJAVAIHTO	
Toimenpide	Toteuttajat
Vertaileva asenne- ja käyttäytymistutkimus, aihe: Eteläsavolaisten ja henanilaisten luomutuottajien ja -elintarvikeyritysten suhtautuminen luomutuotantoon, kannustimet luomutuotantoon siirtymiseen ja liiketoimintaorientaatio. Valmistelu, tutkimus ja yhteinen tutkimusartikkeli.	Aalto/PYK – Henan Agricultural University (HAU)

Tutkimusyhteistyö maaseudun pk-yritysten liiketoiminnan ja kasvuyrittäjyyden alalta. Valmistelu, tutkimus ja yhteinen tutkimusartikkeli.	Aalto /PYK – Henan University Economics and Law (HUEL)
Vertailevat tutkimus- ja kehitysprojektit pk-yritysten parissa. Valmistelu, tutkimus, kehittäminen ja tutkimusartikkelit.	Aalto/PYK – SIAS International University
Tutkimusyhteistyö luonnontuotteiden alalla, esim. luonnontuotteiden terveysvaikutukset. Valmistelu, tutkimus ja yhteinen tutkimusartikkeli.	HY/Ruralia– Luomuinstituutti – Henan University
Tutkimusyhteistyö elintarvikkeiden turvallisuuden, laadun tai jäljitettävyyden aloilla. Valmistelu, tutkimus ja yhteinen tutkimusartikkeli.	HY/Ruralia– Luomuinstituutti – Henan University – Henan Agricultural University
Yhteinen kehittämisprojekti luomuyrittäjien liiketoimintaosaamisen parantamiseksi. Neuvottelut, suunnittelu, toteutus.	Aalto/PYK – Henan University Economics and Law (HUEL)
Pk-yritysten yhteistyömallit Suomen ja Kiinan välillä: esim. verkostoituminen ja tuotekehitys. Kartoitus.	Aalto/PYK
Kiinalaisten tutkijoiden vierailut Etelä-Savossa liittyen sovittuihin yhteistyöaloihin.	Aalto/PYK – HY/Ruralia – Luomuinstituutti – SIAS International University - Henan University - Henan University Economics and Law (HUEL) – Henan Agricultural University (HAU)
Tutkijavierailut SIAS yliopistoon heidän tukemaan. Artikkelin kirjoittaminen SIAS yliopiston julkaisusarjaan.	Aalto/PYK – HY/Ruralia – Luomuinstituutti – SIAS International University
Tiedottaminen tutkijavierailumahdollisuuksista potentiaalisille vaihtotutkijoille Suomessa ja Kiinassa	Aalto/PYK – HY/Ruralia – Luomuinstituutti
MUU ETELÄ-SAVOLAISEN LUOMUYRITYSTOIMINNAN JA VIENNIN EDISTÄMINEN	
Toimenpide	Toteuttajat
Seminaarit, tapahtumat, yrittäjävaihto ja muu start-up yritysten kehittymistä edistävä toiminta yliopistojen yrityshautomotoiminnan kautta. Neuvottelut, suunnittelu ja toteutus.	Aalto-yliopisto/Pienyrityskeskus – SIAS International University

Kiina-yhteistyöhön liittyvän keskustelu- ja työnjakofoorumin muodostaminen Team Finland Etelä-Savon alueverkoston toimintamuotona tai sen avustuksella. Sisältää kartoituksen, jossa listataan Etelä-Savossa toimivien koulutus-, opetus- ja kehittämisorganisaatioiden yksiköiden asiantuntijat, joilla on kiinnostusta yhteistyöhön Kiinassa.	Team Finland Etelä-Savon alueverkoston toimijat
Kiina-viennin tietopankin kokoaminen luomutoimijoille sekä suomalaisen elintarvikeviennin onnistuneiden ratkaisujen analysointi. Sisältää tietoa Kiinan luomumarkkinoista, toimintakulttuurista ja -tavoista, vientiprosesseista, lainsäädännöstä, rahoituksesta ja luomuviennin toimintamalleista.	Esimerkiksi Team Finland Etelä-Savo ja valtakunnallinen verkosto.
Kiinaan vientiä jo harjoittavien elintarvikeyritysten benchmarkkaus ja kokemusten vaihto, ei ainoastaan suomalaisten, vaan myös ruotsalaisten ja tanskalaisten kanssa.	Aalto/PYK – HY/Ruralia – Luomuinstituutti – eteläsavolaiset yritykset
Keskustelualoite valtakunnalliselle luonnontuotealan toimialajärjestölle (Arktiset Aromit) liittyen yritysten yhteishankkeisiin, joissa edistetään luonnontuotteiden vientiä Kiinaan, esim. laitehankinnat ja tuotanto yhdessä	HY/Ruralia-instituutti
Luomuelintarvikkeiden vientiin suuntautuvat tuotekehityskokeilut opiskelijatöinä. Painotus marja-, yrtti-, hunaja- ja keruutuotejalosteissa.	Kuten sovitaan, esimerkiksi Esedu ja Mamk
Eteläsavolaisten luomuyritysten yhteistyömallien ja -hankkeiden edistäminen monipuolisesti, aiheina mm. uudet yhteistyöhankkeet alkavien ja kokeneempien yritysten kesken, kumppanihakua, tuotekehitys, yhteisbrändäys ja yhteisten laitteiden hankinta.	Aalto/PYK – HY/Ruralia – Luomuinstituutti – Team Finland Etelä-Savo -verkosto

RAHOITUSMAHDOLLISUUKSIA

Asiantuntija- ja opiskelijaliikkuvuus:

Mikkelin yliopistokeskuksen matka-apurahat

- Ruralia Visiting Scholar Programme
- Yliopistojen muu oma liikkuvuusrahoitus
- CIMO Erasmus+, Fellowship- ja Aasia-ohjelmat
- China Scholarship Council
- Suomen Akatemian ja Tekesin tuki liikkuvuuteen
- Joel Toivolan säätiö

Kehittämisen- ja/tai tutkimushankkeet:

- EAKR, ESR, Maaseuturahasto valtakunnallisesti ja alueellisesti
- Säätiöt, esim. Joel Toivolan säätiö
- Tekesin hanke- ja innovaatorahoitus (tuotekehitys, tutkimusideoiden kaupallistaminen)
- ELY-keskus / Yritysten toimintaympäristöjen kehittämisavustus
- Suomen Akatemia / Yhteishankkehaut kiinalaisten tutkimusrahoittajakumppaneiden kanssa (laajat tutkimukset, myös kiinalais-suomalaiset seminaarit)
- Horisontti2020 yhteistyössä Kiinan tiede- ja teknologiaministeriön kanssa (isot yhteishankkeet esim. ruoan turvallisuudesta ja kestävästä maataloudesta)

Koulutusyhteistyö:

- EAKR, ESR, Maaseuturahasto valtakunnallisesti ja alueellisesti soveltuvien osien
- Säätiöt, esim. Joel Toivolan
- CIMO / Aasia-ohjelma
- Suomalaisten yliopistojen lukukausimaksut, voimaan 1.1.2017 alkaen EU:n ja ETA:n ulkopuolisille opiskelijoille

Mahdollista rahoitusta eteläsavolaisille yrityksille:

- TEM/ELY / Valtion harkinnanvarainen kehittämisavustus,
- TEM/ELY / Kansainvälistymisavustukset yritysten yhteishankkeisiin
- Finnveran vientitakuu
- Tekes / Liiketoimintasuunnitelman teettäminen Market Access –ohjelmassa
- Osallistuminen (ml. omarahoitus) yritysedustajana esim. Tekes- ja EAKR-rahoitteisiin hankkeisiin alueella

LIITTEET:

Liite 1. Kyselylomake eteläsavolaisten toimijoiden kiinnostuksesta ja valmiuksista ryhtyä luomuyhteistyöhön Henanin maakunnan kanssa.

KYSELY: LUOMUYHTEISTYÖ KIINALAISEN HENANIN MAAKUNNAN KANSSA?

Kiina on yksi Suomen elintarvikeviennin strategisista kohteista ja mahdollinen yhteistyökumppani myös muilla tavoin. Henan on Kiinan maakunta, joka sijaitsee Välimeren korkeudella noin 700 km Pekingistä lounaaseen. Asukkaita on noin 100 miljoonaa. Alue on merkittävä Kiinan elintarviketuotannossa sekä siihen liittyvässä tutkimuksessa ja tuotekehityksessä. Myös luomu kiinnostaa. Henanin ja Etelä-Savon välille pyritäänkin nyt rakentamaan luomuun liittyvää yhteistyötä. Tavoitetta toteuttavat Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun Pienyrityskeskus ja Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti. Työtä tehdään Etelä-Savo – Henan maakuntien luomuyhteistyön käynnistäminen -hankkeessa. Sitä osarahoittavat Etelä-Savon maakuntaliitto Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja Mikkelin yliopistokeskus.

Tämä kysely liittyy osaltaan mainittuun hankkeeseen: selvitämme eteläsavolaisten luomuyrittäjien tai luomusta kiinnostuneiden yrittäjien sekä neuvonta- ja koulutusorganisaatioiden kiinnostusta, valmiuksia ja näkemyksiä yhteistyöhön kiinalaisen Henanin maakunnan kanssa. **Toivomme, että käyttäisitte hetken aikaanne ja vastaisitte soveltuvin osin seuraaviin kysymyksiin viimeistään 12.1.2016. Kiitos!**

Kyselyllä edistämme yhteistyön rakentamista, ja tarvittaessa myöskin soittamme vielä kyselyyn liittyen. Tämän vuoksi pyydämme vastaamaan kyselyyn nimellä sekä kertomaan yhteystiedot loppuksi. **Lisäksi arvomme vastanneiden kesken kaksi luomutuotepakettia.** Voitosta ilmoitetaan henkilökohtaisesti.

Vastaajien nimiä ja yhteystietoja ei kerrota hankkeen raportissa vaan asioita käsitellään yleisemmällä tasolla.

Lisätietoja hankkeesta ja kyselystä: Ritva Mynttinen, [ritva.mynttinen\(et\)helsinki.fi](mailto:ritva.mynttinen(et)helsinki.fi), 044 590 6832
Hankekuvauksiin pääset tutustumaan Aalto-yliopiston Pienyrityskeskuksen sivulla [tästä](#) ja Helsingin yliopiston sivulla [tästä](#).

VASTAAJA

Nimi

Edustamanne taho: yritys tai muu organisaatio

Onko teillä tai edustamallanne taholla tietoa ja/tai kokemusta yhteistyöstä Kiinan tai kiinalaisten kanssa?
Kyllä/Ei

Jos on, mitä ja millaista?

KIINNOSTUS

1 Oletteko tai onko edustamanne taho kiinnostunut yhteistyöstä kiinalaisen Henanin maakunnan tai yleisemminkin Kiinan kanssa luonnonmukaiseen maa- ja elintarviketalouteen liittyen?

- ☐ Kyllä, olen
- ☐ Kyllä, edustamani taho on
- ☐ En osaa sanoa omalta osaltani
- ☐ En osaa sanoa edustamani tahon osalta
- ☐ Ei, en ole
- ☐ Ei, edustamani taho ei ole

Miksi/miksi ei?

Mikäli olette kiinnostuneita yhteistyöstä, jatkakaa kyselyä kysymyksestä 2. Mikäli yhteistyö ei kiinnosta, jatkakaa vastaamista kysymyksestä 6.

2 Mitkä yhteistyön muodot LUONNONMUKAISEEN MAA- JA ELINTARVIKETALOUTEEN liittyen kiinnostavat teitä tai edustamaanne tahoja? Voitte jäljempänä kuvailla tarkemmin valitsemianne vaihtoehtoja.

- ☐ elintarvikkeiden vienti
- ☐ elintarvikkeiden tuonti
- ☐ oman yrityksen/organisaation esittely Suomessa opiskeleville kiinalaisille
- ☐ oman yrityksen/organisaation esittely muille Suomessa vieraileville kiinalaisille
- ☐ oman yrityksen/organisaation esittely opetusvideolla
- ☐ osallistuminen opintovierailuille Kiinaan
- ☐ opintovierailujen järjestäminen Kiinaan
- ☐ luomuun liittyvien vierailujen järjestäminen kiinalaisille Suomessa
- ☐ luomuruokatarjoiluiden järjestäminen kiinalaisille vierailijaryhmille
- ☐ kehittämishankkeet
- ☐ tutkimus
- ☐ koulutusvienti
- ☐ oppimateriaalituotanto
- ☐ yhteisesti suunnitellut ja toteutetut koulutukset
- ☐ asiantuntijavaihto
- ☐ opiskelijavaihto
- ☐ opettaminen lähiopetusjaksolla Suomessa
- ☐ opettaminen lähiopetusjaksolla Kiinassa

- ☐ opettaminen verkkokurssilla
- ☐ muu, mikä? (voit mainita useita asioita)

Tähän voitte kuvailla tarkemmin teitä ja edustamaanne tahoa kiinnostavia yhteistyön muotoja:

3 Miksi valitsemanne vaihtoehdot kiinnostavat? Mitä odotatte yhteistyöltä ylipäättään?

VALMIUDET JA TARVITTAVA TUKI

4 Millaisia valmiuksia (esim. verkostot, tuotteet, kielitaito, aiempi kokemus) teillä tai edustamallenne taholla on yhteistyön toteuttamiseen?

5 Millaista tukea (esim. neuvonta, koulutus, materiaali) tarvitsisitte, jotta yhteistyö kiinalaisten kanssa sujuisi?

MAHDOLLISUUDET JA HAASTEET ETELÄ-SAVOLLE

6 Mitä mahdollisuuksia ja hyötyä näette yhteistyössä Henanin maakunnan tai yleisimminkin kiinalaisten kanssa?

omalta ja edustamanne tahon kannalta

yleisemmin Etelä-Savon kannalta

7 Mitkä asiat huolestuttavat tai mietityttävät yhteistyössä Henanin maakunnan tai yleisemmin Kiinan kanssa? Mitä esteitä näette yhteistyölle?

omalta ja edustamanne tahon kannalta

yleisemmin Etelä-Savon kannalta

MUUT TERVEISET

8 Mitä muita ajatuksia ja kysymyksiä aihe herättää omalta ja toisaalta koko Etelä-Savon kannalta?

Yhteystiedot

Puhelinnumero

Sähköpostiosoite

Osoite

Kiitos vastauksistanne! Terveisin: Ritva Mynttinen, Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti,
ritva.mynttinen@helsinki.fi, 044 590 6832

